

Program rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko 2020–2025

**Program rozvoje cestovního ruchu
v turistické destinaci Berounsko 2020–2025**

Zpracoval řešitelský tým Vysoké školy
obchodní v Praze.

Vedoucí: Ing. Iveta Hamarneh, PhD.

Projekt byl realizován za finančního přispění
Středočeského kraje v roce 2020.

Středočeský kraj

Obsah

0. ÚVODNÍ ČÁST	1
0.1 Účel a metodika	1
0.2 Klíčové problémy – hypotéza.....	1
0.3 Turistická destinace Berounsko.....	2
1 ANALYTICKÁ ČÁST	3
1.1 Trendy cestovního ruchu.....	3
1.2 Analýza nabídky cestovního ruchu	6
1.2.1 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	6
1.2.2 Realizační předpoklady cestovního ruchu.....	30
1.2.3 Potenciál destinace	33
1.3 Analýza poptávky cestovního ruchu	34
1.3.1 Návštěvnost a počty přenocování	34
1.3.2 Profil návštěvníků.....	36
1.4 Analýza konkurence.....	40
1.5 Analýza řízení cestovního ruchu v destinaci.....	42
1.5.1 Bohemia Centralis s. p. o.	43
1.5.2 Destinační agentura Berounsko	44
1.5.3 Řízení cestovního ruchu na úrovni jednotlivých obcí.....	47
1.5.4 Řízení cestovního ruchu na krajské úrovni	48
1.5.5 Postoje zájmových skupin k rozvoji cestovního ruchu	49
1.6 SWOT analýza	53
2 NÁVRHOVÁ ČÁST.....	59
2.1 Vize a cíle turistické destinace Berounsko.....	59
2.2 Priority turistické destinace Berounsko.....	60
Priorita 1 Destinační management	61
Priorita 2 Nabídka cestovního ruchu	64
Priorita 3 Destinační marketing – marketingová strategie.....	68
2.3 Klíčové indikátory	87

0. ÚVODNÍ ČÁST

0.1 Účel a metodika

Program rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko 2020–2025 je střednědobým strategickým dokumentem, který identifikuje výchozí stav destinace – potenciály a limity rozvoje. Na jeho základě definuje žádoucí směry rozvoje a cestu, jak vytyčených cílů dosáhnout.

Účelem dokumentu je připravit se na budoucí vývoj, řešit problémy komplexně a v delším časovém horizontu, navrhnout efektivní alokaci zdrojů a tím vytvořit základní nástroj řízení cestovního ruchu v destinaci.

Program rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko si klade za cíl zmapovat současnou úroveň cestovního ruchu v této destinaci, posoudit potenciál jeho dalšího rozvoje a navrhnout opatření pro další rozvoj cestovního ruchu v destinaci.

Dokument vznikl na základě spolupráce zapojených i nezapojených subjektů (do destinačního managementu) působících v cestovním ruchu na Berounsku.

Dokument byl připraven na základě Doporučeného metodického postupu tvorby strategických dokumentů v turismu, Manuálu tvorby produktu cestovního ruchu a Metodického postupu pro systém sledování ukazatelů o vývoji destinace. Všechny tyto materiály vydala agentura CzechTourism (CzT).

Program je v souladu s nadřazenými strategickými dokumenty, tj. Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji 2018–2023 a Koncepte státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020.

0.2 Klíčové problémy – hypotéza

Za klíčové problémy cestovního ruchu v destinaci Berounsko je možné považovat:

- nerovnoměrně rozložená poptávka v čase a prostoru, tzn.:
 - přetěžování populárních lokalit,
 - krátká doba pobytu,
 - celková sezónní nevyváženost a s tím související nerovnoměrné využití dostupných lůžek,
- dopravní přetěžování populárních lokalit, nízká míra využití a propojení veřejné dopravy,
- nedostatky ve veřejné infrastruktuře cestovního ruchu, např.:
 - zastaralost navigačního systému či mobiliáře,
 - absence prvků infrastruktury (lavičky, koše aj.),
 - nedostatky v kvalitě poskytovaných produktů a služeb,
- nízká míra obeznámenosti se systémem organizací destinačního managementu (DMO) mezi subjekty,
- nerozvinutý systém řízení cestovního ruchu, nízká míra destinační spolupráce,
- nízká výše příjmů pro destinační spolupráci a závislost na veřejných (dotačních) zdrojích,

- nevyužití plného ekonomického potenciálu cestovního ruchu v destinaci.

0. 3 Turistická destinace Berounsko

Turistická destinace Berounsko se nachází ve Středočeském kraji, západně od hlavního města Prahy. Tvoří ji celkem 95 obcí, které se rozkládají na správním území obcí s rozšířenou působností (ORP) Beroun, Hořovice, Černošice, Kladno a Rakovník. Celková rozloha destinace činí zhruba 897 km². Územím prochází národní dopravní tepna – dálnice D5.

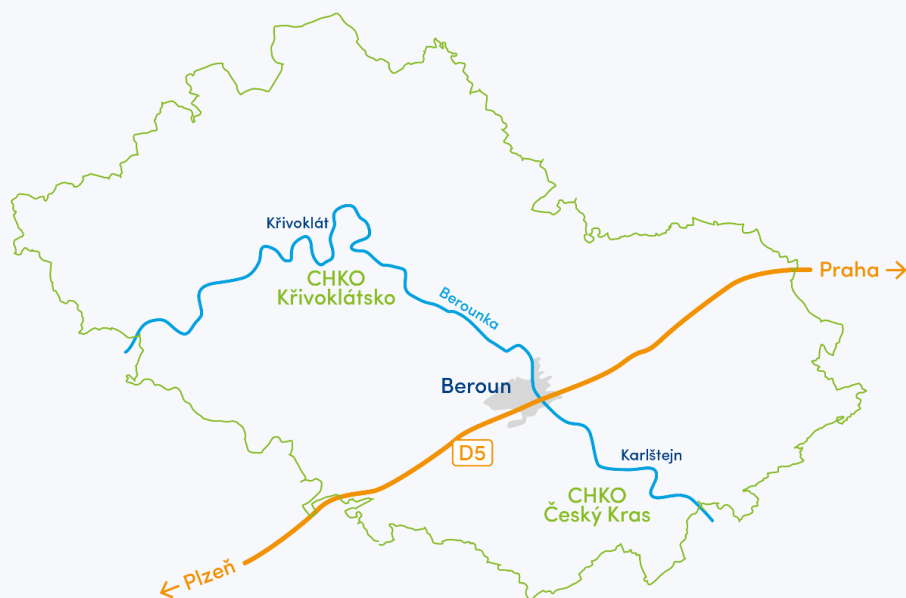
Základní vymezení území turistické destinace probíhalo od roku 2019 do roku 2020 dle doporučení Kategorizace organizací destinačního managementu (Kategorizace). Tato norma destinaci interpretuje jako přirozený kulturní a geografický celek s předpoklady a potenciálem pro cestovní ruch, který umožňuje jeho další systematický rozvoj včetně marketingové podpory a zaměření na vhodné cílové skupiny.

Turistická destinace Berounsko je proto pojímána jako území dvou chráněných krajinných oblastí (Český kras a Křivoklátsko), které propojuje řeka Berounka a síť dopravních a turistických cest. Přirozeným výchozím centrem s koncentrací ubytovacích zařízení a doprovodných služeb je uprostřed ležící pás navazujících měst Beroun, Králův Dvůr a Zdice. Dále jsou výchozími body obce ležící u Berounky jako je např. Karlštejn, Srbsko, Nižbor, Zbečno, Křivoklát a Roztoky.

Vymezení území bylo konzultováno s obcemi, které se do činnosti DMO chtěly zapojit, odborníky a nadřazenými orgány.

Do budoucna lze předpokládat proměnlivost hranic vzhledem k tomu, že normovaný systém organizací destinačního managementu je v současné době živým organismem.

Obrázek 1, zdroj: Berounsko, z. s., 2020

1 ANALYTICKÁ ČÁST

1.1 Trendy cestovního ruchu

Cestovní ruch jako globální fenomén se netýká pouze lidí v roli účastníků cestovního ruchu, ale také místního obyvatelstva v daných destinacích, a to především v roli zaměstnanců služeb, které jsou v daných střediscích cestovního ruchu poskytovány. Cestovní ruch je velice důležitý pro rozvoj každého města či regionu a je velice důležité ho neustále podporovat prostřednictvím zdokonalování služeb. Cestovní ruch přispívá k tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, tvoří příjmy státního i místních rozpočtů, podporuje investiční aktivity, rozvíjí malé a střední podnikání, tvoří nové pracovní příležitosti, rozvíjí meziregionální spolupráci a stimuluje informační a komunikační technologie.

Cestovní ruch se stal nezbytnou součástí životního stylu a zároveň i **důležitou podnikatelskou a pracovní příležitostí** pro místní obyvatele. Pro města a obce je ale také důležité brát cestovní ruch jako komplexní produkt celé řady služeb poskytovaných podnikateli, které města a obce musí propojovat s prvky veřejné infrastruktury a destinačním managementem lokality. Infrastruktura vytvořená pro účely cestovního ruchu přispívá k místnímu rozvoji a díky ní jsou, jak již bylo zmíněno, vytvářeny a udržovány pracovní příležitosti. Potřeba zvýšit přitažlivost regionů je pro stále více destinací a zúčastněných stran podnětem přistoupit na udržitelnější a ekologičtější postupy a politiku. **Udržitelný cestovní ruch** hraje důležitou roli při zachování a posílení kulturního a přírodního dědictví ve stále větším počtu oblastí, od umění k místní gastronomii, řemeslům a ochraně biologické rozmanitosti. To vše má kladný vliv na vytváření pracovních příležitostí a přispívá k ekonomickému růstu.

Celkový vývoj cestovního ruchu v Evropě i ve světě je dlouhodobě výrazně růstový (i když v současné době, tj. v roce 2020, je tento růstový trend výrazně ovlivněn pandemií COVID-19). Tento vývoj souvisí s celkovým růstem ekonomické úrovně lidstva jako celku, s růstem fondu volného času, zkracováním časových vzdáleností, globalizací, politickými změnami (klesající počet zemí s výrazně restriktivními opatřeními pro návštěvníky).

Cestovní ruch představuje **důležitou součást národního hospodářství České republiky**, tvoří 2,9 % hrubého domácího produktu, což představuje 153 miliard Kč. V cestovním ruchu je zaměstnáno 240 tisíc osob. Podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti je 4,4 %, což znamená, že v cestovním ruchu pracuje každý dvaadvacátý Čech. Tyto hodnoty se týkají pouze přímého efektu cestovního ruchu a není započítán multiplikační efekt na další ekonomické činnosti.

V České republice byl v roce 2019 zaznamenán rekord v počtu příjezdů do hromadných ubytovacích zařízení (HUZ). Jednalo se o téměř 22 milionů osob (ČSÚ, 2020). Jak z tabulky 1 vyplývá, růst počtu přenocování v HUZ je pomalejší než růst počtu hostů (u domácích hostů asi o třetinu, u zahraničních hostů pouze necelou čtvrtinu). Příčinou je **zkracující se délka pobytu**, která z téměř 3 přenocování klesá k průměrné hodnotě 2,5. Tento trend je patrný i v jiných zemích a souvisí zejména se změnou typu práce

(mnoho profesí neumožňuje delší dovolené, ale naopak více kratších dovolených během roku), obecně rostoucí dopravní mobilitou populace či poklesem dopravních nákladů.

Tabulka 1, zdroj: ČSÚ, 2020

	Hosté celkem	v tom		Přenocování celkem	v tom		Průměrný počet přenocování (noci)	v tom	
		rezidenti	nerezidenti		rezidenti	nerezidenti		rezidenti	nerezidenti
2012	15,098,817	7,451,773	7,647,044	43,278,457	21,484,472	21,793,985	2.9	2.9	2.8
2013	15,407,671	7,555,806	7,851,865	43,308,279	21,163,383	22,144,896	2.8	2.8	2.8
2014	15,587,076	7,491,191	8,095,885	42,946,929	20,836,817	22,110,112	2.8	2.8	2.7
2015	17,195,550	8,488,637	8,706,913	47,093,906	23,807,391	23,286,515	2.7	2.8	2.7
2016	18,388,853	9,067,413	9,321,440	49,696,957	25,428,808	24,268,149	2.7	2.8	2.6
2017	20,000,561	9,840,093	10,160,468	53,219,395	26,962,382	26,257,013	2.7	2.7	2.6
2018	21,247,150	10,635,756	10,611,394	55,513,922	28,753,901	26,760,021	2.6	2.7	2.5
2019	21,998,366	11,107,866	10,890,500	57,024,767	29,844,204	27,180,563	2.6	2.7	2.5

Do rozvoje cestovního ruchu se, kromě hospodářského vývoje, promítá i **vývoj populační a demografický**. Globálně je důležitým trendem dynamický růst populace světa včetně těch obyvatel, jimž rostoucí ekonomická úroveň umožňuje nově nebo více cestovat (např. obyvatelé Číny, jihovýchodní Asie, východní Evropy či Latinské Ameriky). Růst počtu obyvatel, kteří jsou účastníky cestovního ruchu, dosahuje každoročně desítek milionů osob. Dle údajů Světové organizace cestovního ruchu cestovalo v roce 2019 1,5 miliardy osob, což představuje nárůst o 4 % oproti roku 2018. Směrem k cestovnímu ruchu se stane početně významnou populace seniorů, u níž bude ochota cestovat záviset na straně poptávky na příjmové úrovni a na straně nabídky na kvalitě poskytovaných služeb. Počet rodin s dětmi bude kvantitativně stagnovat, bude klesat průměrný počet dětí v rodině, a případný růst cestovního ruchu musí být tedy spojen s intenzifikací (více cest, vyšší útrata apod.).

Klíčovým faktorem ovlivňujícím rozvoj cestovního ruchu v destinaci **je v současné době bezpečnost**. Bezpečnost se pro návštěvníky stává jedním z nejdůležitějších kritérií při rozhodování, kam se vydat na dovolenou. Z tohoto hlediska má Česká republika konkurenční výhodu, neboť je dle objektivních ukazatelů (Index konkurenceschopnosti cestovního ruchu – Travel & Tourism Competitiveness Index, Světový index míru – Global Peace Index) hodnocena jako bezpečná. V porovnání se svými konkurenty Česká republika disponuje lepšími hygienickými a zdravotními podmínkami, nižší pravděpodobností násilných demonstrací či teroristické aktivity.

Jednoznačným trendem cestovního ruchu posledních let je posun od tradiční “statické” návštěvy jednotlivých míst (kulturní a historické památky, přírodní zajímavosti, muzea, galerie apod.) k “dynamickému” **zážitkovému cestovnímu ruchu**.

U cest na kratší vzdálenosti je trendem posledních let klesající vazba turistických cest na konkrétní tradiční lokality cestovního ruchu. Návštěvník v takovém případě není orientován na tradiční turistické atraktivity (např. hrady, zámky, hory, jezera apod.), ale na přívětivou krajinu s přívětivou nabídkou služeb, které v zásadě nemají geografické omezení. Ve vazbě na tento trend **roste význam turistických atrakcí** (např. interaktivní muzea, zábavní parky apod.) a také **událostí** pořádaných pro návštěvníky i místní obyvatele (např. vinobraní, gastronomické festivaly, kulturní vystoupení, sportovní soutěže apod.). Tyto trendy mají vliv na marketing cestovního ruchu, který se posouvá od marketingu atraktivit k **marketingu atrakcí a událostí** (events) a k **budování**

marketingových značek (brand) propojujících místo s určitým typem atraktivity (cyklistika a vinařství na Karlštejně, Talichův Beroun apod.).

Oproti tomuto trendu působí v případě delších turistických cest trend dynamického růstu návštěvnosti turistických cílů nadnárodního významu spojených se **značkami a certifikacemi** typu památek seznamu světového dědictví UNESCO, národních parků, geoparků, případně také se známými spotřebitelskými značkami (např. české pivo, francouzské víno apod.). Některé mimořádně atraktivní destinace zažívají turistický boom a musí čelit tzv. **overtourismu**, při němž dochází ke snížení původní atraktivity destinace pro návštěvníky i pro místní obyvatele. V některých oblastech se proto zavádějí různá opatření regulativního charakteru, jako je zpoplatnění vstupů či vjezdů, regulace počtu návštěvníků za určité období, cílený marketing alternativních turistických cílů v okolí či zpoplatnění parkování především u hlavních atraktivit destinace. Dá se tedy předpokládat, že lidé budou i nadále chtít objevovat méně známá a méně navštěvovaná místa.

Kromě výše uvedených trendů cestovního ruchu můžeme vysledovat i další,¹ s nimiž je nutné při rozvoji a řízení cestovního ruchu v destinacích počítat:

- **Ekoturismus** – zde je nutné zdůraznit, že se lidé v současné době snaží o to, aby v rámci svých cest co nejméně znečišťovali životní prostředí. Především mladší generace vyhledává cesty, které by mohly naší planetě i pomoci. Tito ekologicky smýšlející jedinci nevyužívají leteckou dopravu, ale volí železniční, která je více ekologická. Dalším vhodným způsobem, jak mohou lidé pomoci, je zakoupení vstupenek či jízdenek přes vybraný portál a tím přispět například k výsadbě nových stromů.
- **Veganské hotely** – veganství volně navazuje na ekoturismus. Existují již hotely, kde nenajdete ložní prádlo z peří, vlny nebo hedvábí. Hotelové restaurace podávají také samozřejmě čistě rostlinnou stravu.
- **Home-Tely** – tento pojem vznikl ve Velké Británii v roce 2018 a jedná se o způsob rozmazlování hostů. Designéři jsou schopni přestavět hotelový byt nebo apartmán přesně dle požadavků hostů. Cílem je vyvolat v klientovi pocit domova. Některé z těchto typů ubytování nabízí i vlastního řidiče či nákup oblíbených potravin.
- **Slow travel** – podstatou tohoto cestování je snaha o vytvoření vazby s místními obyvateli a poznání jejich kultury, využití jejich ubytování, stravování či dopravy. Cílem je poznat krásná místa, zejména ta méně známá.
- **Bezhotovostní cestování** – lidé při svých cestách mohou platit pomocí platebních karet, mobilních telefonů či hodinek. Bezhotovostní způsob placení je bezpečnější a hlavně komfortnější.
- **“Spartanská” dovolená** – v rámci této dovolené se klade důraz na velké dobrodružství. Zároveň pomáhá fyzicky i mentálně osvobodit lidi a propojit je s

¹ Články *Desatero možných cestovatelských trendů v roce 2020* a *Dynamika, globalizace a digitalizace – trendy v cestovním ruchu*, časopis COT, 1-2020.

jejich vlastním já. S tímto trendem souvisí i touha po adrenalinu a dobrodružství, hlavně ze strany mladé generace, která posouvá své limity a hranice.

- **Po stopách svých předků** – díky domácím testům DNA se lidé mohou vydat na místa odkud pochází. Člověk tak může navštívit místo svého původu a poznat tak řadu nových a zajímavých míst.
- **Posun ke starším generacím** – věková struktura populace se posouvá ke starším generacím. Tento posun otevírá významnou část trhu cestovního ruchu. Senioři jsou v dnešní době mobilnější a více utrácejí, jsou více informováni a mají zajištěn stálý příjem plynoucí z nároku na důchod. Senioři tak mohou přispět k vyrovnaní mimosezóny a stabilizovat ekonomickou výkonnost cestovního ruchu.
- **Změny klimatu** – právě v cestovním ruchu je velmi třeba se připravit na změny klimatu, které mohou způsobit, že řada destinací bude zapovězena, ale na druhou stranu se objeví destinace nové.

1. 2 Analýza nabídky cestovního ruchu

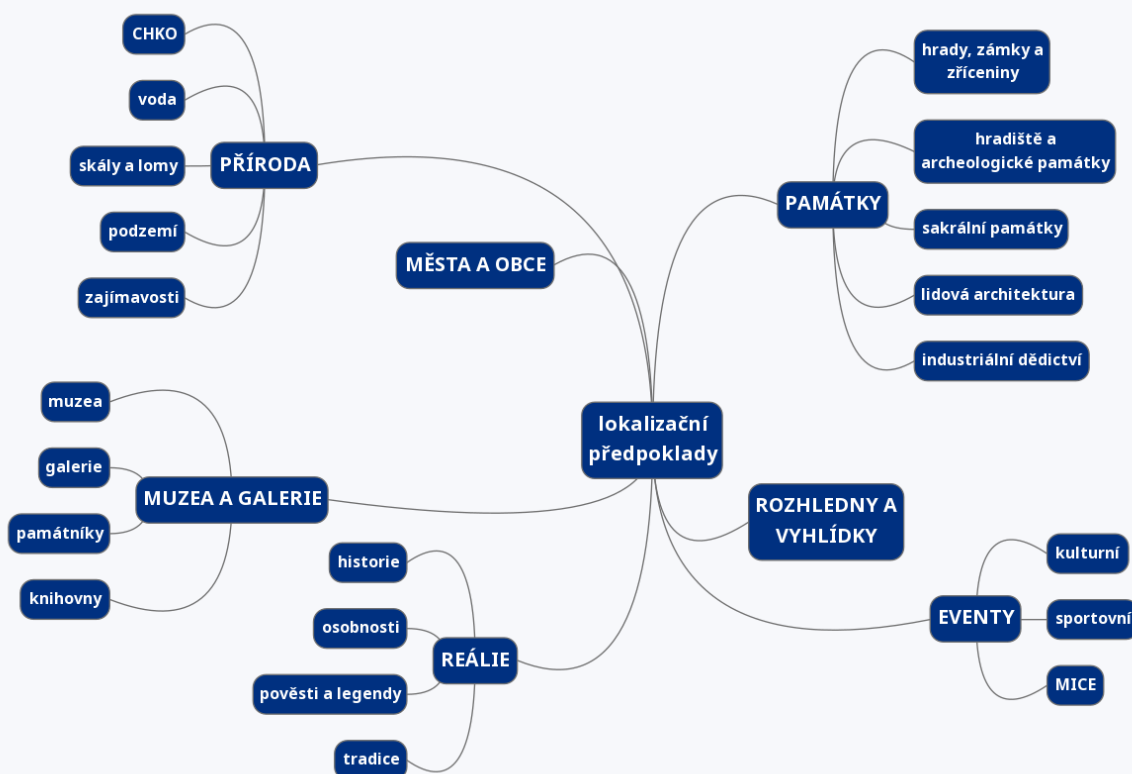
Podstatu **nabídky cestovního ruchu** tvoří soubor prvků, které v různé kombinaci tvoří různé statky a služby cestovního ruchu. Nositeli nabídky cestovního ruchu jsou cílové místo, podniky cestovního ruchu a instituce cestovního ruchu. Charakter a rozsah nabídky je podmíněn charakterem primární nabídky, od níž je odvozena nabídka sekundární. Za **primární nabídku cestovního ruchu** je všeobecně považován přírodní a kulturně-historický potenciál, v pojetí prostorového modelu cestovního ruchu označovaný jako lokalizační předpoklady cestovního ruchu.

Sekundární potenciál nabídky cestovního ruchu (též realizační předpoklady cestovního ruchu) představuje předpoklady nezbytné pro rozvinutí primárních zdrojů cestovního ruchu.

1. 2. 1 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Lokalizační předpoklady cestovního ruchu rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a z hlediska charakteru a kvality společenských a kulturně-historických podmínek a atraktivit a jsou limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu na daném místě. Mají kladný nebo záporný vliv na jeho další rozvoj (Hamarneh, 2012). Lokalizační předpoklady cestovního ruchu můžeme dělit na několik podskupin, jak je uvedeno ve schématu 1.

Schéma 1, zdroj: Berounsko, z. s. – MindMup, 2020

Na území turistické destinace Berounsko se nachází významné množství přírodních i kulturně-historických a společenských atraktivit, z nichž některé mají nadregionální až mezinárodní význam. Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci jsou ale značně diferencované a soustřeďují se do menších oblastí či jednotlivých lokalit.

PAMÁTKY

Celkem se v turistické destinaci Berounsko k 1. 10. 2020 nacházelo 290 chráněných nemovitých kulturních památek, z nichž 4 jsou **národními kulturními památkami**.

Hrad Karlštejn patří k nejcenějším památkovým objektům v zemi a je jednou z národních kulturních památek. Karlštejn byl založen Karlem IV. roku 1348 a dokončen v roce 1365 vysvěcením kaple sv. Kříže. Dominantou stavby jsou Velká věž s kaplí sv. Kříže (původní schránka korunovačních klenotů a relikvií) a menší Mariánská věž s kostelem Panny Marie a soukromou císařskou oratoří (kaplí sv. Kateřiny). Tyto prostory patří k vrcholným dílům středověkého umění v Evropě. Karlštejn je cenným příkladem gotické hradní architektury. Za současnou podobu jsou zodpovědní Friedrich Schmidt a Josef Mocker, kteří se podíleli na celkové rekonstrukci hradu v letech 1887–1905. V současné době je hrad národní kulturní památkou a je zpřístupněn veřejnosti.

Hrad Křivoklát je jeden z nejvýznamnějších a nejstarších královských hradů v Čechách. Pochází ze 13. století, ale největší úpravou prošel v 16. století za vlády Vladislava Jagellonského. V roce 1733 se stali jeho majiteli Fürstenberkové, kteří ho měli jako své sídlo. V letech 1882–1938 zde probíhala restaurace, na které se podíleli architekti

Humberto Walcher von Moltheim, Josef Mocker a Kamil Hilbert. Dnešní podoba hradu je výsledkem složitého stavebního vývoje. Od roku 1929 je Křivoklát majetkem státu. V současné době je hrad národní kulturní památkou a je zpřístupněn veřejnosti.

Bývalý **areál benediktinské kláštera** je historicky i architektonicky velmi hodnotný. Nachází v malé obci Svatý Jan pod Skalou, která je hojně navštěvována turisty. Toto významné poutní místo, které má taktéž velmi bohatý historický vývoj, je spjato s životem poustevníka Ivana. Areál kláštera zahrnuje klášterní konvent, kostel Narození sv. Jana Křtitele s jeskyní sv. Ivana a léčivým pramenem, zvonici a zahradu. Na kostelu sv. Jana Křtitele a samotném konventu se architektonicky podíleli významní stavitelé jako například Carlo Lurago nebo rodina Dietzenhoferů. Areál je zasazen v monumentálním přírodním prostředí, což ještě zvedá jeho hodnotu. Benediktinský klášter je národní kulturní památkou od roku 2018, je v majetku církve a dnes slouží jako vyšší odborná pedagogická škola. Volně přístupný je veřejnosti pouze kostel s vchodem do jeskyně.

Poslední národní kulturní památkou v destinaci, vyhlášenou v roce 2019, je **Hrobka T. G. Masaryka** v obci Lány. Hrobka prvního československého prezidenta a zakladatele československého státu Tomáše Garrigue Masaryka a jeho rodiny je situována na severovýchodní straně hřbitova u ohradní zdi. Jedná se o prostou, ale udržovanou hrobku, kterou obepíná nízký dřevěný plot. Nachází se na obecním hřbitově a je veřejnosti přístupný.

V turistické destinaci Berounsko se nachází i příklady dalšího výjimečného kulturně historického dědictví, které je předmětem vysokého stupně plošné památkové ochrany v rámci **památkových zón** (Skryje, Rousínov), **městských památkových zón** (Beroun) a **vesnických památkových zón** (Korno, Mořinka). Městské památkové zóny představují vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, a to zejména pro poznávací a městský cestovní ruch. Vesnické památkové zóny představují velmi dobré podmínky pro agroturismus, ekoturismus, pěší turistiku, hipoturistiku či cyklosturistiku, mají dobré předpoklady i pro kulturní a poznávací cestovní ruch.

Skryje jsou příkladem většího vesnického sídla, charakteristického pro CHKO Křivoklátsko a povodí Berounky. Památková zóna představuje autenticky dochovaný soubor roubené lidové architektury, urbanisticky hodnotný prostor návsi a drobná zástavba na svazích a dně rokle. V obci Skryje mezi významné atraktivity patří areál barokního kostela Archanděla Michaela, který se rozkládá v mírně vyvýšené poloze na okraji vsi. Areál se skládá z budovy kostela a zrušeného hřbitova, obehnaného dochovanou zdí se zbytky dvou pilířových bran. Kostel představuje dominantu obce.

Památková zóna **Rousínov** nacházející se v části obce Slabce patří mezi hodnotné dílo vrcholně středověkého kolonizačního urbanismu s rozlehlou návší, řadou cenných objektů lidové architektury a kompozičně promyšleným situováním dominantních staveb. Jde o sídlo s minimálními mladšími zásahy a dochovanou vazbou na okolní krajinu.

Beroun je královské město se zachovanou historickou strukturou a veřejnými budovami (farní kostel, radnice) i četnými měšťanskými domy. Město vzniklo na místě

osady Na Brodě z 11. století, první písemná zmínka o městě se dochovala v listině Přemysla Otakara II. z roku 1265. Mimořádně dochovaný soubor pozůstatků středověkého fortifikačního systému řadí Beroun k českým městům s nejlépe zachovanými **hradbami**. Mezi nejvýznamnější části tohoto opevnění patří hlavní hradba, parkánová hradba, Plzeňská brána v horní části náměstí, Pražská brána v dolní části náměstí, obvodový příkop a hradba Plzeňského předměstí. Dochované opevnění je významným dokladem středověké fortifikační architektury a také základní prvek historického urbanismu města.

Korno jako vesnická památková zóna představuje půdorysně zalomenou silniční návesovku² ve svažitém terénu, s rybníkem na dolním konci a kapličkou na návsi. Udržovaná tradiční zástavba většinou z 19. století je seskupena kolem pravidelných dvorů na parcelách středověkého původu, s pásy stodol po obvodu.

Mořinka je malá ves středověkého založení sestávající z usedlostí po stranách pravidelné obdélné návsi s kapličkou. Tradiční zástavba je zděná se zbytky roubených staveb, do návsi obrácená štíty, branami a brankami. Zahrady jsou za pásem stodol vymezené kamennými zdmi.

Důležitým pilířem nabídky turistické destinace Berounsko jsou **hrady, zámky a zříceniny**, které patří mezi primární vyhledávané turistické cíle v kterékoliv destinaci. Na území Berounska nalezneme dva zpřístupněné hrady – **Karlštejn a Křivoklát**, které patří mezi národní kulturní památky, devatenáct zámků a sedm zřícenin hradů. V turistické destinaci Berounsko je možné navštívit **zříceniny hradů** Jenčov, Krakovec, Týřov, Tetín a Karlík.³ Sedmou, nepřístupnou zříceninou je Jivno, které se nachází v Lánské oboře. Tyto lokality jsou součástí turisticky značených stezek.

Hrady a zámky nabízí standardní prohlídkové okruhy, některé nabízí speciální možnosti prohlídek pro školy či seniory, hostí různé kulturní a společenské akce, umožňují konání svateb, některé z nich jsou využité i pro jiné účely (ubytovací zařízení, instituce např. zdravotní, obytné prostory majitelů). Část zámků však na své znovuvyužití teprve čeká.

Zámek Králův Dvůr je rozsáhlý renesanční areál Lobkovického zámku s parkem z 16. století. Část zámku byla později barokně přestavěna. Parkem prochází dálnice D5, která ho rozdělila na dvě části. V roce 2011 se památka dostala do vlastnictví města Králův Dvůr, které usiluje o celkovou rekonstrukci a následné zpřístupnění objektu. Na zámku vznikla obřadní místnost, kde byly odkryty cenné fresky, byla sem přesunuta knihovna či klub seniorů. V budoucnu by zde měla najít útočiště galerie či muzeum, víceúčelový sál a další společenské prostory. Již nyní je zámek středobodem kulturního života v Králově Dvoře, pořádají se zde tradiční slavnosti, koncerty, festivaly a další zajímavé akce.

Zámek Liteň je původně renesanční zámek, který byl později barokně přestavěn. Leží nedaleko kostela a je spojen s básníkem Svatoplukem Čechem. K zámku náleží park,

² Vesnice, kde se prostor mezi vstupem a výstupem hlavní komunikace rozšiřuje, uprostřed vzniká místo, ve kterém je či byl situován kostel nebo rybníček.

³ Všechny zříceniny jsou kromě Krakovce, kde se platí vstup, volně přístupné.

oranžerie, sala terrena, hospodářská budova, kovárna, brána, ohradní zeď a brána. Část zámku slouží jako ubytovací zařízení, na zámku je každoročně pořádán Festival Jarmily Novotné, operní pěvkyně, která zde žila.

Zámek Vinice v obci Loděnice je původně novorenesanční vila, kterou si nechal v 19. století vystavět pražský hoteliér. Na nedalekém pahorku poté pěstoval vinnou révu. Součástí vily byly i velmi rozsáhle sklepy, ve kterých se uchovávalo víno, proto místní začali stavbě říkat „Zámek Vinice“. Budova se proslavila při natáčení filmu Ostře sledované vlaky J. Menzela. Zámek je v majetku pravoslavné církve, je zde pravoslavný monastýr sv. Václava a sv. Ludmily.

Zámek Nižbor je původně středověký hrad, který byl založen Přemyslem Otakarem II. ve 13. století. Jeho dnešní barokní podoba pochází z přestavby, která proběhla v 18. století architektem F. M. Kaňkou. Zámek se nachází ve svahu nad řekou Berouňkou a obcí Nižbor. Spolu s kostelem Povýšení sv. Kříže tvoří významnou dominantu obce i celého okolí. V současnosti v zámku sídlí Informační centrum keltské kultury, které zde pořádá výstavy a edukační programy. Na Panské louce pod zámkem probíhají tradiční Slavnosti piva spojené s jarmarkem.

Zámek Svinaře má barokní podobu a pochází z 18. století, avšak svou současnou podobu získal až koncem 19. století. Celý areál je tvořen zámkem, hospodářskými budovami a zámeckým parkem. Zámek prochází rekonstrukcí a v současné době v něm majitel provozuje restauraci a využívá jej na akce soukromého i veřejného charakteru.

Zámek Lány je původně renesanční tvrz, která vznikla ve 2. pol. 17. století. Během následujících let se několikrát přestavovala do dnešní podoby trojkřídlé dvoupatrové budovy. K zámku náleží kostel a park s rybníkem. V celém areálu zámku se nachází různé architektonické prvky významného stavitele Josipa Plečnika. Celý areál slouží k prezidentským účelům. Zámek je veřejnosti nepřístupný, otevřen bývá ve výroční dny narození a úmrtí T. G. Masaryka. Navštívit je ale možné zámecký park.

Zámek Skřiván je renesanční zámek, jehož areál vznikl na místě původní středověké tvrze. V 19. století byla provedena klasicistní přestavba. Areál je situován na kraji obce Pavlíkov, nedaleko kostela sv. Štěpána. Jeho současná podoba je znehodnocena moderní úpravou v minulých letech. Zámek slouží jako ubytovací zařízení s restaurací, návštěva je možná po předchozí domluvě. Od roku 2008 je na zámku ekologická farma.

Zámek Slabce je cenný areál barokního zámečku, který se postupně vyvíjel od 16. do 19. století. Nachází se v mírně svažitém terénu. Do areálu je možné zařadit zámek, bývalé konírny, administrativní budovu, bývalé chlévy a stodolu, bývalou oranžerii a rozsáhlý zámecký park. V posledních letech prošel park rozsáhlou revitalizací. V současnosti je zámek sídlem Úřadu městyse Slabce, část budovy slouží jako zdravotní středisko, v zámku se nachází také obecní knihovna a obřadní síň.

Zámek Lužce je raně barokní areál a spolu s hospodářskými budovami byl koncem 17. století vybudovaný augustiniány. Barokní zámeček s kaplí sloužil jako letní sídlo představeného řádu. Zámek je od roku 2016 rekonstruován a v současné chvíli je majiteli pronajímán k ubytování přes Airbnb.

Zámek Suchomasty je původně renesanční zámek, který byl v pozdějších letech barokně přestavěn. Nachází se na okraji obce naproti místnímu pivovaru. Do areálu zámku patří hospodářská budova, kaple, špýchar, park, zahrada a ohradní zeď s branou. Zámek není zpřístupněn veřejnosti a v současné době zde sídlí ústav pro mentálně postižené děti.

Leontýnský zámek v obci Roztoky je půvabný lovecký záměček, původně vystavěný v klasicistním slohu, avšak po přestavbě a rozšíření na konci 19. století je jeho současná podoba novogotická. Celý areál lesního záměčku se skládá z velkého zámeckého komplexu, kaple sv. Václava a rozlehlého parku. Zámek v současné době slouží jako domov pro zdravotně postižené osoby.

Tetínský zámek je klasicistní budova pocházející z 18. století a stojící na místě bývalého hospodářského statku. Zámek se nachází přímo na návsi obce Tetín. Budova zámku je v soukromém vlastnictví, v současnosti je využívána pro hospodářské a obytné účely, není pro veřejnost volně přístupný.

Zámek Tmaň je čtyřkřídlý barokní zámek, který byl původně před svou přestavbou v 18. století gotickou tvrzí, kdy sloužil jako sídlo Trmalů z Toužic. Areál zámku je situován v jižní části obce nedaleko rybníka. Zámek je v soukromém vlastnictví, v havarijním stavu.

Zámek Všeradice je původně středověká tvrz, která byla později barokně přestavěna na zámek. Zámek se nachází na okraji obce a sloužil jako venkovské panské sídlo s hospodářským dvorem. Objekt čeká na svou rekonstrukci a je součástí Dvoru Všerad, kde se v hospodářských budovách nachází pivovar, muzeum, galerie a ubytování.

Zámek Vysoký Újezd pochází z roku 1897 a je postaven v novorenesančním stylu. Celý areál leží v samém středu obce. Areál je tvořen zámkem, altánem, zahradním domkem a hospodářskými budovami. Zámek je aktuálně rekonstruován a upravován pro účely luxusního ubytovacího zařízení.

Zámek Hřebečnický je barokní záměček z 18. století a je typickou ukázkou venkovského panství spojeného i s hospodářským dvorem. V celém areálu je k vidění několik dalších malých objektů, jako jsou chlévy, kolny a různé drobné přístavky. V současnosti je zámek v soukromém vlastnictví.

Lovecký záměček Dřevíč je barokní záměček, který původně sloužil jako myslivna v křivoklátských lesích. Stojí na místě bývalého loveckého srubu. Areál záměčku Dřevíč je situován v mírně svažitém terénu. První historicky doloženou stavbou byla myslivna zbudovaná r. 1572 na pokyn arciknížete Ferdinanda. Dále je zde k vidění kaple sv. Huberta, Bavorský pavilón a zámecký park. V minulosti sloužil jako sídlo lesní správy a rekreační a školicí středisko. Od roku 1991 je v majetku Karla Schwarzenberga.

Zámek Všetaty leží v dominantní poloze na návrší, stranou od původního jádra stejnojmenné obce. Vznikl v 18. století na místě starší tvrze. Navazuje na něj částečně dochovaný rozsáhlý hospodářský dvůr se stavbami převážně z 19. století. V minulosti areál sloužil zemědělským účelům, dnes je v soukromém vlastnictví a pro veřejnost nepřístupný.

Zámek Hořelice v obci Rudná tvoří dominantu obce a leží nedaleko náměstí. V polovině 17. století byl postaven jako tvrz, na přelomu 17. a 18. století, kdy byla vlastníkem panství Anna Marie vévodkyně Toskánská, došlo k přestavbě na barokní zámek. Po roce 2000 byl zámek zrestaurován. V současné době je v soukromém vlastnictví a pro veřejnost je nepřístupný.

Berounsko patří mezi destinace s vhodným potenciálem pro rozvoj tzv. **archeoturismu**, který popularizuje archeologii, ochranu archeologických památek a je součástí kulturního turismu. Mezi vyhledávané cíle patří zejména **hradiště a archeologické památky a lokality**.

Významnou lokalitou v destinaci je **oppidum Stradonice** v obci Nižbor. Jedná se o jedno z největších keltských oppid na našem území. Toto mimořádně rozsáhlé keltské hradiště zaujímá celé návrší nad údolím řeky Berounky. Na povrchu terénu jsou místy patrné pozůstatky fortifikací v podobě terasových stupňů či valů. Do areálu vedly původně čtyři vstupy, archeologicky se podařilo zachytit pouze dva. Plocha byla pravděpodobně osídlena někdy po polovině 2. století př. n. l. Zánik oppida se datuje do let 40–25 př. n. l.

Raně středověké **hradiště na Tetíně** spjaté s počátky českého státu (místo zavraždění kněžny Ludmily, babičky sv. Václava) leží ve výrazné terénní poloze. Dá se říct, že se jeho rozloha shoduje s historickým jádrem stejnojmenné obce. Ve východní části vymezeného prostoru se nacházejí pozůstatky nevelkého středověkého hradu.

Přibližně 500 m od vsi Branov jsou v zalesněném porostu patrné pozůstatky **hradiště Zpropadený zámek**.

V Lánské oboře je ke zhlédnutí systém zemních fortifikací z několika období. Jedná se pravděpodobně o hradiště z doby halštatské (**hradiště Šance**).

Obvodové valy z doby bronzové jsou patrné v místním terénu Vysokého vrchu v části Malých Kyšic. **Hradiště na Vysokém vrchu** má rozlohu skoro 1,5 hektaru čtvercového půdorysu a bylo zde získáno pouze několik archeologických vykopávek keramického původu, což svědčí o dočasném osídlení.

Hradiště Na Zámkách se nachází v obci Choteč (Škrábek). Jde o pozůstatky fortifikace nejasného stáří. Lokalita Škrábek se nachází na zalesněné ostrožně obtékané Radotínským potokem. Hradiště je zčásti svého obvodu vymezeno valem a příkopem. Dosud nebylo archeologicky zkoumáno, a není tudíž datováno.

Ne všechna hradiště jsou však památkově chráněna jako výše jmenovaná. Dále na Berounsku nalezneme hradiště Kotýz, Kozel, Knihov, Žlubinec a další.

Archeologické stopy na Berounsku můžeme vysledovat v následujících lokalitách, často se jedná o jeskyně.⁴

- Pozůstatky budov a jiné archeologické stopy v areálu Schürerovské sklárny v obci Broumy.

⁴ Jeskyně v České republice nejsou, až na zpřístupněné výjimky, veřejnosti přístupné.

- V obci Kublov u pozůstatků probošství se nachází pravěké vyvýšené sídliště, kde bylo odkryto mnoho nálezů.
- Jeskynní areál nedaleko obce Srbsko s doklady pravěkého osídlení.
- Jeskyně Na Průchodě patří k dokladům pravěkého osídlení jeskyní v Českém krasu. Nachází se v zalesněném svahu nad levým břehem potoka Kačák. Jeskyně má tři otvory.
- Jeskyně pod Tetínem se nacházejí ve skalách podél potoka, který se zařezává do krajiny na okraji obce. Jedná se o jeskyně Turské maštale a Bišilu, které se nalézají pod zříceninou tetínského hradu. Jeskyně jsou ukázkou pravěkých sídelních aktivit.
- Jeskyně Koda je velmi dobře přístupná jeskyně nacházející se v zalesněném prostoru v národní přírodní rezervaci Koda. Při archeologickém výzkumu v ní byly zjištěny doklady pravěkého osídlení.
- Jeskyně Tří volů je situována v kolmé stěně vápencového lomu Čertovy schody. Z větší části je tato jeskyně odtěžená, ale jsou v ní patrné doklady paleolitického osídlení. Jeskyně v současné době není přístupná veřejnosti.
- Původní pravěké pohřebiště zvané Mohylník se nachází na zalesněném povrchu u Žilinského kopce. Jedná se celkem o 5 mohyl na křižovatce v poloze "Spanilé hůrky".

Potenciál Berounska může být vnímán i v návštěvách **sakrálních památek**, či v širěji uchopeném náboženském cestovním ruchu. Poutě a návštěvy sakrálních památek patří mezi nejstarší formy cestování, které se rozvíjejí už přes tisíc let. Pro rozvoj této formy cestovního ruchu má turistická destinace Berounsko dobré předpoklady. V každé obci se nachází řada církevních památek, od kostelů, klášterů, kaplí, kapliček, zvoníc až k sochám, křížům a hřbitovům (viz tabulka 2). V rámci Berounska existují dvě celorepublikově významná poutní místa – **Svatý Jan pod Skalou** a **Tetín**. Územím také prochází úsek poutní Svatojanské cesty do Santiaga de Compostella.

Tabulka 2, zdroj: Památkový katalog, 2020

Název obce	Sakrální památka
Beroun	Kaple Bolestné Panny Marie „U studánky“ Kostel sv. Jakuba Většího Kostel Zvěstování Panny Marie
Bubovice	Zřícenina kaple sv. Vojtěcha
Chyňava	Kostel sv. Prokopa
Hudlice	Kostel sv. Tomáše
Hýskov	Kostel Narození Panny Marie
Karlštejn	Kostel sv. Palmacia Fara z 18. století

Králův Dvůr	Kostel Nanebevzetí Panny Marie
Kublov	Kostel sv. Jana Křtitele s fragmentem kláštera a klášterišťem
Liteň	Kostel sv. Petra a Pavla Židovský hřbitov Fara z druhé poloviny 19. století Hrobka rodu Daubků
Loděnice	Kostel sv. Václava s farou
Mořina	Kostel sv. Stanislava Židovský hřbitov
Nížbor	Fürstenbergská hrobka
Suchomasty	Kostel sv. Mikuláše s farou
Svatý Jan pod Skalou	Benediktinský klášter Kostel Narození sv. Jana Křtitele Hřbitovní kaple sv. Maxmiliána Kaple sv. Kříže
Tetín	Kostel sv. Jana Nepomuckého Kostel sv. Kateřiny Kostel sv. Ludmily
Tmaň	Kostel sv. Jiří Husitský sbor Jiřího z Poděbrad
Vráž	Kostel sv. Bartoloměje
Všeradice	Kostel sv. Bartoloměje Synagoga z první poloviny 19. století, slouží jako husitský kostel
Zdice	Kostel Narození Panny Marie
Železná	Kostel Nanebevzetí Panny Marie Fara z roku 1777
Křivoklát	Pomník C. E. Fürstengerga Sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého Kostel sv. Petra a Pavla
Městečko	Kostel sv. Jakuba Většího
Nezabudice	Kostel sv. Vavřince

Nový dům	Kostel sv. Máří Magdalény
Panoší Újezd	Kostel Nanebevzetí Panny Marie
Pavlíkov	Kostel sv. Štěpána Kostel sv. Kateřiny
Roztoky	Kostel sv. Klimenta na Levém Hradci Kaple
Ruda	Kaple sv. Anděla Strážce
Skryje	Kostel Archanděla Michaela
Slabce	Kaple sv. Máří Magdalény Kostel Narození Panny Marie Kostel sv. Mikuláše Fara z 18. století
Zbečno	Kostel sv. Martina Fara
Běleč	Kostel sv. Mikuláše Smírčí kámen
Bratronice	Smírčí kámen Kostel Všech svatých
Lány	Kostel Nejsvětějšího Jména Ježíšova Hřbitov a hrobka T. G. Masaryka
Žilina	Kostel Narození Panny Marie
Karlík	Kostel sv. Martina a sv. Prokopa
Třebotov	Kaple sv. Anny
Choteč	Kostel sv. Kateřiny
Ořech	Kostel Stětí sv. Jana Křtitele s farou
Tachlovice	Kostel sv. Jakuba Většího Fara
Rudná	Husův sbor Kostel Stětí sv. Jana Křtitele
Úhonice	Pohřební kaple

Své místo v cestovním ruchu má také **lidová architektura**, která je někdy nazývána architekturou bez architektů. A to z důvodu anonymní tvorby, čímž se liší od oficiální architektury plné známých jmen. Na Berounsku lze nalézt celou řadu venkovských domů a usedlostí, typických příkladů středočeské lidové architektury. Jedná se například o tyto známé či zpřístupněné stavby:

- Venkovský roubený dům v obci Vinařice z konce 18. století, netradičně situován na návsi. Dnes je zrekonstruovaný, v majetku obce, využíván je ke společenským účelům.
- Rodný dům Josefa Jungmanna z počátku 18. století. Roubený dům slouží jako památník od roku 1896 až dodnes, u domu stojí novogotický litinový pomník z roku 1873.
- Venkovská usedlost tzv. Kouřimecká rybárna u Berounky v obci Branov je prototypem lidové architektury 18. století. Dochovaný je roubený obytný dům i chlév. Dům sloužil jako obydlí převozníka, na sklonku života zde bydlel Ota Pavel.
- Areál bývalé rychty dnes zvaný Hamousův statek ve Zbečně je mimořádně cenným. Hlavní budova s obytnými a hospodářskými částmi je roubená, částečně patrová. Doplněna je hospodářskými objekty ve dvoře. Objekt je ve správě Národního památkového ústavu a zpřístupněn veřejnosti.
- Roubený rodný dům Leopolda Zvonaře z přelomu 18. a 19. století vlastní obec a slouží jako památník tohoto významného skladatele. Navštívit ho je možné po domluvě na obecním úřadě. Do budoucna je plánována rekonstrukce a obnova a rozšíření expozice.

Technické památky souvisejí s těžbou, výrobou, dopravou a skladováním. Návštěva tohoto typu památek získává v posledních letech na oblibě. Na Berounsku nalezneme množství zajímavých míst a staveb, které návštěvníky dokážou oslovit, čímž rozšiřují potenciál destinace. Mnoho památek je spojeno s těžbou vápence a železné rudy. Výčet významných technických památek je uveden v tabulce 3, některé jsou přístupné veřejnosti.

Tabulka 3, zdroj: Památkový katalog, 2020

Obec	Typ atraktivity	Charakteristika
Beroun	Vodojem a rozhledna	Zemní vodojem s rozhlednou je situován v parku na Městské hoře nedaleko centra města. Tato stavba byla vystavěna v roce 1936 ve funkcionalistickém slohu.
	Úzkorozchodná dráha Králův Dvůr – Beroun – Koněprusy	Pozůstatky úzkorozchodné dráhy z let 1897–1898, která vedla z Králova Dvora přes Beroun až k lomům do Koněprus. Při zahájení měla celá trasa 11,3 km a fungovala až do roku 1962, kdy byla zrušena. V dnešní době zůstaly

		v terénu patrné náspy, kilometrovník, přestavěný drážní domek a další drobné pozůstatky. Všechny tyto prvky připomínají rozvoj těžby vápence a jeho zpracování.
Chrusterice	Chrusterická šachta (bývalý železorudný důl)	Železnorudný důl ležící v obci Chrusterice se řadí mezi industriální dědictví, byl založen v roce 1907 Pražskou železářskou průmyslovou společností. Těžilo se zde až do roku 1965, kdy zde byla práce zastavena. Od roku 1995 probíhá obnova důlního díla a celý areál je zpřístupněn veřejnosti. Součástí prohlídky je i jízda důlním vlakem.
Hudlice	Doly na železnou rudu na Krušné hoře	Tato technická památka připomíná rozvoj těžby železné rudy v okolí obce Hudlice. Železnorudný důl byl založený v roce 1772 a fungoval až do roku 1967. Pozůstatky po dolování jsou patrné v podobě násypů a propadlin na celém návrší. Dochovalo se jen několik staveb z novodobého období dolování.
Králov Dvůr	Hamr Vodní mlýn	Renesanční areál bývalého hamru byl založen společně s popovickou vodní soustavou kolem roku 1519. Jde o hodnotnou stavbu venkovského charakteru. Hamr byl součástí Karlovy hutě a Zbirožských komorních železáren a dokumentuje železářskou výrobu v regionu. Areál není zpřístupněn veřejnosti. Počátky vodního mlýna zde souvisejí se vznikem popovické vodní soustavy v roce 1519. Mlýn vznikl v areálu bývalé panské tvrze v neorománském slohu a zanikl se zrušením části vodní strouhy v 60. letech 20. století. V současné době areál mlýna slouží k bydlení a je nepřístupný veřejnosti.
Nový Jáchymov	Železárna – Fürstenbergská huť	Tento soubor industriálních památek, který pochází z druhé čtvrtiny 19. století, se vztahuje k těžbě a zpracování železné rudy na nedaleké Krušné hoře. Fürstenbergská huť vznikla v roce 1817. Součástí huti byl náhon, kde byl poprvé v Čechách umístěn parní stroj. Významnou dochovanou budovou v obci je Cáchovna, která dnes slouží jako vinotéka.

Hřebečnický	Vodní mlýn s elektrárnou – Čechův mlýn	Historická technická památka vodního mlýnu, která je dochována z dob začátků elektrifikace venkova. Obytná část mlýna byla vystavěna kolem 70. let 19. století. Samotný náhon a mlýnice jsou mladšího data. Velmi cenná je především dochovaná strojovna z roku 1911. Objekt funguje jako elektroskanzen a je zpřístupněn veřejnosti.
Svatý Jan pod Skalou	Solvayovy lomy	Bývalé lomy, které byly provozovány v letech 1918–1964 firmou Solvay, jsou dnes skanzenem těžby vápence a úzkorozchodné dráhy. Péči o areál zajišťuje nezisková Společnost Barbora, která jej zpřístupňuje veřejnosti.
Nižbor	Sklárna Rückl	Sklárna v Nižboru byla založena na zelené louce v roce 1903 sklářskou rodinou Rücklů a od této doby posouvá tradiční české sklářství na novou úroveň. Sklo Rückl snoubí vznešenou krásu ručně foukaného a broušeného křišťálu s jedinečným designem. Pro ty, které zajímá proces výroby skla, je možnost využít exkurze ve sklárně.
Křivoklát	Vodní mlýn	Bývalý podhradský mlýn, který pochází již z 15. století, je jedním z nejstarších dochovaných mlýnů v Čechách. Důležitá poloha stavby napovídá, že mlýn úzce souvisel s hradem Křivoklátem. V roce 1923 byla stavba výrazněji rekonstruována. Budova bývalého mlýna uchovává celou řadu původních hodnotných prvků a detailů exteriéru i interiéru. V současné době je v soukromém vlastnictví a slouží k obytným účelům.
Nezabudice	Nezabudický mlýn	Areál barokního mlýnu s jádrem ze 17. až 18. století. Mlýn je situován v údolí Berounky pod Nezabudicemi, v úseku mezi vesnicemi Roztoky a Skryje, v jádrové oblasti CHKO Křivoklátsko. Mlýn je památkově velmi hodnotným objektem. Je jedním z nejlépe dochovaných mlýnů nejen v povodí Berounky, ale v celém Středočeském kraji.

Lány	Koněspřežná dráha Větrací jáma Pustinka	Jedná se o 2. nejstarší dochovanou koněspřežnou dráhu na území Evropy. Patrné jsou zde pozůstatky dráhy Praha–Kladno–Stochov–Lány, která byla vybudována ve 20. a 30. letech 19. století. Rozsáhlý areál uhelného dolu je situován v obci Tuchlovice. Samostatná větrací jáma zvaná Pustinka se nachází na katastru obce Lány. Důl byl vystavěn po roce 1951 architektem Otakarem Štěpánkem.
Bratronice	Skanzen dřevěného uhlí	Historii pálení dřevěného uhlí v CHKO Křivoklátsko připomíná veřejně přístupný skanzen (otevřeno v sezóně). Návštěvníci se s historií seznamují na tabulích naučné stezky.
Malé Kyšice	Vodní mlýn	Barokní usedlost vodního mlýna s klasicistní stodolou a chlévy byla vystavěna pravděpodobně na přelomu 18. a 19. století. Majiteli mlýna byla rodina Prošků, která si jej koupila roku 1892. Mlýn není přístupný.
Úhonic	Parní mlýn s rybníkem	Tento komplex čtyřpodlažního parního mlýna pochází z roku 1868. Mlýn byl v provozu až do 2. světové války, poté sloužil jako sklad. Kompletně dostavěn a upraven byl až na počátku 20. století.

Mezi technické památky patří také podkategorie **vojenských staveb**. Na Berounsku se vyskytují obranné objekty z dob první republiky. Pevnostní objekty z této doby jsou rozmístěny na celém území republiky. Část liniového opevnění na Berounsku byla plánována od Nižboru podél Berounky do Třebaně a odtud přes Brdy k Vltavě.

Pozůstatky obranného liniového opevnění v obci Hlásná Třebaň jsou z let 1936–1937. Dochovaný objekt je cenným historickým dokladem úsilí československého státu o obranu před hrozbou. Bunkr byl zpřístupněn dobrovolníky a prohlídku si lze domluvit. Zajímavou atraktivitou jsou dva bunkry, které leží na území obce Karlštejn. Tyto bunkry patřící mezi nejlépe dochované exempláře tohoto druhu v Čechách jsou součástí tzv. objektů lehkého opevnění. Pochází z roku 1937. V jednom z těchto bunkerů se nachází Muzeum lehkého opevnění Karlštejn.

Další bunkr nalezneme v obci Bratronice. Vojenský objekt byl součástí lehkého opevnění Prahy, tzv. Pražské čáry. Jedná se o netypické řešení takového objektu v mezinárodním měřítku. Díky lokalizaci objektu vznikla varianta bunkru, při které střelny uzavíraly úhel 200 stupňů. V současnosti bývá v sezóně jednou měsíčně zpřístupněn pro veřejnost.

MUZEA A GALERIE

Důležité postavení v rámci cestovního ruchu zaujímají muzea a galerie, a to zejména díky funkcím, které plní. Klasická paměťová funkce spočívá ve shromažďování, správě a ochraně sbírek – jde o odkaz minulosti a současnosti pro budoucnost. Vzdělávací funkci lze označit za funkci klíčovou, neboť vzdělání veřejnosti patří historicky a neoddelitelně k činnosti muzeí (ale i galerií). V rámci zážitkové funkce muzea a galerie přináší svým návštěvníkům zážitek a potěšení. Zážitek není pojímán samoúčelně, ale měl by podpořit vzdělávací funkci. Zároveň jsou muzea a galerie velmi vhodnou alternativou účasti na cestovním ruchu v případě nepříznivého počasí. Nutno podotknout, že ne všechna muzea jsou muzei v odborném slova smyslu, některá byla zřízena primárně jako turistická atrakce a některá jako památníky obcí či osobností. Tyto instituce však nemají ve správě chráněnou sbírku předmětů.

Na území Berounska se nachází téměř 30 muzeí a galerií, mezi nejvýznamnější a nejnavštěvovanější patří:

- Muzeum Českého krasu v Berouně – expozice muzea jsou věnovány nejen CHKO Český kras a světově významné geologické oblasti Barrandien, ale také dějinám Berouna a jeho významným osobnostem. Zahrnuje Geopark Barrandien, geologickou expozici pod širým nebem.
- Muzeum berounské keramiky – městské muzeum věnované tradici keramiky a hrnčířství. Berounská renesanční keramika byla unikátní ve středoevropském prostoru, s její historií se lze seznámit v expozici. Součástí muzea je také dílna.
- Muzeum Tetín – muzeum nabízí nově expozici, ve které je možné seznámit se s historií obce a jejího okolí, ale také s archeologií, paleontologií, speleologií, Českým Krasem a jeho zajímavostmi, významnými osobnostmi.
- Svatojánské muzeum – stálá expozice z historie obce. Množství obrazů, předmětů a fotografií doplňuje sbírka místních starých řemeslnických nástrojů a někdejších předmětů každodenní potřeby místních obyvatel. Dále je k vidění i historická sbírka výšivek od místní šlechtické rodiny z 19. století.
- Rodný dům Josefa Jungmanna – roubený rodný dům národního obrozence nabízí dobově zařízenou expozici, která představuje život a dílo Josefa Jungmanna. Expozice je zde od konce 19. století.
- Muzeum Betlémů Karlštejn – kolekce starých českých betlémů vyřezávaných ze dřeva, ale i betlémy z raritních materiálů jako např. cukr nebo chleba.
- Muzeum Svatopluka Čecha a Jarmily Novotné v obci Liteň – kromě fotografií a kopií dokumentů jsou zde instalovány i předměty a mobiliář z pozůstalosti liteňských osobností a liteňského zámku.
- Galerie a muzeum M. D. Rettigové – ve Všeradicích, rodné vsi této kuchařské ikony, vzniklo muzeum zasvěcené životu a dílu Magdaleny Dobromily Rettigové. Součástí je také galerie.
- Muzeum motocyklů Křivoklát – vystavuje sériově vyráběné cestovní motocykly Jawa a ČZ, ukázky zajímavých typů vyráběných později, prakticky všechna

provedení automobilů Jawa, motocykly Praga, malé motocykly Pionýr a mopedy Stadion, Jaweta a Babeta a ukázky speciálů, které nejvíce značky Jawa a ČZ proslavily. Celkem sbírka čítá na 150 zajímavých exponátů.

- Muzeum sportovních vozidel v Lánech – je zde vystaveno kolem 100 exponátů. Sbírkou tvoří závodní a sportovní vozy od 20. let minulého století až po současnost.
- Muzeum T. G. Masaryka v Lánech – vidět lze rekonstrukci bytu rodiny Masarykových z let 1895–1910, kdy rodina bydlela v Thunovské ulici na Malé Straně v Praze, dále je k vidění expozice T. G. Masaryk a Hilsneriáda a také expozice T. G. Masaryk prezident.
- Muzeum Výtopna Zdice – muzeum historické železniční a silniční techniky v areálu železničního depa Zdice. Expozice čítá mnoho unikátních exponátů, součástí je také stálá expozice věnovaná historii železniční trati Zdice – Protivín.
- Památník Joachima Barranda ve Skryjích – expozice věnována Joachimovi Barrandovi, francouzskému inženýrovi a paleontologovi, který v okolí obce Skryje objevil a popsal mnoho nových druhů prvohorních živočichů a proslavil tuto oblast mezi paleontology na celém světě.
- Pamětní síň Oty Pavla – expozice věnována slavnému spisovateli, který v této oblasti žil a tvořil. Součástí je i možnost využít přívoz přes Berounku.

Dále se jedná o tato muzea a galerie:

- Army muzeum Zdice,
- Muzeum lehkého opevnění Karlštejn,
- Muzeum voskových figurín (Karlštejn),
- Muzeum uniforem (Karlštejn),
- Dům hodin Karlštejn,
- Muzeum českých Vánoc a medu (Ořech),
- Muzeum Tatra 111 (Dobříč),
- Muzeum Nučice,
- Museum trati a Ostře sledovaných vlaků (Loděnice),
- Galerie Holandský dům (Beroun),
- Pamětní síň J. L. Zvonaře (Kublov),
- Pamětní síň Jaroslava Fraňka (Nezabudice),
- Muzeum veteránů Pavlíkov,
- Hokejová síň Lány.

ROZHLEDNY A VYHLÍDKY

Vyhlídkových míst je v České republice celá řada a jejich počet i význam v cestovním ruchu stále roste. Pohledy shora na krajinu, vesničky a další zajímavosti mají svoje neopakovatelné kouzlo. Obecně lze konstatovat, že rozhledny a vyhlídky v menších městech nebo v přírodě vykazují návštěvnost mezi pěti až patnácti tisíci návštěvníků ročně.

Rozhledny

- Městská hora (Beroun),
- Děd (Beroun),
- Máminka (Hudlice),
- Lhotka (Chyňava),
- Velká Buková,
- Vysoký vrch (Malé Kyšice),
- Senecká hora (Pavlíkov).

Zařezávání řeky Berounky do krajiny dalo vzniknout skalním ostrohům. Už v minulosti tato místa přitahovala pozornost našich předků, neboť skýtala strategické pozice pro jejich sídla. Dnes slouží zejména turistům jako **vyhlídková místa**, kterých je na Berounsku opravdu mnoho. Jmenovat lze například vyhlídku Brdlák naproti Srbsku, vyhlídku na Tetíně, panorama od nižborského zámku, Masarykovu vyhlídku ve Zbečně, výhled od zříceniny hradu Týřov či vyhlídku Na Plazích ve Slabcích s dřevěnou konstrukcí.

EVENTY

Eventy jsou významnou složkou potenciálu cestovního ruchu, čím dál více se stávají také hlavním důvodem pro návštěvu destinace. Rozvoj tohoto specifického typu turismu souvisí se zvýšeným zájmem o zážitky a jedinečné prožitky.

Eventy v cestovním ruchu lze rozdělit do dvou skupin. Buď se jedná o takovou událost, která je hlavní motivací pro cestu do destinace, anebo jde o akci, která se v destinaci koná během pobytu návštěvníky, a ten se ji proto rozhodne zahrnout do svého programu.

V případě Berounska se spíše jedná o eventy lokálního charakteru, které turisté navštěvují proto, že se v destinaci již nacházejí. Mezi nejvýznamnější akce, které mají potenciál přitáhnout návštěvníky kvůli sobě samým, patří níže uvedené.

Hrnčířské trhy (Beroun)

Hrnčířské trhy se konají 2x ročně – na jaře a na podzim. Akce trvá dva dny a je možné na ní vidět přehlídku výrobků hrnčířů a řemeslníků z celé České republiky, ochutnat dobré jídlo a pití za doprovodu hudebních koncertů. Akce je velmi oblíbená a každoročně přiláká velké množství turistů.

Mezinárodní hudební festival Talichův Beroun

Mezinárodní hudební festival Talichův Beroun za dobu své nepřetržité existence od roku 1983 získal vysoké renomé a dnes již patří mezi tradiční vrcholy společensko-kulturního života nejen města Beroun, ale i širšího okolí. Festival je pojmenován po významném dirigentovi Václavu Talichovi, který v Berouně žil.

Berounské letorosty (Beroun, Králův Dvůr)

Letní hudební festival, který se koná za podpory měst Beroun a Králův Dvůr. Vystupují zde nejrozličnější kapely a zpěváci. Festival má několikaletou tradici, která byla znovu obnovena po delší pauze v roce 2018. Od roku 2020 se akce pořádá s novým konceptem místa konání – střídání měst Beroun a Králův Dvůr.

Svatoludmilská pouť (Tetín)

Tetínská pouť je vzpomínkou na první českou kněžnu a světici svatou Ludmilu, která na Tetíně zemřela v roce 921 mučednickou smrtí. Neodmyslitelnou součástí oslav je poutní mše v kostele sv. Ludmily. Probíhá zde i doprovodný program v podobě trhů, různých přednášek a bohatý program pro děti. V roce 2021 je plánována celonárodní pouť k oslavě 1100 let od zavraždění kněžny Ludmily.

Karlštejnské vinobraní (Karlštejn)

Velmi oblíbená dvoudenní akce, která nezahrnuje pouze ochutnávku vín a burčáku, ale také dobové stánky s ukázkami řemesel, vystoupení šermířů a kejklířů, výuku historických tanců a večerní ohňové představení. Dále je také akce spojena s průvodem v gotických kostýmech. V čele průvodu je Karel IV. a jeho choť Eliška Pomořanská.

Královský průvod Karla IV. a Průvod vévody Štěpána

Královský průvod navazuje na skutečnou historickou tradici, kdy byly korunovační klenoty převáženy z Prahy zpět na hrad Karlštejn. Během průvodu celá družina zastavuje v několika obcích, kde se tradičně konají trhy a jiný doprovodný program. Akce vrcholí po příjezdu družiny na hrad Karlštejn, kde se uloží korunovační klenoty.

Trasa: Praha-Radotín, Černošice, Dobřichovice, Lety, Řevnice, Zadní Třebaň, Hlásná Třebaň, Karlštejn

Odnoží královského průvodu je Průvod vévody Štěpána bavorského, který vznikl v roce 2016 na motivy postavy vévody z filmu Noc na Karlštejně. V každé obci je nachystán doprovodný program. Tradičně je také v průvodu reflektován svatoludmilský prvek, který byl začleněn v rámci příprav výročí 1100 let od zavraždění sv. Ludmily.

Trasa: Králův Dvůr, Beroun, Tetín, Srbsko, Karlštejn

Noc na Karlštejně (Karlštejn, ev. Křivoklát)

Jeden z nejznámějších a nejoblíbenějších muzikálů České scény, který se každoročně odehrává na nádvoří hradu, což vytváří skvělou atmosféru a jedinečný zážitek. Akce probíhá několikrát během léta a je nutné si zakoupit vstupenky s dostatečným předstihem. V roce 2020 proběhla akce nově i na hradě Křivoklát.

Královský advent na Křivoklátě

Adventní trhy na hradě společně s doprovodným programem každoročně přilákají mnoho návštěvníků. Součástí programu jsou například ukázky lidových řemesel, vystoupení kejklířů, ohnivá show či koncerty dobových kapel. Akce se zpravidla koná v prosinci o druhém a třetím adventním víkendu.

Festival Jarmily Novotné na Zámku Liteň

Spolek Zámek Liteň založená roku 2012 si dala za cíl obnovit a pozvednout jméno a odkaz světoznámé pěvkyně Jarmily Novotné a českého šlechtického rodu Daubků. Zámek Liteň, kde pěvkyně pobývala, organizuje multižánrový Festival Jarmily Novotné, vytvořil a pečuje o muzejní sbírku, podporuje a iniciuje vznik nových autorských počinů, podporuje mladé umělce a obnovuje kulturní památky v areálu zámku Liteň.

REÁLIE

Propagovat a podporovat cestovní ruch v území je možné prostřednictvím známých osobností, rodáků, představením pověstí a legend, které jsou s danou lokalitou spjaty, a také prostřednictvím tradičních lidových zvyků a oslav, které se na daném území udržely dodnes.

Mezi významné **osobnosti** turistické destinace Berounsko patří:

- Ota Pavel – český spisovatel, pobýval v Luhu u Branova, svou tvorbu věnoval zdejšímu prostředí.
- Jaroslav Franěk – legionář, který založil Hostinec U Rozvědčíka (Nezabudice), za druhé světové války se zapojil do odboje, byl dopaden nacisty a následně popraven
- Josef Leopold Zvonař – hudební skladatel a pedagog, osobnost národního obrození, se narodil v obci Kublov.
- Svatopluk Čech – ve svém díle „Ve stínu lípy“ hovoří o Litni jako o svém domovu. V Křivoklátě pobýval se svou nemocnou sestrou, kde ji také nechal pohřbít.
- Jarmila Novotná, provdaná Daubková – slavná operní pěvkyně, která žila na zámku v Litni.
- Marie Gärtnerová – česká operní pěvkyně, tanečnice, hudební pedagožka a profesorka, se narodila ve Zdicích.
- Kněžna a světice Ludmila – na sklonku svého života pobývala na Tetíne, kde byla v roce 921 uškrtna šálem.
- Václav Talich – jeden z nejvýznamnějších českých dirigentů 20. století, který v Berouně žil.
- Jan Preisler – významný malíř české secese a vysokoškolský profesor pocházel z Popovic (dnešní Králův Dvůr).
- Josef Jungmann – národní obrozenec, spisovatel a překladatel se narodil v Hudlicích v roubeném domě.

- Karel IV. – nechal vystavět hrad Karlštejn.
- Josef Mánes – pobýval v obci Liteň, kde maloval zámeckou rodinu Daubků.
- Magdalena Dobromila Rettigová – vlastenecky orientovaná buditelka a autorka známé kuchařky se narodila ve Všeradicích.
- Miroslav Tyrš – národní obrozenec, který se podílel na založení Sokola, pobýval na Křivoklátě a v Novém Jáchymově.
- Joachim Barrande – významný francouzský inženýr a paleontolog, který proslavil zejména oblast Skryjí (ale i ostatní místa na Berounsku) svými nálezy.
- Tomáš Garrigue Masaryk s rodinou – život spojen s prezidentským sídlem v Lánech.

S Berounskem je spjato mnoho **pověstí a legend**, které mezi místními obyvateli zanechaly stopy, přenášejí se z generace na generaci. Jejich zprostředkování turistům rozšiřuje potenciál destinace a vytváří nové impulsy k návštěvě daných lokalit. Téměř každá obec má alespoň jednu pověst, zde je příklad některých z Berounska:

- Příběh o založení města – Beroun
- Pověst o Klepáčkovi – Beroun
- Ohnivý Beha – Beroun
- Dům U Tří korun – Beroun
- Přízrak Jenštejnského domu – Beroun
- O pokřtěném psu – Beroun
- O Hansi Hagenovi – Český kras
- Zpropadený zámek – Nezabudice
- O panně košili šijící – Hudlice
- Duch křivoklátských lesů Dyma – Křivoklátsko
- Křivohnát – Křivoklát
- Babinský – Křivoklát
- Křivoklátské slavnosti – Křivoklát
- Huderka – Křivoklát
- O pasáčkovi – Koněprusy
- O Zlatém koni – Koněprusy
- O tom, že na Karlštejn nemohly ženy – Karlštejn
- Legenda o sv. Ivanovi – Svatý Jan pod Skalou
- Legenda o sv. Ludmile – Tetín

Tradiční lidové zvyky a oslavy se udržely na Berounsku dodnes. Nejde jen o mikulášskou obchůzku, ale i o masopustní oslavy a obchůzky žijící na Berounsku doposud. Stejně jako v minulosti, i dnes masopustní průvod masek prochází celou vesnicí, zastavuje se u jednotlivých domů. Vedle tradičních masek medvědáře

s medvědem, báby s nůší, Žida apod. se stále objevují masky nové, karikující současné dění, a den konání průvodu se přesunul z úterý na sobotu či neděli.

Na Berounsku se také odedávna slavily Máje, pořádané obvykle první neděli v květnu. Někde se stavěla jedna, v jiných obcích i dvě májky, kterým se říkalo král. Mladíci ji střídavě hlídali, aby ji nepodřízli nebo neporazili májovníci z jiných vesnic. Máje byly spojeny s tancem, stavěním menších, ozdobených májek pod okny dívek a v některých vesnicích i s tradiční staročeskou Besedou.

PŘÍRODA

Na území turistické oblasti Berounsko se nachází dvě velmi významné chráněné krajinné oblasti – CHKO Křivoklátsko, které zabírá větší část oblasti, a CHKO Český kras.

CHKO Český kras je vápencové území, které má velmi výhodnou polohu nedaleko Prahy. Tato oblast je výjimečná z hlediska krajiny, fauny a flóry, ale také svou bohatou historií a geologickou minulostí. Typickým jevem jsou zde především jeskyně, ve kterých je často možné najít stopy po lidském osídlení. Mezi nejvýznamnější jeskyně Českého krasu patří především zpřístupněné Koněpruské jeskyně v obci Koněprusy, nedaleko města Beroun. Díky malé vzdálenosti od Prahy je toto území velmi oblíbené u turistů, kteří zde mohou objevovat jak krásy přírody, tak i velmi významné historické památky.

Na území CHKO se nachází dvě národní přírodní rezervace (Karlštejn a Koda), čtyři národní přírodní památky (Černá rokle, Klonk, Kotýz a Zlatý kůň), osm přírodních rezervací (Karlické údolí, Klapice, Kobyla, Kulivá hora, Radotínské údolí, Staňkovka, Tetínské skály, Voškov) a pět přírodních památek (Hvíždalka, Krásná stráň, Špičatý vrch-Barrandovy jámy, Lom u Kozolup a Zmrzlík). Dále se zde nachází osm evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000.

Národní přírodní rezervace **Karlštejn** je chráněné území rozléhající se severně od toku Berounky a představující převážně lesnaté území. Přírodu rezervace nejlépe přiblíží okružní naučná stezka vedoucí ze Srbska nebo Karlštejna přes Bubovické vodopády do Svatého Jana pod Skalou a podél Kačáku zpět do Srbska. Na ni navazuje kratší okružní naučná stezka Svatojánský okruh.

Národní přírodní rezervace **Koda** patří mezi nejstarší chráněná území v CHKO Český kras. Krajinu tvoří lesní porosty, krasové jevy, mohutné vrstvy vápnitých usazenin, které odkryla eroze na stěnách hlubokých roklí, vyhloubených tekoucími potoky. Územím prochází tři turistické značky. Ze Srbska směrem na Tobolku je to žlutá značka, z Tetína pak zelená a modrá. Zelená rovněž směrem na Tobolku, modrá přes Korno na Liteň. Na modré značce je také odbočka ke Kodské jeskyni.

Kotýz, Klonk a Zlatý kůň jsou tři národní přírodní památky, které leží ve své těsné blízkosti v okolí velkolomu Čertovy schody. Je zde možno spatřit krasové jevy a lokality jsou významnými paleontologickými nalezišti. V území se nachází zbytky hradiště Kotýz, Axamitova brána, Jelínkův most či Koněpruské jeskyně.

Přírodní rezervace **Tetínské skály** zahrnuje zhruba 2 km dlouhý pás skal podél Berounky u obce Tetín. Skály jsou hojně využívané horolezci. Přírodní rezervace **Karlické údolí** se

rozkládá podél Karlického potoka, prochází jím červená turistická trasa, u níž leží pozůstatky hradu Karlík.

CHKO Křivoklátsko leží v západní části Středních Čech, zhruba 40 km od Prahy. Téměř celé území se nachází v destinaci Berounsko. Tato oblast patří od roku 1997 mezi biosférické rezervace organizace UNESCO, a to pro své vysoké přírodovědné hodnoty.

Na území CHKO se nacházejí čtyři národní přírodní rezervace (Kohoutov, Týřov, Velká Pleš, Vůznice),⁵ šestnáct přírodních rezervací (např. Brdatka, Čertova skála, Na Babě, Červený kříž, Nezabudické skály, Stříbrný luh, U Eremita, Vysoký tok), pět přírodních památek (Stará Ves, Trubínský vrch, Valachov, Vraní skála, Zdická skalka u Kublova), čtyřicet tři památných stromů, dále je uvnitř vymezena ptačí oblast v rámci soustavy NATURA 2000. Nejvyšším bodem na území CHKO je vrch Těchovín (616 m n. m.), naopak nejnižším místem je hladina Berounky v Hýskově (217 m n. m.).

Národní přírodní rezervace **Týřov** je jedna z nejzachovalejších částí CHKO Křivoklátsko. Území má rozmanité podmínky, místy jsou skalní výstupy s pestrým souborem lesních stanovišť. Fauna i flóra je zde velmi bohatá. U řeky Berounky je zřícenina rozlehlého přemyslovského hradu Týřov ze 13. století. Na toto místo vede jediná přístupová turisticky značená cesta z obce Skryje.

Národní přírodní rezervace **Vůznice** se rozkládá v údolí stejnojmenného potoka u obce Nižbor. Je velmi významná pro svou bohatou faunu i flóru. Přístup do rezervace je povolen pouze po červené značce ke zřícenině malého gotického hrádku Jenčov.

Brdatka je přírodní rezervace s naučnou stezkou, která spojuje Křivoklát s obcí Zbečno, na jejím okraji se nachází kaple sv. Eustacha. **Na Babě** je přírodní rezervace zahrnující skalní svahy vrchů Sokolí a Baby na levém údolním svahu Berounky. Nachází se 1 km od obce Křivoklát. Území je těžce dostupné, ale vrchol je dobrým vyhlídkovým bodem. V západní části je na hřbetu umístěn dřevěný přístřešek a upravená vyhlídka na obec Roztoky.

Přírodní rezervace **Skryjská jezírka** leží u obce Skryje. Na zdejším Zbirožském potoce obklopeném skalními stěnami došlo k proříznutí soutěsky a přehrazení balvany v nejužším místě, čímž vznikla dvě jezírka s vodopádem. Poblíž leží také přírodní památka **Skryjsko-týřovické kambrium**, lokalita, která je významným paleontologickým nalezištěm. Prochází tudy naučná stezka Po stopě trilobita a je zde malá vyhlídková konstrukce.

Přírodní rezervace **Nezabudické skály** dotváří skalnatý svah hlubokého údolí řeky Berounky, který se nachází nedaleko obce Nezabudice. Nejlépe viditelné jsou skály pro vodáky. Na skály vede červená turistická trasa na vyhlídkové místo. Přírodní rezervace **U Eremita** se rozkládá podél Berounky zhruba 1 km od obce Roztoky. Jde o velmi

⁵ Národní přírodní rezervace Kohoutov se nenachází v území destinace Berounska.

zachovalé území, kde byla v roce 1999 obnovena původní turistická cesta spojující obce Roztoky u Křivoklátku a Branov. Vede tudy stejnojmenná naučná stezka.

Stříbrný luh je přírodní rezervace rozkládající se zhruba 1,5 km od obce Roztoky. Jedná se o pravý svah meandru Berounky. Na území se vyskytuje spousta ohrožených rostlin a živočichů, proto patří mezi chráněné. Nachází se zde vyhlídka na Berounku.

K významným lokalitám vyhledávaným zejména v letní sezóně za účelem rekreace patří **vodní plochy**, jimiž oplývá i turistická destinace Berounsko.

Téměř celým územím protéká **řeka Berounka**, jejíž délka toku je 138,7 km. Berounka je velmi oblíbenou řekou především pro vodáky, pro které představuje nenáročnou a odpočinkovou řeku, která je celoročně sjízdná. Je vhodná především pro začátečníky nebo rodiny s dětmi, protože má hodně jezů bez propustí a je bez větších peřejnatých úseků. Sjízdná bývá už od Plzně. Nejčastější trasy pro vodáky jsou tyto úseky: Plzeň - Roztoky u Křivoklátku; Roztoky u Křivoklátku – Beroun; Beroun – Karlštejn. Pro vodáky je též velmi oblíbená Vodácká naučná stezka Berounka, která začíná na Zvíkovci a končí u Hlásné Třebaně. Mezi zastávky naučné stezky patří např. Skryjská jezírka, Tetínské skály, Karlštejn, Zadní Třebaň či Lom Alkazar.

Téměř v každé obci lze také nalézt nádrž nebo rybník. Převážně jsou tyto vodní plochy používány jako záložní zdroj vody pro hasiče, k rybaření či v menší míře ke koupání.

Vodní **nádrž Suchomasty** byla vybudovaná v letech 1955–1960 a sloužila jako zásobárna vody pro Královodvorské železářny. V současnosti slouží kromě vodohospodářských účelů také jako nádrž pro chov ryb. Největším vodním dílem na Berounsku je **nádrž Klíčava**, která slouží jako zásoba pitné vody pro Kladno. Nachází se u obce Zbečno a není přístupná veřejnosti, na korunu hráze se však lze podívat.

Vyhledávanou vodní plochou jsou **Skryjská jezírka**, která se nacházejí v údolí Zbirožského potoka nedaleko obce Skryje a mají rozlohu necelých 60 ha. K vidění je zde i menší vodopád, který leží u horního Skryjského jezírka.

Dalším malebným krajinotvorným prvkem jsou i **vodopády**. Pod zříceninou hradu Týřov na bezejmenném potoku leží **Týřovické vodopády**. V horní části je dva a půl metru vysoký svislý vodopád a pod ním je ještě jeden, čtyři metry vysoký, který vytváří na skále menší kaskády. Poblíž se také nachází **Karáskův vodopád**, pod obcí Hřebečnický v přírodním památku Skryjsko-týřovické kambrium. Hlavní část vodopádu je vysoká 2 metry, okolo vede modrá turistická cesta.

Na potoku, který začíná pod obcí Velká Buková a ústí do Berounky, jsou k vidění **Roztocké vodopády** – soustava menších vodopádů. Na nedalekém potoce **Klučná**, který se před Roztoky vlévá do Berounky, leží třístupňové **kaskádovité vodopády** pár desítek metrů pod místem zvaným Tři prameny, kde se nachází přírodní Kneippovy lázně (umělá vodní nádrž s tekoucí vodou a oblázky).

Bubovické vodopády jsou malebné vodopády, které je možné spatřit na červené stezce mezi Svatým Janem pod Skalou a Karlštejnem. V poslední době však bývají vyschlé. **Nesvačilský vodopád** nedaleko obce Nesvačily, který je vysoký zhruba 4 metry, představuje jedinečný výtvar, jelikož se v něm kombinují prvky umělého a přírodního

vodopádu. Vznikl původně jako výpust z rybníka na Vodickém potoce. **Stradonické vodopády** leží v drobné rokli na cestě ze Stradonic do Nižboru. V této rokli je kvidění řada kaskád a několik menších vodopádů. Divokost toku je způsobena zpevněnou karbonskou krou, která zasahuje do kaňonu. Velikost těchto vodopádů je zhruba 2,5 metru. **Tetínský vodopád** se nachází v uzavěru Tetínské rokle, kde se v minulosti těžil vápenec. Vodopád působí divoce autenticky a je vysoký 17 metrů, nicméně vzniknul lidskou činností. **Vodopád v Císařské rokli** je součástí národní přírodní rezervace Koda. Vstup je zde možný pouze po turistických cestách. Problémem je, že vodopád leží mimo vyznačené trasy, proto není oficiálně přístupný.

Turistický potenciál destinace Berounsko rozšiřují i další atraktivity přírodního charakteru, zejména **lomy, podzemí a skalní útvary**. Bohužel řada z nich je ale v současné době nepřístupných veřejnosti.

Zatopený lom Kosov je již dávno nepoužívaný lom, na jehož dně je možné vidět smaragdové jezírko s průzračnou vodou. Hloubka jezírka je zhruba 6 metrů. Oficiálně je vstup do lomu bohužel zakázán a koupání také, ale turisté sem přesto chodí, především v letních měsících využívají lom jako přírodní koupaliště. V **zatopeném lomu Homolák** se v minulosti těžil vápenec. Na dně lomu se nachází jezírko, které je u turistů oblíbené především v letních měsících. Turisté tento lom hojně navštěvují i přes to, že je zde oficiálně vstup a koupání zakázáno. **Tomáškův lom a vápenka** patří k významným industriálním památkám v této lokalitě, byl vybudován v 19. století. V době své největší slávy byl jedním ze 4 největších lomů v Čechách. V areálu jsou dochována torza provozních budov, dvou šachtových pecí a jedné kruhové pece. V terénu jsou také patrné trasy drah. Vápencové **lomy Amerika** tvoří soustavu zahloubených lomů v okolí obce Mořina. Lomy jsou vzájemně propojeny šachtami. Lomy byly otevřeny v roce 1900. Mezi nejznámější a turisty hojně vyhledávaný patří lom Velká Amerika. Další lomy v této soustavě, které jsou méně známé, jsou Malá Amerika, Mexiko, Kanada a Kozolupy. U lomu Mexiko se nachází památník padlým politickým vězňům, kteří zde byli uvězněni a nuceni k těžkým pracím. Lom Kozolupy je menším lomem, který již není v provozu. Je přírodní památkou situovanou severozápadně od lomu Velká Amerika v poli, kde není přístupová cesta. Je částečně postižen nelegální skládkou odpadu. Bývalý vápencový **lom Alkazar** se nachází mezi Berounem a Srbskem. V lomu je systém podzemních štol, které jsou přístupné v délce až několika desítek metrů. Lom je využíván horolezci pro sportovní lezení. Uvnitř lomu vznikl horolezecký park, první sportoviště svého druhu v Česku. **Lom na Kobyle** je opuštěný lom, který byl ponechán přirozené obnově. V lomu je možné pozorovat krasové a tektonické jevy. Jsou zde také jeskyně, v nichž byly nalezeny kosterní pozůstatky pravěkých zvířat. Lom leží na trase naučné stezky. **Solvayovy lomy**, bývalé vápencové lomy, se nacházejí nad obcí Svatý Jan pod Skalou. Solvayovy lomy byly po několik desetiletí významným dodavatelem kvalitního vápence pro chemickou výrobu. Těžba zde probíhala bez ohledu na politický vývoj a nezastavila ji ani druhá světová válka. Nyní je v areálu zřízen skanzen, který mapuje historii těžby v této oblasti.

Mozaiku přírodních atraktivit turistické destinace Berounsko můžeme zakončit **Koněpruskými jeskyněmi** patřícími mezi největší jeskynní systém v ČR. V rozsáhlém

systému třípatrových jeskyní bylo nalezeno velké množství zvířecích kostí z doby před 200 000 lety, ale také kostí patřících druhu Homo sapiens. Zvláštností tohoto jeskynního systému jsou takzvané koněpruské chalcedonové růžice. Jeskyně jsou přístupné veřejnosti, prohlídka trvá zhruba 60 minut.

1. 2. 2 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Realizační předpoklady cestovního ruchu zabezpečují realizaci cestovního ruchu v jednotlivých lokalitách a vytváří podmínky pro funkční využití lokalizačních předpokladů. Zahrnují komunikační předpoklady (textura a struktura komunikační sítě, dostupnost území), infrastrukturu cestovního ruchu (ubytovací, stravovací, kulturní, zábavní, sportovní, dopravní zařízení) a další služby cestovního ruchu.

Turistická destinace Berounsko má v rámci České republiky výhodnou polohu. Je součástí Středočeského kraje, který má společně s Prahou nejhustší dopravní síť, bohužel zároveň i síť nejpřetíženější.

Berounsko je velmi **dobře dopravně dostupné**. V případě silniční dopravy je destinace dostupná po dálnici D5, D6, D4 a dále prostřednictvím silnic I., II. i III. třídy a po místních komunikacích. Letiště Václava Havla se nachází v dojezdu do 30 minut od hlavních atraktivit destinace. Oblast je z Prahy snadno dostupná autobusovou dopravou. Ke konci roku 2020 se předpokládá další rozšíření integrace pražské a středočeské veřejné dopravy na Berounsku. Dojde tak k plošnější a efektivnější obsluze území, což může přispět i ke zvýšení návštěvnosti destinace.

Hlavní železniční trať, která prochází územím, vede z Prahy do Plzně, jde o dvoukolejnou a elektrifikovanou trať v České republice. Některé ze železničních stanic jsou bezbariérové. Významná je také trať z Berouna do Rakovníka.

Novinkou v destinaci je **sdílená síť elektrokol Nextbike**, která si rychle získala oblibu u místních obyvatel. Z dostupných statistik je patrné, že je síť využívána i turisty. Nabíjecí stanice se nacházejí ve městech Beroun a Králův Dvůr a v obcích Hýskov a Tetín. Elektrokola se půjčují přes mobilní aplikaci, prvních 15 minut půjčení je zdarma díky Nadaci Tipsport. V budoucnu je plánováno rozšiřování sítě dobíjecích stanic a zvyšování počtu elektrokol.

Problémem destinace je parkování a dopravní situace v obcích. Přestože v destinaci nalezneme jak placená, tak i neplacená parkoviště, tak zejména v sezóně na některých frekventovanějších místech či u významných atraktivit neodpovídá velikost parkovacích ploch rekreačním kapacitám. Bohužel se k tomuto problému přidávají i neukáznění řidiči.

Z realizovaných rozhovorů, dle analýzy internetových portálů (booking.com, penziony.cz, airbnb.com, hotels.de), podrobné analýzy webových stránek jednotlivých obcí a dat z Českého statistického úřadu můžeme konstatovat, že **ubytovací kapacity** nejsou k dispozici ve všech obcích turistické destinace Berounsko. Možnost ubytování (většinou se jedná o penziony a ubytování v soukromí, ubytování pro náročné spíše chybí) nabízí třetina obcí. Většina penzionů se nachází v obcích Beroun, Karlštejn, Křivoklát a Srbsko. Níže v tabulce 4 je možno sledovat vývoj počtu přenocování a počtu

lůžek. I přestože v roce 2019 počet lůžek mírně poklesl, celkový počet přenocování vzrostl. Lze konstatovat, že rostoucí vývojový trend v počtu přenocování bude v roce 2020 otočen vzhledem k pandemii COVID-19, minimálně v ohledu hostů nerezidentů (tj. zahraničních návštěvníků).

Tabulka 4, zdroj: ČSÚ, 2020

	Hosté celkem	Hosté rezidenti	Hosté nerezidenti	Přenocování celkem	Přenocování rezident	Přenocování nerezident	Počet lůžek
2017	96,089	67,036	29,053	208,398	145,481	62,917	2,612
2018	116,581	79,553	37,028	245,040	165,239	79,801	2,769
2019	123,254	83,270	39,984	246,222	169,597	76,625	2,740

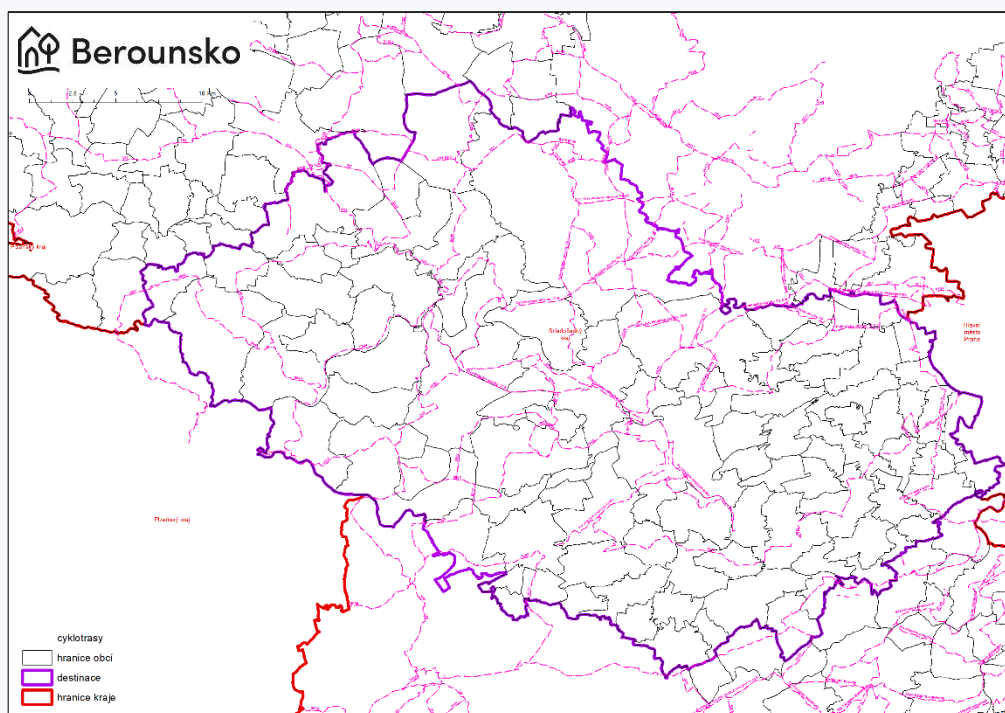
Podrobná evidence **stravovacích zařízení** neexistuje. Na základě terénního šetření a pozorování lze konstatovat, že se stravovací zařízení nacházejí téměř v každé obci Berounska, některá z nich ale mají pouze sezónní charakter a často nejsou schopna uspokojit potřeby všech návštěvníků. Velké odlišnosti lze také sledovat v kvalitě poskytovaných služeb. Největší koncentrace stravovacích zařízení je ve městě Beroun, kde jsou kromě tradičních českých restaurací i podniky zaměřené na mezinárodní kuchyni – italskou, americkou, mexickou, indickou, asijskou aj. Postupně se také na Berounsku lze setkat s podniky zaměřenými na zdravou či veganskou stravu.

Společným problémem jak ubytovacích, tak stravovacích kapacit je nízká míra oborové certifikace a téměř žádná získaná certifikace dle Českého systému kvality služeb (ČSKS).

S gastronomií také souvisí **lokální produkty**, na Berounsku je možno nalézt širokou škálu výrobců převážně gastronomických specialit, ale také rukodělných. Zejména lze jmenovat lokální pivovary (Dvůr Všerad, Pivovar Matuška, Berounský medvěd, Srbecký lok, Pivovar MMX aj.), farmářské produkty (Farma Stehlík, Farma Běleč, Levandulové údolí, Velkostatek Tetín aj.), sklářské výrobky (Sklářská huť Nenačovice, Rückl, Ateliér WAGA), kosmetické výrobky (DobroDílo, BOEMI aj.) a dílčí produkty jako je berounská keramiky, pražená káva z Nižboru, víno a medovina z Karlštejna a další.

Turistická destinace Berounsko je poměrně hojně protkána sítí turistických tras, zejména pro pěší a cykloturistiku. Nedílnou součástí jsou i **naučné stezky**, kterých se na Berounsku nachází 30. Celková délka klasických naučných stezek činí 110 km, mimo to jsou na území destinace dvě dálkové – Vodácká naučná stezka Berounka v délce 58 km a Geologická naučná stezka Českým krasem v délce 39 km. Naučným stezkám se přikládá velká pozornost, neboť se jedná o předem určené turistické trasy vedoucí chráněnými územími, lesy, lesoparky, okolími měst, městy, městskými parky, zámeckými parky, zemědělskou krajinou apod., které si kladou za cíl vzdělávat, resp. přinést informace lidem, kteří jimi procházejí, zejména v ohledu ochrany přírody.

Obrázek 2, zdroj: MěÚ Beroun, 2020

Síť cyklotras a cyklostezek je v destinaci poměrně hustá, což je patrné z obrázku výše. Páteří cyklotrasou je cesta nazvaná **Po stopách českých králů**, která spojuje Beroun s hrady Točnick, Karlštejn, Nižbor a zámek Dobřichovice. Mimo projížďky krásným údolím řeky také na několika panelech informuje o historii těžby vápence, vzácných zvířatech nebo o zkamenělinách spojených s osobností badatele Joachima Barranda. Po stopách českých králů je v některých úsecích cyklostezkou, někde však nikoli. Vízi zapojených obcí, na jejichž katastru se cyklotrasa nachází, je zajistit její celkový charakter cyklostezky, tj. bez automobilové dopravy na trase.

Na Berounsku jsou cyklotrasy jak náročné (díky jejich výškovému profilu), tak i takové, jejichž náročnost není příliš obtížná. Na některých úsecích jsou vybudována odpočívadla a oblíbili si je i in-line bruslaři (cyklostezky bez provozu motorových vozidel).

V turistické destinaci Berounsko nalezneme **zařízení**, která nabízejí možnosti **pro aktivní trávení volného času**. Výčet těch, které mají potenciál pro návštěvu turisty, včetně základních charakteristik, je uveden níže:

- Albatross Golf Resort – golf, konferenční prostory.
- Beroun Golf Club – golf pro členy, wellness a bazén pro ubytované a pro členy, v zimě běžecká dráha (při dostatku sněhu), beach volejbal, konferenční prostory.
- Golf Resort Karlštejn – golf.
- Koupaliště Zdice – plavecký bazén, brouzdaliště s vodními prvky, tobogán (pouze v sezóně).
- PAINTABALLGAME.CZ – paintballové hřiště v Berouně.

- Paintball HraBarev.cz – paintballové hřiště v Bratronicích.
- Skatepark Beroun – areál jak pro začátečníky, tak i pro pokročilé (volně přístupný).
- SPORTCENTRUM BEROUN (Lokomotiva Beroun) – fitcentrum, squash, tenis (indoor), badminton, spinning, beach volejbal, hokejbal, bowling a další.
- Sportovní centrum EDEN Beroun – pohádkový minigolf, badminton, tenis, fitness, lezecká stěna, lukostřelba, beach tenis, beach volejbal, florbal, futsal, padel a další.
- Sportovní hala a centrum Králův Dvůr – tenis, fotbal, basketbal, posilovna, lezecká stěna a další.
- Tipsport Laguna Beroun – aquapark, plavecký bazén krytý, venkovní koupaliště (mimo hl. areál), wellness, sauna, masáže, posilovna (v zimě možno bruslení na přilehlém stadionu).

Obvykle se pak v každé obci nachází sportoviště, které je po domluvě na obecním úřadě k pronájmu.

Součástí možností pro aktivní trávení dovolené a volného času je i nabídka jezdeckých stájí, rančů či farem, které jsou zaměřeny na hipoturistiku. **Hipoturistika** a s ní související infrastruktura jezdeckých tras a objektů je poměrně nová, ale dynamicky se rozvíjející forma rekreace. Na Berounsku se nachází více než desítka jezdeckých stájí.

Vzhledem k řece Berounce působí v území destinace také více než desítka **půjčovna lodí**, které mají svá výdejní místa v obcích: Skryje, Roztoky, Račice, Zbečno, Nižbor, Beroun a Zadní Třebaň. Obvykle lze však po domluvě dopravit lodě na jakékoliv vybrané místo.

Realizační předpoklady cestovního ruchu ukazují na dobré podmínky turistické destinace pro běžnou a nenáročnou turistiku, poznávání přírodních i kulturně historických památek či odpočinek. Nabídka pro aktivnější formy cestovního ruchu je soustředěna do několika málo míst a je podpořena zejména existujícími cyklotrasami v náročnějším terénu.

1. 2. 3 Potenciál destinace

Potenciál destinace úzce souvisí s nabídkou cestovního ruchu v dané lokalitě, která je napojena na poptávku po cestovním ruchu.

Celá turistická destinace Berounsko zahrnuje velké množství hodnotných památek. Největší část zde zastupují především sakrální památky. Téměř v každé obci, která v destinaci leží, se nachází kostel, nejčastěji v barokním slohu. Dále je zde možné najít památky židovského původu, především malé židovské hřbitovy. Oblast je též velmi bohatá na místa s archeologickými stopami. Díky velkému počtu lomů, které se v oblasti nacházejí, je zde i spousta industriálních památek a pozůstatků po těžbě. Na území je velké množství menších zámků, které jsou převážně v soukromém vlastnictví a jsou využívány pro rekreaci nebo v nich sídlí různé ústavy.

Na území turistické destinace Berounsko se nacházejí čtyři národní kulturní památky – hrad Karlštejn, hrad Křivoklát, benediktinský klášter v obci Svatý Jan pod Skalou a hrobka TGM v Lánech. Tato místa představují také hlavní centra cestovního ruchu v oblasti. Mezi další atraktivní místa pro cestovní ruch je možné zařadit Beroun, Nižbor a Tetín.

Téměř všechny obce, které spadají do turistické destinace Berounsko, pořádají bohaté kulturní a společenské akce, avšak většina z nich je určena především pro obyvatele dané obce. Nejvíce jsou zde zastoupené akce typu adventní trhy, velikonoční trhy, masopust, staročeské máje, farmářské trhy. Nejvíce akcí regionálního (i nadnárodního významu) se koná v Berouně a na Karlštejně.

Turistická destinace Berounsko je také velmi atraktivní díky svému přírodnímu potenciálu. V destinaci se nacházejí dvě chráněné krajinné oblasti – CHKO Český kras a CHKO Křivoklátsko. Téměř celým územím protéká řeka Berounka, která patří mezi oblíbené vodácké řeky. Ráz krajiny dokresluje i řada vodopádů či lomů. Mezi nejvýznamnější atraktivity patří Koněpruské jeskyně, Lom Velká Amerika či Skryjská jezírka.

Celá oblast je velice dobře dostupná, především po dálnici D5, D6, D4 a dále po místních komunikacích. Z letiště (tedy okraje Prahy) trvá cesta průměrně 30 minut. Většina obcí je dostupná autobusem, některé i železnicí. Zásadním problémem destinace je nedostatek parkovacích ploch.

Směnárný a služby turistických informačních center je možné využít pouze ve větších a turisticky rozvinutějších městech jako je Beroun a Karlštejn.

Velké a turisticky exponované obce mají také velký výběr podniků nabízejících stravovací a ubytovací služby, oproti tomu v menších obcích takový výběr není, ale většinou alespoň nějaký podnik nalézt lze.

1. 3 Analýza poptávky cestovního ruchu

Analýza poptávky cestovního ruchu je zaměřena na kvantitativní zhodnocení návštěvnosti doplněné analýzou názorů a chování návštěvníků turistické destinace Berounsko.

1. 3. 1 Návštěvnost a počty přenocování

Analýza celkové návštěvnosti vychází z údajů Českého statistického úřadu (viz tabulka 6). Zde je patrné, že celková návštěvnost turistické destinace Berounsko se zvyšuje a v roce 2019 dosáhla 123 254 hostů s celkovým přenocováním 246 222. Převažují hosté rezidenti (tj. domácí turisté), kteří představují 68 % z celkové návštěvnosti. Průměrný počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v destinaci činí cca 2 noci, jde tedy o nízký průměrný počet přenocování, což může souviset mj. s lokací destinace nedaleko hlavního města Prahy.

Tabulka 6, zdroj: ČSÚ, 2020

	Hosté celkem	Hosté rezidenti	Hosté nerezidenti	Přenocování celkem	Přenocování rezidenti	Přenocování nerezidenti	Počet lůžek
2017	96,089	67,036	29,053	208,398	145,481	62,917	2,612
2018	116,581	79,553	37,028	245,040	165,239	79,801	2,769
2019	123,254	83,270	39,984	246,222	169,597	76,625	2,740

Na území turistické destinace Berounsko není návštěvnost jednotlivých atraktivit sledována pomocí monitorovacích systémů, data o návštěvnosti jsou k dispozici pouze na vybraných památkách, jak je doloženo v tabulce 7. Tato data zpracovává NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. Z tabulky vyplývá, že nejnavštěvovanějšími turistickými cíli jsou dvě národní kulturní památky – hrad Křivoklát a hrad Karlštejn. Významnými atraktivitami jsou i muzea či atraktivní místa spjata s rodáky destinace.

Tabulka 7, zdroj: NIPOS, 2020

Atraktivita	2017	2018	2019
Hrad Karlštejn	228 159	223 895	212 395
Hrad Křivoklát	70 659	109 260	110 532
Muzeum Českého krasu, Beroun	42 102	42 726	34 067
Hrad Krakovec	22 227	22 934	18 968
Pamětní síň Oty Pavla, Branov	8 000	8 500	12 000
Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	11 273	19 092	6 070
Hamousův statek ve Zbečně, Zbečno	4 255	4 700	5 034
Muzeum sportovních vozů Lány	4 680	4 590	4 590
Památník Joachima Barranda, Skryje	3 730	3 465	4 337
Památník Josefa Jungmanna, Hudlice	1 234	999	968
Galerie a muzeum M. D. Rettigové, Všeradice	-	803	466
Místní muzeum Nučice	50	70	98
Památník Jaroslava Fraňka, Nezabudice	31	42	33
Památník Josefa Leopolda Zvonaře, Kublov	25	3	5
CELKEM	396 425	441 079	409 563

1. 3. 2 Profil návštěvníků

Aby mohly být propagační aktivity co nejlépe zacíleny, je potřeba definovat cílové skupiny. Jedním z nástrojů pro zjištění potřeb a spokojenosti návštěvníků je marketingové šetření, které se zaměří na jejich profil (výzkum návštěvníků).

Informace týkající se profilu návštěvníků turistické destinace Berounsko byly získány ze sekundárních zdrojů:

- z Anketního šetření návštěvníků města Berouna z roku 2019,
- z Trackingu domácího a příjezdového cestovního ruchu realizovaného CzechTourism v letech 2017–2019,
- z Koncepce práce s návštěvnickou veřejností CHKO Český kras z roku 2017.

Anketní šetření návštěvníků města Berouna

Šetření se zúčastnilo 241 respondentů v srpnu 2019. Nejvyšší dosažené vzdělání většiny respondentů bylo středoškolské, většina respondentů byla zaměstnaných. Struktura respondentů dle věku byla velmi dobře rozložena.

Mezi hlavní zjištění patří následující skutečnosti:

- Většina respondentů žije ve Středočeském kraji (39,8 %).
- Mezi hlavní asociace spojené s městem Beroun patří – medvědi, Berounka, hrnčířské trhy, náměstí; což koresponduje i s nejčastěji navštívenými atraktivitami ve městě (medvědárium a náměstí). V okolí Berouna většina respondentů navštívila Karlštejn, Křivoklát, Koněpruské jeskyně, obec Svatý Jan pod Skalou a Tetín.
- Hlavním důvodem návštěvy většiny respondentů (67,4 %) byla rekreace, volný čas, dovolená a poznávání.
- Většina respondentů (40,7 %) čerpala informace o městě od příbuzných, známých a přátel; na druhé pozici (38,2 %) byla uvedena vlastní zkušenost z minulé návštěvy.
- Většina respondentů (57,7 %) do města přijela autem; na druhém místě se s 32,7 % umístil vlak.
- Většina respondentů (65,6 %) přijela s rodinou.
- Mezi hlavní aktivity během pobytu většiny respondentů patřily – pěší turistika (71,4 %), návštěva kulturních památek (54,8 %), návštěva přírodních památek (27,0 %).
- 27 % respondentů navštívilo Beroun poprvé, 25,7 % respondentů navštěvuje Beroun několikrát ročně.
- Většina respondentů (53,7 %), která navštívila Beroun poprvé, předpokládá, že město v budoucnu znovu navštíví.
- 30 respondentů v Berouně nepřenocovalo, 13 respondentů strávilo v Berouně 3 noci a 13 respondentů strávilo ve městě 4 noci; většina respondentů (21,4 %) se ubytovala v kempu, tábořišti (stan, chatka, karavan).

- Většina respondentů (54,4 %) byla s poskytovanými službami v Berouně velmi spokojena; stejně tak byla většina respondentů (48,4 %) velmi spokojena i s péčí o rozvoj cestovního ruchu, s přístupem personálu (61,4 %), s dostupností informací o městě (67,5 %), s dostupností města hromadnou dopravou (54,7 %) i s orientačním značením ve městě (64,0 %).
- Největší nedostatky respondenti vnímají v oblasti dopravy, infrastruktury, stavu silnic a v nedostatku parkovacích míst.

Tracking domácího a příjezdového cestovního ruchu realizovaný CzechTourism

V rámci výzkumu jsou osobně dotazováni náhodně vybraní návštěvníci více než 80 významných turistických cílů v České republice s využitím standardizovaného dotazníku. Celkem bylo do konce roku 2019 dotázáno více než 35 tisíc návštěvníků. Z toho jednu třetinu tvoří domácí návštěvníci a dvě třetiny zahraniční.

Mezi hlavní zjištění týkající se Středočeského kraje, jehož součástí je turistická destinace Berounsko, patří následující skutečnosti:

- celkem bylo osloveno 1 083 respondentů, z nichž 24 % navštěvuje Středočeský kraj několikrát ročně, a to zejména z důvodu rekreace – konkrétně se jedná o koupání, vodní sporty a pěší turistiku. Významným důvodem je i návštěva příbuzných a známých.
- Výdaje na osobu a den se pohybují na částce 850 Kč.
- Většina respondentů cestuje osobním automobilem nebo motocyklem, společně s partnerem či rodinou, organizace cesty je individuální.
- Hlavním zdrojem informací o destinaci je vlastní zkušenost z minulé návštěvy a internet.
- Respondenti jsou s poskytovanými službami, s infrastrukturou a vybaveností cestovního ruchu v destinaci spokojeni.
- Celkově je Česká republika hodnocena jako zajímavá, snadno dostupná, bezpečná, ale i vstřícná, vyspělá a nabízející dobrý poměr kvality a ceny.

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností CHKO Český kras

Koncepce obsahuje jak kvantitativní, tak kvalitativní údaje o návštěvnosti vybraných míst CHKO Český kras. Mezi hlavní zjištění kvantitativních výzkumů návštěvnosti patří:

- Koněpruské jeskyně jsou největším jeskynním systémem Čech a druhou nejnavštěvovanější veřejnosti zpřístupněnou jeskyní v ČR;
 - v roce 2016 je navštívilo 89 823 návštěvníků; nejvyšší návštěvnost je tradičně v období letních prázdnin (červenec a srpen); individuální návštěvníci převládají nad návštěvníky z organizovaných zájezdů; velkou skupinu tvoří studenti a děti;
- Návštěvnost hradu Karlštejn se pohybuje v rozmezí 210 – 280 000 osob ročně.
- Návštěvnost Muzea Českého krasu v Berouně byla v roce 2016 36 833 návštěvníků; část návštěvníků tvoří neplatící návštěvníci jarních a podzimních trhů (50–60 % návštěvníků muzea).

Kvalitativní průzkumy návštěvnosti

V minulosti byly na území CHKO Český kras provedeny průzkumy návštěvnosti (v letech 2010 a 2014). Všechny výzkumy postihly jen část roku nebo jen určitou část CHKO, i přesto mohou jejich výsledky být odrazovým můstkem pro uvažování o cílových skupinách návštěvníků. Dále bylo realizováno dotazníkové šetření v Českém krasu v roce 2017.

V roce 2010 bylo získáno 632 dotazníků, v roce 2014 bylo získáno 165 dotazníků a v roce 2017 bylo získáno 270 dotazníků. Mezi hlavní zjištění kvalitativních průzkumů návštěvnosti patří:

- Až 95 % respondentů bylo z České republiky (více než polovina respondentů byla z Prahy a Středočeského kraje), převládala věková skupina 26-45 let, časté jsou manželské páry. Koněpruské jeskyně navštívili nejčastěji respondenti s rodinou (46 %).
- Podle výsledků na stezkách celkem 50–60 % návštěvníků využívá hromadné dopravy, především vlak. Zbytek tvoří návštěvníci s vlastní dopravou, v této skupině byli i cyklisté. U Koněpruských jeskyní naopak větší část návštěvníků (80 %) využívá vlastní dopravu, což vyplývá z faktu, že dostupnost hromadnou dopravou, pěšky nebo na kole je zde omezená.
- Jako hlavní důvod své návštěvy uvedla většina respondentů poznávání přírody a jejích krás, dále klid a odpočinek a poznávání kulturního bohatství. Pouze malá část respondentů uvedla jako důvod návštěvy sportovní vyžití.
- Nejčastějším cílem návštěvy je příroda a krajina Českého krasu, hrad Karlštejn, lomy Velká Amerika, pak následují další cíle včetně Koněpruských jeskyní, Svatého Jana pod Skalou, Tetína, Bubovických vodopádů apod.
- Rodiny a neformální skupiny návštěvníků častěji spojují návštěvu Koněpruských jeskyní s návštěvou Karlštejna. Tyto skupiny také častěji předpokládají využívání služeb restaurace či nákupu suvenýrů. Naopak páry častěji preferují delší výlet pěšky a s uvedenými službami příliš nepočítají. Nejsilnější skupina respondentů rodiny s dětmi jen výjimečně plánuje pěší výlet v Českém krasu.
- Velmi vysoký je zájem o exkurzi s průvodcem, v tematickém zaměření exkurze převažují jeskyně (hlavní přírodní fenomén místa z hlediska návštěvníků), dále historie a základní informace o oblasti. Konkrétní přírodovědná témata jsou v minoritě.
- Zájem o aktivní programy převažuje u neformálních skupin návštěvníků, rodiny s dětmi projevovaly silnější zájem o pasivnější programové formy (expozice, videoprogram).
- I přes opakované návštěvy je subjektivní vnímání vlastní znalosti Českého krasu u návštěvníků spíše podprůměrné. Celých 45,5 % uvedlo, že oblast znají jen částečně, téměř 30 % pak nezná Český kras téměř vůbec. Velmi dobrou znalost uvedlo jen 1,8 % respondentů, naopak absolutně žádnou znalost téměř 10 %.

Na základě realizovaných a výše vyhodnocených výzkumů je možné **stanovit profil návštěvníka turistické destinace Berounsko** následovně:

- typický návštěvník turistické destinace Berounsko je ve věku mezi 26–45 lety,
- má středoškolské vzdělání,
- pochází z České republiky (Praha a Středočeský kraj),
- hlavním důvodem návštěvy je rekreace, volný čas, dovolená a poznávání (konkrétně se jedná o poznávání přírody a jejích krás, dále klid a odpočinek a poznávání kulturního bohatství),
- návštěvník, který navštívil destinaci poprvé, předpokládá, že destinaci v budoucnu znovu navštíví,
- návštěvník cestuje po Berounsku buď s partnerem, nebo s rodinou a dopravuje se hlavně automobilem,
- obvykle v destinaci nepřenocuje, zřídka se ubytuje (2 noci),
- s destinací je návštěvník velmi spokojen, nejvíce je spokojen s dostupností informací o destinaci a přístupem personálu, nejméně naopak se současným stavem komunikací a nedostatkem parkovacích míst.

1. 4 Analýza konkurence

Turistická destinace Berounsko zabírá území, které se utvořilo na základě společného zájmu zainteresovaných obcí a podnikatelských subjektů aktivovat potenciál cestovního ruchu tak, aby destinace obstála v konkurenci ostatních turistických destinací a lokalit.

Analýza konkurence je důležitá nejen z hlediska povědomí o tom, kdo na trhu nabízí obdobné služby nebo disponuje podobnými podmínkami. Povědomí o konkurenčních výhodách dalších subjektů je obzvlášť důležité pro tvorbu vhodné strategie a udržení si své pozice na trhu. Důležitá je v této souvislosti i spolupráce a s ní související synergický efekt.

Stejně tak jako Berounsko, které disponuje z lokalizačních předpokladů nepřehledným množstvím památek, přírodních krás, ale i zázemím pro rozvoj různých forem cestovního ruchu, tak i ostatní destinace ve Středních Čechách i v celé republice mají kvalitní lokalizační předpoklady. Z vybraných lokalizačních předpokladů byli vybráni konkurenti, kteří vždy splňují podobné parametry. Společné kritérium pro výběr byla poloha území ve Středočeském kraji. Na úvod je nutné podtrhnout největší výzvu (ale i příležitost) turistické destinace Berounsko a tou je její **geografická poloha vzhledem k Praze**. Tato skutečnost je společným rysem všech lokalit v okolí Prahy. Je tedy vhodné z této skutečnosti vytěžit co nejvíce, v rámci rozvoje cestovního ruchu s tím více pracovat a vytvořit vhodné společné turistické produkty.

Z pohledu nabídky cestovního ruchu jsou potenciálními konkurenty v rámci kulturně historického dědictví **hrady a zámky** Středočeského kraje, mezi nimiž dominantní postavení zaujímá zámek Konopiště, zámek Mníšek Pod Brdy, zámek Březnice, zámek Hořovice, zámek Mnichovo Hradiště, zámek Veltrusy, zámek v Brandýse nad Labem, hrad Žebrák či hrad Točnick. Společným jmenovatelem Berouna, zámku Konopiště a hradu Točnick jsou medvědi – bylo by vhodné i s touto skutečností při přípravě společných turistických produktů počítat. Inspirací z prohlídkových okruhů mohou být i speciální prohlídky věnované pohádkám, večerní zámecké koncerty či Vánoce na zámku. Další synergie může být spatřována i např. na úrovni společných propagačních aktivit.

Z hlediska **přírodních atraktivit** jsou hlavními konkurenty turistické destinace Berounsko **vodní toky** (viz obrázek 3). Ve středních Čechách se u města Mělník vlévá Vltava do Labe. Romantická příroda jak kolem Berounky, tak kolem Sázavy vybízí k odpočinku a rekreaci. Na řece Želivce je vybudována vodní nádrž Švihov, která zásobuje pitnou vodou Prahu a její okolí. Další vodní díla nalezneme na Vltavě, která

Mezi další chráněné krajinné oblasti ve Středních Čechách patří CHKO Brdy, o které obecně panuje shoda v názoru na Brdy jako obřího biocentra s horským a podhorským charakterem, který je biogeograficky a geneticky svázán se Šumavou. I v případě CHKO se nabízí možnosti zúročit synergické efekty ve smyslu spolupráce a společném přístupu k řízení cestovního ruchu.

Za konkurenci je možné taktéž považovat další **organizace destinačního managementu**. Avšak v tomto případě nejde ani tak o konkurenci, ale především potenciál pro tvorbu národních a nadregionálních produktů v cestovním ruchu na bázi partnerství či další spolupráce. Vzájemné propojení, tvorba balíčků v cestovním ruchu díky aplikaci 3K platformy mezi samotnými organizacemi destinačního managementu.

Na Středočeský kraj je možné pohlížet celkově jako na destinaci v rámci, ve kterém jsou jednotlivá území poměrně podobně dostupná hlavnímu městu Praha a velmi bohatá v nabídce cestovního ruchu. Ta je rozvinutá, byť v některých oblastech méně a v některých více. Turistické oblasti nacházející se ve Středočeském kraji si zakládají na pestré nabídce především přírodních atraktivit a historických památek. A právě to se může zdát jako největší konkurenční výhoda každého turistického regionu. Čím by se tedy Berounsko mělo nejvíce odlišovat od turistických destinací ve Středních Čechách a jak by se jednotlivé oblasti mohly propojit a vytvořit atraktivní produkt pro účastníky nejen domácího, ale také zahraničního příjezdového cestovního ruchu, je předmětem strategické části tohoto dokumentu.

1. 5 Analýza řízení cestovního ruchu v destinaci

V České republice je cestovní ruch v gesci Ministerstva pro místní rozvoj, avšak chybí samostatný zákon, který by se problematikou cestovního ruchu komplexně zabýval. Řízení cestovního ruchu tak není legislativně ukotveno. Prověřeným a preferovaným systémem řízení je destinační management, jeho historie sahá až do počátků 20. století, kdy se postupně etabloval v západních zemích (např. Nový Zéland, Francie, Itálie, Německo atd.)

Destinační management, někdy také marketingové řízení destinace, je soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, společně sdílené logo, značka kvality, sdílený informační a rezervační systém, společná tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu, dále iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru i podpora profesních spolků, sdružení a organizací působících v cestovním ruchu.

Kategorizace organizací destinačního managementu (dále jen Kategorizace) představuje normu, která vznikla v reakci na narůstající potřebu vytvářet pro Českou republiku konkurenceschopná turistická území a v reakci na absenci samostatného zákona o cestovním ruchu. Tato norma stanovuje požadavky na jednotlivé úrovně

destinačních organizací⁶ za účelem zkvalitnění výkonu a efektivity destinačního managementu v České republice. Na základě Kategorizace jsou destinační organizace certifikovány, tzn. jsou vyhodnoceny jako organizace, které splňují určitý standard kvality. Kategorizace je v kompetenci agentury CzechTourism, která zajišťuje proces certifikace.

Požadavky Kategorizace jsou definovány tak, aby co nejlépe zohledňovaly rozdílné předpoklady a potenciál cestovního ruchu v České republice. Kategorizace především upravuje podmínky pro vznik, zaměření a činnost organizací destinačního managementu a pro jednotlivé kategorie stanovuje další podstatné podmínky certifikace. Certifikovaným organizacím destinačního managementu je ze strany státu i kraje poskytována metodická i finanční podpora. Certifikované organizace jsou také v případě některých dotačních titulů jediným oprávněným žadatelem.

1. 5. 1 Bohemia Centralis s. p. o.

Prvním aktem pro start uceleného řízení cestovního ruchu na Berounsku bylo založení sdružení právnických osob Bohemia Centralis s. p. o. v roce 1997 za účelem podpory rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji, konkrétně v oblasti Českého středozápadu. Mezi dotčené regiony patřilo Kladensko, Rakovnicko, Slánsko, Kralupsko a Berounsko. Jeho členskou základnu tvořila v posledních letech města Beroun, Rakovník, Kladno, Slaný, Kralupy nad Vltavou a obec Tetín. Nicméně v počátcích své existence mělo sdružení více jak 30 členů. Město Beroun a obec Tetín se v roce 2019 rozhodly ze sdružení vystoupit s ohledem na připravované založení vlastní DMO pro Berounsko.

Problémy sdružení

- Území Českého středozápadu propojeného v rámci Bohemia Centralis se postupně ukazovalo jako kulturně a geograficky nehomogenní (a příliš rozsáhlé), z pohledu Kategorizace organizací destinačního managementu tedy jako nevyhovující.
- Řízení Bohemia Centralis chyběl management na profesionální úrovni (výkonový aparát), který je pro fungování DMO klíčový.
- Název Bohemia Centralis nevešel do povědomí široké veřejnosti, nevytvořil funkční destinační značku.

Dle informací předsedkyně sdružení se v současné době členská základna zúžila na města Slaný, Rakovník a Kladno. I přesto, že sdružení nezaniklo, neaktualizuje informace na svých internetových stránkách a nevyvíjí další činnosti. Veškeré aktivity jsou pozastaveny, a jakmile se uskuteční schůzka aktuálních členů, bude se projednávat další vývoj sdružení. Důležitým faktem také je, že města Slaný a Kladno zvažují založení vlastní organizace destinačního managementu v návaznosti na Kategorizaci.

⁶ Systém stanovuje celkem čtyři úrovně – lokální, oblastní, krajskou a národní.

1. 5. 2 Destinační agentura Berounsko

Založení destinační agentury Berounsko bylo připravováno od konce roku 2017. Město Beroun iniciovalo jednání na téma destinačního managementu s přilehlými obcemi – Tetín, Srbsko, Svatý Jan pod Skalou. Tato pracovní skupina se následně sešla několikrát během roku 2018 a projednávala možnosti založení destinační agentury. K některým jednáním byli přizváni i vybraní podnikatelé, z nichž jen někteří projevíli zájem, a další významní aktéři cestovního ruchu v regionu.

Na počátku roku 2019 záměr založit destinační agenturu nabýval konkrétnějších obrysů, a to díky městu Beroun. To uvolnilo finanční prostředky na vznik pracovního místa a také poskytlo prostory a zázemí pro kancelář destinační agentury. Díky tomu pak byly v dubnu a květnu navrženy stanovy zapsaného spolku Berounsko. Na začátek května byla svolána přípravná schůze pracovní skupiny, která se rozšířila o města Králův Dvůr a Zdice a městys Karlštejn. Na této schůzi byly prezentovány stanovy, které byly s drobnými připomínkami přijaty kladně.

Na konci července 2019 došlo k ustavující schůzi, spolek (destinační agentura) byl založen a byl podán návrh na zápis do veřejného rejstříku. Spolek byl zapsán k 30. 8. 2019. Zakládajícími členy se stala města Beroun, Králův Dvůr a Zdice a obce Srbsko, Svatý Jan pod Skalou a Tetín.

Destinační agentura Berounsko je zapsaným spolkem, protože tuto právní formu doporučuje Kategorizace. Spolek je flexibilní právní forma, která je z dostupných právních forem nejvhodnější platformou pro navazování partnerství mezi subjekty veřejného, soukromého a neziskového sektoru při činnosti na úrovni destinace. Výhodou je možné operativní řízení spolku a možnost financování jeho činnosti prostřednictvím členských příspěvků.

Hlavní činnost spolku je:

- realizace a koordinace marketingových aktivit cestovního ruchu v destinaci,
- branding destinace,
- tvorba produktů cestovního ruchu v destinaci,
- koordinace nabídky cestovního ruchu v destinaci,
- sdružování aktérů cestovního ruchu v destinaci a vytváření platformy pro jejich vzájemnou komunikaci, kooperaci a koordinaci,
- spolupráce se státní a krajskou destinační agenturou, případně s lokálními destinačními agenturami,
- získávání finančních prostředků od veřejných a soukromých subjektů na činnost spolku či na jednotlivé dílčí projekty,
- sledování, měření a vyhodnocování efektů cestovního ruchu na destinaci,
- tvorba koncepčních dokumentů pro rozvoj destinace,
- vytváření informačních a servisních míst pro návštěvníky destinace ve spolupráci s turistickými informačními centry,

- kultivace potenciálu destinace a péče o udržitelný rozvoj cestovního ruchu v destinaci,
- podpora osvětových, kulturních, volnočasových a vzdělávacích aktivit či jejich samotná realizace,
- poradenství aktérům cestovního ruchu v destinaci,
- prosazování společných zájmů v oblasti rozvoje cestovního ruchu vůči orgánům veřejné správy a vůči organizacím cestovního ruchu a další.

Zapojené subjekty

Všichni aktéři a poskytovatelé cestovního ruchu – místní samosprávy, podnikatelé a podnikatelské organizace, neziskové organizace a další – se mohou zapojit do činnosti destinační agentury Berounsko, a to buď jako:

- členové – podíl na řízení agentury (hlasovací právo v rámci nejvyššího orgánu), hrazení ročního členského příspěvku,
- partneři – pouze poradní hlas, bez finančního plnění.

K 31. 8. 2020 měla destinační agentura Berounsko 13 členů – Beroun*, Beroun Forest s. r. o., Beroun Golf Club, z. s., Hudlice, Králův Dvůr*, Městské kulturní centrum Beroun, Mgr. Jiří Prošek, SOE REAL, s. r. o. (Dvůr Všerad), Srbsko*, Svatý Jan pod Skalou*, Svinaře, Tetín*, Zdice* (hvězdičkou jsou označeni zakládající členové, kterých je 6). A 28 partnerů – Berounská sportovní, a. s., Bubocentrum, z. s., Geopark Barrandien (Ekologické centrum Orlov, o. p. s.), Holiday Bohemia s.r.o. (Rekreační domy Měňany), Hýskov, Chodouň, Korno, KOS WIRE EUROPE s. r. o., Křivoklátsko o. p. s., Lety, Liteň, Loděnice, Městská knihovna Beroun, Mořinka, Muzeum Betlémů Karlštejn, Nižbor, Nový Jáchymov, Roztoky, SOŠ a SOU Hlinky, SVA-solutions s. r. o. (Apartmány Svatá), Svatá, Svatá Ludmila 1100 let, z. s., Talichovo Berounsko, z. ú., Trubín, Tři věže s.r.o. (Levandulové údolí), Ústav archeologické památkové péče středních Čech, Vráž, Zbečno.

3K platforma

Destinační agentura Berounsko vytváří podmínky a prostředí pro vzájemnou komunikaci, kooperaci a koordinaci aktérů cestovního ruchu v destinaci. Jedná se o následující způsoby:

- komunikace se členy a partnery,
- individuální schůzky vedení či pracovníků destinační agentury s jednotlivými aktéry,
- pravidelné rozesílání zápisů z jednání představenstva, pracovních skupin a ostatních jednání,
- rozesílání aktuálních informací spojených s cestovním ruchem, např. dotační příležitosti,
- zveřejňování informací na webových stránkách, sociálních sítích aj.,
- pravidelná setkávání mezi členy a partnery.

Členové a partneři mají možnost setkávat se na jednáních představenstva, dozorčí rady, valné hromady a pracovních skupin. Pracovní skupiny jsou stálým či dočasným

orgánem, který zřizuje představenstvo. Do činnosti pracovní skupiny se může zapojit jak člen, tak partner, či za sebe vyslat svého odborného zástupce. V roce 2019 byla zřízena Pracovní skupina pro marketingové aktivity destinační agentury Berounsko.

Dále jsou pořádána nepravidelná setkávání.

Financování

Spolek Berounsko, z. s., je nestátní neziskovou organizací, jeho hlavní činností nemůže být podnikání ani jiná výdělečná činnost. Spolek může realizovat vedlejší hospodářskou činnost za předpokladu, že zisk bude využit pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku. Berounsko, z. s., je organizací s vícezdrojovým financováním, prostředky na svou činnost získává zejména z členských příspěvků, z příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů, z darů a z vlastní ziskové činnosti, eventuálně z výnosů ze svého majetku.

Marketingové aktivity

Destinační agentura Berounsko vytváří marketingové zastřešení pro turistickou destinaci s cílem prosazovat destinaci na trhu jednotně. Proto bylo okamžitě po založení organizace přistoupeno k realizaci **jednotného vizuálního stylu** na základě jednání představenstva a nově zřízené pracovní skupiny pro marketingové aktivity. Vizuální styl včetně manuálu byl následně vytvořen v prosinci 2019. Jeho hlavní výhodou je minimalismus a snadná uchopitelnost. Symbolika není složitá, v návštěvníkovi by měla vyvolávat jasná očekávání.

Obrázek 5, zdroj: Berounsko, z. s., 2020

Dále bylo přistoupeno k tvorbě **image brožury Berounska**, která byla distribuována členům a partnerům, informačním centrům. V roce 2020 byla brožura systematicky distribuována do všech krajských informačních center.

Na konci roku 2019 byla zahájena příprava **webových stránek**, které byly dokončeny v prvním pololetí roku 2020. Cílem webových stránek je vytvořit komplexní a relevantní informační platformu destinace, která by pro turisty byla primárním zdrojem informací. Webové stránky jsou průběžně plněny obsahem a budou dále rozvíjeny zejména s ohledem na tvorbu flexibilního řešení kalendáře akcí.

Dále byla v roce 2019 zahájena tvorba **fotobanky** coby klíčového nástroje v prezentaci destinace. Byly pořízeny působivé letecké fotografie. Fotobanka je kontinuálně rozšiřována, ať už nákupem nových fotografií, či poskytováním fotografií jednotlivými členy a partnery.

V roce 2020 bylo členům a partnerům nabídnuto sjednocení tištěné prezentace. V současnosti vzniká série skládacích letáků v jednotném vizuálním stylu Berounska.

Hlavním projektem roku 2020 byla "**Návštěvnická karta Berounska 2020**", k realizaci bylo přistoupeno v reakci na COVID-19. Fungování návštěvnické karty je založeno na poskytování řady slev a výhod z oblasti ubytování, stravování, dopravy, trávení volného času apod. Karta tak podporuje vyšší nákup různých turistických služeb a produktů, které jsou v tomto systému zapojeny. Do projektu se zapojily více než dvě desítky subjektů a celkově karta nabídla celkem 28 slev a výhod. Tento projekt bude nadále rozvíjen a inovován, cílem je vytvořit nástroj pro podporu spotřeby v destinaci, který zároveň pomůže časoprostorovému rozložení poptávky.

Veškeré marketingové aktivity byly v začátku realizovány intuitivně, toto by se však mělo změnit s dokončením strategického dokumentu, který vydefinuje produkty cestovního ruchu a určí vhodné marketingové aktivity.

1. 5. 3 Řízení cestovního ruchu na úrovni jednotlivých obcí

Území Berounska zasahuje do území 5 obcí s rozšířenou působností (ORP) – Beroun, Hořovice, Rakovník, Kladno a Černošice. Území tvoří celkem 95 obcí, z čehož jsou 4 města a 5 městysů.

Řízení cestovního ruchu v jednotlivých obcích je ve většině (nejedná-li se o exponované lokality) spíše okrajovou záležitostí agendy zastupitelstev a úřadů, i vzhledem k důležitějším oblastem rozvoje, které nesnesou odkladu (např. vodohospodářství, odpady, školství atp.). Samostatně se cestovnímu ruchu věnuje největší město Beroun, které připravuje vlastní strategický dokument pro tuto oblast a které má vyčleněno část pracovního úvazku pro problematiku turismu. Oblast cestovního ruchu mají některé obce zahrnuty ve svých strategických rozvojových dokumentech, zdaleka však ne všechny. Některé obce rozvojové dokumenty doposud nemají zpracované. Nižší pozornost o cestovní ruch v oblasti dokládá také nízká míra informačních turistických center (na začátku roku 2020 existovala pouze dvě informační centra, postupně se však tato situace mění).⁷

Názory na přítomnost návštěvníků jsou roztržštěné, v některých obcích turisty lákat chtějí, v některých naopak ne. To se značně odvíjí od toho, zda je daná obec turisticky vyhlášenou, či nikoliv. Část vedení obcí si uvědomuje, že bez cestovního ruchu by v jejich lokalitě nebylo dostupno tolik služeb (zejm. stravovací zařízení), které využívají i rezidenti. Dále také některá vedení zjišťují, že ve chvíli, kdy se jejich obec stane navštěvovanou, tak se tento stav pravděpodobně nezmění, a proto s turismem a jeho problematikou chtějí pracovat.

Většina obcí, která podpořila vznik destinační agentury, si na základě uvedeného slibuje lepší řízení cestovního ruchu v destinaci Berounska. Destinační agenturu Berounsko tak můžou vnímat jako pomyslný detašovaný odbor cestovního ruchu.

⁷ V roce 2020 vznikla informační centra v Muzeu Tetín, v Muzeu betlémů Karlštejn a nejnověji v budově bývalé fary ve Svatém Janu pod Skalou.

1. 5. 4 Řízení cestovního ruchu na krajské úrovni

Středočeský kraj vykonává činnosti související s řízením cestovního ruchu prostřednictvím Odboru regionálního rozvoje (oddělení cestovního ruchu) a Odboru kultury a památkové péče. V rámci Odboru kultury a památkové péče se, na rozdíl od Odboru regionálního rozvoje, jedná o částečný přesah cestovního ruchu v oblasti správy příspěvkových organizací z oblasti kultury.

Základním strategickým dokumentem pro oblast cestovního ruchu je Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji 2018–2023 (dále Program rozvoje), z něhož vyplývá, že Středočeský kraj na svém území rozvíjí potenciál cestovního ruchu tak, aby se „Střední Čechy“ staly konkurenceschopnou turistickou destinací s nabídkou atraktivních produktů pro domácí a zahraniční návštěvníky. Vytváří stabilní podmínky pro spolupráci všech subjektů cestovního ruchu a systematicky pracuje na zvýšení povědomí o nabídce cestovního ruchu. Využívá přitom také blízkost Prahy jako hlavní zdrojové destinace cestovního ruchu v České republice. K rozvoji cestovního ruchu přistupuje jako k významnému hospodářskému odvětví, a proto vyhledává nové strategické produkty s vyšší přidanou hodnotou, které přispívají k jeho udržitelnému rozvoji a prosperitě obyvatel.

Program rozvoje byl vypracován v souladu s Programem rozvoje územního obvodu Středočeského kraje na období 2018–2023, s Konceptí rozvoje cyklistiky ve Středočeském kraji na období 2017–2023, Generelem cyklotras a cyklostezek a dalších strategických dokumentů kraje v oblasti kultury, památkové péče, územního plánování či životního prostředí.

Středočeská centrála cestovního ruchu

Středočeská centrála cestovního ruchu (také SCCR), příspěvková organizace Středočeského kraje, je marketingová organizace, jejíž náplní je rozvoj a propagace cestovního ruchu středních Čech.

Mezi hlavní činnosti centrály patří:

- propagace cestovního ruchu a turistických možností Středočeského kraje,
- tvorba propagačních materiálů a produktů cestovního ruchu,
- poradenství v oblasti cestovního ruchu a provoz Turistického informačního centra SCCR,
- prezentace turistických nabídek středních Čech na tuzemských i zahraničních výstavách a veletrzích cestovního ruchu,
- pořádání press tripů a fam tripů.

Z důvodu naplnění požadavku Kategorizace byla zřízena pracovní skupina Středočeské centrály cestovního ruchu, která se schází v pravidelných intervalech. Dochází tedy tak k naplnění principu komunikace, kooperace a koordinace, které jsou základem pro efektivní destinační spolupráci. Pracovní skupina se zabývá praktickými otázkami cestovního ruchu v kraji, svou činností se snaží přispívat ke zkvalitnění podmínek pro jeho rozvoj.

Aktuálně SCCR buduje značku „Střední Čechy královské“ s důrazem na královské památky, zážitky aj. prvky v kraji. V budoucnu také zamýšlí prosazovat „Střední Čechy – křižovatka vodních cest“. SCCR komunikuje a spolupracuje s jednotlivými oblastními organizacemi v kraji, zmínit lze například tvorbu výletů či map pro jednotlivé destinace.

1. 5. 5 Postoje zájmových skupin k rozvoji cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu v území a činnost destinačního managementu je založena na spolupráci a na postojích zájmových skupin k této aktivitě. Spolupráce je klíčová při budování komplexní nabídky pro návštěvníky, rozšiřuje možnosti nabídky cestovního ruchu subjektů a snižuje náklady spojené s marketingem a organizací.

Mezi hlavní aktéry v destinaci patří zástupci veřejného, soukromého a neziskového sektoru a místní obyvatelé (rezidenti). Důležitým podkladem pro tvorbu strategie budoucího rozvoje cestovního ruchu v destinaci je výzkum zjišťující názory těchto zájmových skupin. Realizovány byly tyto výzkumy:

- expertní rozhovory se zástupci místních samospráv a se zástupci nejvýznamnějších lokalit v turistické destinaci Berounsko,
- anketní šetření mezi rezidenty turistické destinace Berounsko,
- anketní šetření mezi podnikateli turistické destinace Berounsko.

Expertní rozhovory

Expertní rozhovory probíhaly během srpna a září 2020. V seznamu níže jsou uvedeni jednotliví respondenti a jejich funkce. Většina rozhovorů proběhla osobně, menší část na základě e-mailové komunikace.

Jednotliví respondenti se ve svých odpovědích zaměřovali na hodnocení cestovního ruchu ve svých lokalitách, ale i přesto se dají vysledovat některé shodné body, které jsou uvedeny níže.

Shoda panovala zejména v tom, že turistická destinace Berounsko má výhodnou polohu v rámci České republiky. Respondenti také velmi podporují vznik a fungování destinační agentury Berounsko a projekt sdílených elektrokol Nextbike, který podpořila Nadace Tipsport. Mezi významnou konkurenční výhodu destinace řadí přírodní atraktivitu a kulturně-historické dědictví.

Naopak mezi slabé stránky a bariéry rozvoje řadí nedostatek infrastruktury (ubytovací, stravovací, nedostatek parkovacích míst), neexistenci místních produktů, jednodenní návštěvníky či neochotu (a nedostatek času) obecních úřadů se zapojit do rozvoje a podpory cestovního ruchu.

Za důležité prvky, které by mohly sloužit k podpoře rozvoje cestovního ruchu v destinaci Berounsko, respondenti považují i zřízení dalších turistických informačních center či realizaci nových (či rekonstrukci stávajících) cyklostezek v destinaci.

Důležitým závěrem je také zjištění, že je nutné zvýšit povědomí o méně atraktivních lokalitách v destinaci Berounsko, zlepšit propagaci, komunikaci a spolupráci napříč celou destinací, realizovat pravidelné schůzky s podnikateli i místními obyvateli se

snahou podpořit důležitost a význam cestovního ruchu. Vhodné je ale také spolupracovat při rozvoji cestovního ruchu i s ostatními destinacemi v České republice či podporovat spolupráci s partnerskými destinacemi v zahraničí. Je nutné cestovní ruch rozvíjet a řídit udržitelným způsobem, důraz musí být kladen i na kvalitu poskytovaných služeb.

Realizované expertní rozhovory

- RNDr. Petr Hůla, vedoucí správy CHKO Křivoklátsko,
- RNDr. František Pojer, vedoucí správy CHKO Český kras,
- Mgr. Dušan Tomčo, místostarosta města Beroun,
- Ing. Jiří Bouček, starosta obce Svatý Jan pod Skalou
- Michal Šedivý, zástupce Svatojánské společnosti, z. s.,
- Ing. Vojtěch Matějček, ředitel Beroun Golf Club, z. s.,
- Svatava Biskupová, starostka obce Srbsko,
- Mgr. Romana Trešlová, majitelka Muzea betlémů Karlštejn (v němž bude infocentrum),
- Janis Sidovský, místostarosta městyse Karlštejn,
- Ing. Barbora Tesařová, starostka obce Lety,
- Jiří Hudeček, DiS., místostarosta obce Lety,
- Libuše Vokounová, starostka městyse Křivoklát,
- Mgr. Přemysl Landa, místostarosta města Zdice,
- Ing. Martin Hrdlička, starosta obce Tetín,
- Ing. Lukáš Kunst, kastelán hradu Karlštejn,
- Lenka Chudobová, vedoucí Městského informačního centra Beroun,
- Ing. Lenka Peterková, starostka obce Roztoky,
- Pavel Hučko, místostarosta obce Nižbor,
- Pavel Hubený, starosta obce Hudlice.

Anketní šetření mezi rezidenty turistické destinace Berounsko

Anketní šetření mezi rezidenty vycházelo z ankety realizované ve městě Beroun v červenci a srpnu 2019. Šetření se zúčastnilo 171 respondentů. Totožný dotazník byl využit a rozšířen mezi rezidenty Berounska v srpnu a září 2020. Šetření se zúčastnilo 266 respondentů. Celkem tedy souhrnně výzkum zahrnoval 437 respondentů.

Hlavní zjištění

- Nejvyšší dosažené vzdělání většiny respondentů bylo vysokoškolské, většina respondentů se na Berounsku nenarodila. Struktura respondentů dle věku je rovnoměrně rozložena.

- Většina respondentů zaznamenává pohyb turistů ve své lokalitě občas a má k přítomnosti turistů neutrální a spíše pozitivní vztah. Zároveň si ale přeje, aby počet turistů zůstal stejný.
- Respondenti vnímají, že rozvoj cestovního ruchu přinesl zejména pracovní místa a ekonomický rozvoj, lepší péči o veřejný prostor a oživení kultury a společenského života.
- Pozitivním zjištěním je, že většinu respondentů turisté v dané lokalitě neobtěžují. Pokud ano, tak se jedná zejména o nárůst odpadků, pohyb velkých skupin, zvýšený hluk, přeplněná parkoviště a obecně nevhodné chování návštěvníků. V případě města Berouna se k tomu přidává i obtížnější průjezdnost centrem města.
- Většina respondentů by na Berounsku návštěvníkovi ukázala následující atraktivity: přírodu (lesy, rybníky, Berounku, lomy), rozhledny a vyhlídky, hrady a turistické a naučné stezky. Pokud jde o konkrétní atraktivity, tak nejčastěji byly zmíněny Koněpruské jeskyně, hrad Karlštejn, rozhledna Máminka, hrad Křivoklát, Svatý Jan pod Skalou, lomy Amerika a Medvědárium v Berouně.
- Práce většiny respondentů nemá s cestovním ruchem nic společného.

Anketní šetření postojů zájmových skupin k cestovnímu ruchu na Berounsku

Šetření se zúčastnilo pouze 19 respondentů v období července a srpna 2020. Důležité je upozornit i na skutečnost, že celková úspěšnost vyplnění dotazníku byla pouze 43,2 %, skoro polovina subjektů tedy dotazník otevřela, ale rozhodla se jej nevyplnit.

Hlavní zjištění

- Aktéři cestovního ruchu na Berounsku jsou, v rámci svých aktivit (ubytování, stravování, muzea, sportoviště aj.), orientováni na následující skupiny návštěvníků: rodiny s dětmi, senioři, sportovně založení návštěvníci, školní a organizované dětské skupiny.
- Subjekty cestovního ruchu na Berounsku mezi nejvýznamnější atraktivity v turistické destinaci Berounsko zařadily obdobné lokality, které by doporučili rezidenti destinace.
- Největší investice by na Berounsku měly plynout do zkvalitnění a rozšíření služeb cestovního ruchu, do marketingových aktivit a do opravy infrastruktury. Žádný z respondentů se nevyslovil pro investice do nové výstavby.
- Vedení turistické destinace Berounsko by respondenti doporučili zejména:
 - zlepšit informovanost pro návštěvníky o kulturních akcích,
 - podpořit drobné podnikatele,
 - zvýšit kvalitu poskytovaných služeb,
 - zlepšit infrastrukturu stezek pro pěší i cyklisty,
 - propojit jednotlivé subjekty cestovního ruchu,
 - učinit návštěvníky z místních obyvatel,

- pokračovat v aktivitách, které se letos velmi dobře nastartovaly a mají smysl,
 - ujasnit roli DMO a její jednotnou prezentaci,
 - zajistit bezpečnost a klid v obcích,
 - posílit marketingové aktivity (FB, letáky, brožury, online marketing, více propagace...).
- Pozitivním zjištěním bylo, že respondenti spolupracují při rozvoji cestovního ruchu s vedením obce, destinační agenturou či s ostatními podnikateli (vzhledem k nízké míře respondentů se však toto dalo očekávat).
 - Nejvýznamnější negativní vliv na podnikání či činnost respondentů má zejména úbytek zahraničních turistů, absence koncepce propojení a rozvíjení cestovního ruchu, nepředvídatelnost vládních nařízení a regulací, malá propagace lokality, nepříznivé počasí či neschopnost dostat návštěvníky mimo hlavní trasy. V současné době (2020) i koronavirová krize.
 - Mezi významné projektové záměry v horizontu příštích let, které respondenti připravují (či již začínají realizovat), patří: zřízení infocentra, znovuzískání všech hostů, rozšíření poskytovaných služeb, marketingové a propagační aktivity.

Shrnutí

S ohledem na rezidenty by nemělo být cílem masivně navýšit počet turistů v destinaci, rozvoj cestovního ruchu v destinaci by měl pro rezidenty souviset zejména s ekonomickým rozvojem, úpravou veřejného prostoru a zpestřením kulturního života.

Destinační spolupráci lze dle expertních rozhovorů a šetření mezi subjekty cestovního ruchu označit za počínající. Je nutné najít způsoby a cesty, jak spolupráci navázat v širším měřítku a jak jednotlivé zájmové skupiny motivovat k zapojení do dění v cestovním ruchu ve strategické rovině.

1. 6 SWOT analýza

Závěrečným krokem zpracování analytické části Programu rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko 2020–2025 je tvorba SWOT analýzy. SWOT analýza je rámcem, jenž usnadňuje porovnání vnitřních silných a slabých stránek s vnějšími příležitostmi a hrozbami.

Podkladem pro tvorbu SWOT analýzy byla předchozí analýza, dostupná statistická data a zjištění z jiných strategických a koncepčních dokumentů na regionální i lokální úrovni, a také informace z realizovaných průzkumů popsané v předchozích podkapitolách. SWOT analýza nepopisuje pouze informace vycházející ze sekundárních dat, ale také odborný postoj a skutečný stav vnímaný odborníky, aktéry cestovního ruchu i rezidenty turistické destinace Berounsko.

SWOT analýza rozlišuje faktory vnitřního a vnějšího prostředí. Vnitřní prostředí zachycuje silné a slabé stránky popisovaného území v oblasti cestovního ruchu. Vnější prostředí popisuje příležitosti a hrozby, jež je těžké či spíše nemožné ovlivnit z pozice turistické destinace. Na základě definování silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb je získán podkladový materiál pro stanovení cílů, priorit, opatření a konkrétních aktivit v popisovaného území.

Obrázek 6, zdroj: Wikipedie, 2020

- Atraktivita celostátního významu a jejich vysoká návštěvnost.
- Dva z nejvýznamnějších středověkých hradů – Křivoklát a Karlštejn.
- Velká část destinace se rozkládá na území dvou chráněných krajinných oblastí – Český kras a Křivoklátsko – a na národním Geoparku Barrandien.
- Destinací protéká převážná část vodáky vyhledávané řeky Berounky.
- Existence atraktivit využitelných pro cestovní ruch, potenciál neobjevených míst.
- Větší míra koncentrace muzeí, pestrá škála jejich zaměření.
- Existence krajské organizace destinačního managementu – Středočeská centrála cestovního ruchu.
- Existence destinační agentury Berounsko – aktivní snaha o společný postup při rozvoji cestovního ruchu.
- Marketingové zastřešení destinace prostřednictvím destinační agentury Berounsko.
- Koncepční a strategické plánování podpory cestovního ruchu na oblastní a krajské úrovni.
- Geografická poloha nedaleko Prahy – velké množství potenciálních návštěvníků.
- Dobrá dopravní dostupnost – automobilová, autobusová a vlaková doprava.
- Blízká poloha vůči letišti Václava Havla.
- Hustá síť turisticky značených stezek.
- Existence cyklotras a cyklostezek vč. páteřní Po stopách českých králů.
- Existence systému sdílených elektrokol, snaha o rozšiřování systému.
- Velké množství naučných stezek i samostatných informačních tabulí.
- Přirozená centra koncentrace služeb (pás měst Beroun, Králův Dvůr, Zdice a sídla na Berounce, jako je např. Křivoklát, Roztoky, Srbsko, Karlštejn aj.), která jsou východiskem pro objevování destinace.

SLABÉ STRÁNKY

- Destinační spolupráce je v zárodku, spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem, nízký počet členů destinační agentury Berounsko.
- Nízká míra certifikace služeb cestovního ruchu v destinaci (Český systém kvality služeb, hotelnictví, ubytování v soukromí, kempy, průvodci, turistická informační centra aj.)
- Nedostatek (certifikovaných) turistických informačních center.
- Chybějící systém sběru, vyhodnocování a využívání dat a informací cestovního ruchu v destinaci.
- Začínající, a tedy nerozvinutý destinační marketing, doposud realizován bez marketingového plánování.
- Neexistence komplexních produktů cestovního ruchu.
- Návštěvnická a dopravní přetíženost top atraktivit během hlavní sezóny.
- Málo oficiálních parkovacích ploch.
- Sezónnost turismu v destinaci a zkrácená délka pobytu.
- Absence komplexního zmapování turistické nabídky v destinaci.
- Technické a bezpečnostní problémy stezek, cyklotras a cyklostezek související se zanedbanou údržbou.
- Kumulace akcí ve stejných termínech.
- Nedostatečná kvalita ubytovacích a stravovacích služeb, nevyrovnaná nabídka služeb cestovního ruchu a sezónnost některých služeb (není možno využít mimo sezónu či mimo víkendy atp.)

PŘÍLEŽITOSTI

- Systém Kategorizace organizací destinačního managementu a navázaná certifikace jako příležitost pro rozvoj organizace (obdobně také Český systém kvality služeb).
- Rostoucí povědomí o systému destinačních managementů v České republice.
- Rostoucí zájem místních samospráv a soukromého sektoru o cestovní ruch.
- Dotační a grantové výzvy.
- Výběr místních poplatků z pobytu a parkovného, vzájemná koordinace mezi obcemi při výběru a získávání dat na základě těchto poplatků.
- Nové vzorce chování a nové způsoby trávení volného času ve vztahu k pandemii COVID-19.
- Spolupráce s jinými destinacemi a organizacemi destinačního managementu ve Středočeském kraji, potažmo v České republice (realizace krajských a národních produktů cestovního ruchu).
- Příklady dobré praxe, které se v rozvoji cestovního ruchu a destinačním managementu osvědčily v destinacích v zahraničí i v České republice.
- Zapojení studentů ze SŠ, VOŠ a VŠ do aktivit organizace destinačního managementu, spolupráce se školami.
- Vzdělávání lidských zdrojů v cestovním ruchu.
- Rozvoj udržitelných forem dopravy či turisticky zaměřených forem dopravy (např. cyklobusy, cyklovlaky).
- Trendy v cestovním ruchu – přizpůsobování nabídky.
- Rostoucí význam digitálních technologií, digitalizace nabídky jako alternativa při omezení cestování.
- Rostoucí zájem obyvatel České republiky o trávení dovolené v tuzemsku.
- Přínosy cestovního ruchu pro místní obyvatele – ekonomika, veřejný prostor, pestrost kulturního života.

HROZBY

- Chybějící národní legislativa cestovního ruchu a úprava závazných legislativních norem s dopadem na oblast cestovního ruchu.
- Nedostatek finančních prostředků na aktivity organizace destinačního managementu a závislost na dotačních zdrojích.
- Hospodářská a epidemiologická krize (COVID-19) – omezení volného pohybu a cestování.
- Nekontrolovaný rozvoj sdílené ekonomiky, zejména Airbnb, Couchsurfing aj.
- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve službách cestovního ruchu.
- Odmítnutí cestovního ruchu rezidenty destinace.
- Snížení spokojenosti návštěvníků destinace.
- Rostoucí nabídka a propagace konkurenčních destinací v ČR i v zahraničí.
- Vliv klimatických změn na možnost poskytnout sezónní nabídku.
- Zvyšující se nároky návštěvníků na kvalitu poskytovaných služeb.
- Převažující počet návštěvníků na jeden den (bez přenocování) a s tím související nižší útrata v destinacích.
- Nedostatek finančních prostředků na budování, opravu a údržbu veřejné infrastruktury a atraktivit cestovního ruchu.
- Overturismus a jeho dopady na kulturní a přírodní dědictví.

Na základě provedené analýzy současného stavu cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko a identifikace hlavních problémů a potřeb jsou níže definována doporučení, která popisují možné směry a oblasti dalšího rozvoje cestovního ruchu. Detailní návrhy a doporučení vedoucí k požadovaným cílům strategie jsou zpracovány v navazující strategické části tohoto dokumentu.

Mezi zásadní návrhy a doporučení patří:

- Využití silných stránek turistické destinace Berounsko z hlediska bohaté nabídky kulturního i přírodního dědictví.
- Propagace dosud opomíjených atraktivit za účelem rozšíření a propojení nabídky v oblasti cestovního ruchu, udržení návštěvníků v turistické destinaci po delší dobu a rovnoměrnější rozprostření návštěvníků v destinaci.
- Technická podpora, rozvoj, údržba a zkvalitnění turistických stezek, naučných stezek a cyklostezek za účelem nabídky aktivní dovolené.
- Rozvoj služeb a doprovodné infrastruktury pro pokrytí specifických potřeb různých cílových skupin.
- Efektivní marketing a propagace cílená na segmenty s největším potenciálem.
- Motivace ke zlepšování vzájemné komunikace a spolupráce mezi veřejným, soukromým i neziskovým sektorem.
- Rozvoj systému kvality v cestovním ruchu.

2 NÁVRHOVÁ ČÁST

Strategická část dokumentu Program rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko 2020–2025 vychází z analytické části a navazuje na ni. Jejím úkolem je definovat vizi, cíle, klíčové rozvojové priority, opatření a také konkrétní aktivity rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko. V rámci toho je také zahrnuto definování hlavních turistických produktů a nastavení marketingové a komunikační strategie.

2.1 Vize a cíle turistické destinace Berounsko

Vize je definována jako cílový stav, resp. jako sdílená představa o tom, jak by měla turistická destinace Berounsko v roce 2025 vypadat. Vychází z provedených analýz a je výstupem přímé interakce se zainteresovanými stranami.

VIZE

Turistická destinace Berounsko je moderní, přívětivou destinací s dobře nastavenými mechanismy spolupráce a komunikace subjektů cestovního ruchu.

Produkty cestovního ruchu v destinaci vycházejí z bohaté nabídky přírodních a kulturně-historických atraktivit a reflektují nové trendy s důrazem na objevování nepříliš známých míst a se záměrem prodloužit délku pobytu návštěvníků a optimalizovat počty jednodenních návštěvníků. To vše v kontextu udržitelného rozvoje cestovního ruchu.

V návaznosti na uvedenou vizi byl stanoven strategický cíl, který je dále rozpracován do specifických cílů, priorit, seznamu opatření a konkrétních aktivit.

STRATEGICKÝ CÍL

Strategickým cílem Programu rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko je do roku 2025 vytvořit dobře fungující a uznávanou organizaci destinačního management, která podporuje tvorbu kvalitních produktů cestovního ruchu.

Specifické cíle vycházejí ze strategického cíle a jsou rozděleny do tří oblastí, které korespondují se stanovenými prioritami.

Specifické cíle 1

- Vytvořit širokou členskou a partnerskou základnu DMO, v níž převažuje forma spolupráce na základě členství, díky kterému bude DMO financována.
- Pravidelně pořádat setkání členů a partnerů v rámci 3K platformy a pravidelně komunikovat se členy a partnery.
- Vytvořit systém sběru a analýzy dat, pravidelně tento systém udržovat.

Specifické cíle 2

- Umístit v území Berounska alespoň 20 venkovních map destinace.
- Zvýšit počet certifikovaných subjektů v destinaci.
- Podpořit rozšíření šetrných forem dopravy.

Specifické cíle 3

- Dosáhnout roční návštěvnosti webových stránek ve výši 50 000 unikátních návštěv, mít alespoň 10 000 sledujících jak na sociální síti Facebook, tak na sociální síti Instagram.
- Etablovat alespoň tři produkty cestovního ruchu v destinaci.
- Zapojit do produktů cestovního ruchu alespoň 50 subjektů.

Indikátory k monitorování cílů jsou uvedeny níže, vždy u jednotlivých opatření. Indikátory nejsou vztaženy ke všem aktivitám, jsou stanoveny pouze ty klíčové.

2.2 Priority turistické destinace Berounsko

Priority turistické destinace Berounsko byly stanoveny s ohledem na klíčové oblasti rozvoje cestovního ruchu v moderní destinaci následovně.

Priorita 1 Destinační management	Priorita 2 Nabídka cestovního ruchu	Priorita 2 Destinační marketing – marketingová strategie
Opatření 1.1 Podpora rozvoje a stabilizace DMO	Opatření 2.1 Péče o přírodní a kulturní dědictví a rozvoj veřejné infrastruktury	Opatření 3.1 Budování silné značky destinace
Opatření 1.2 Rozvoj 3K platformy	Opatření 2.2 Rozvoj kvality a různorodosti služeb	Opatření 3.2 Stanovení cílových skupin a komunikačního mixu
Opatření 1.3 Sběr, analýza a využití dat	Opatření 2.3 Podpora dostupnosti atraktivit v kontextu šetrných forem dopravy	Opatření 3.3 Rozvoj produktů cestovního ruchu

Priorita 1 Destinační management

Opatření 1.1 Podpora rozvoje a stabilizace DMO

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

Destinační agentura Berounsko je mladou a rozvíjející se organizací, její budoucí úspěch závisí na stabilizaci podmínek fungování, zejména na financování a lidských zdrojích. Vzhledem k právní formě zapsaného spolku je činnost agentury v současnosti financována skrze členské příspěvky, dotace a vlastní ziskovou činnost. Prostřednictvím vyváženého vícezdrojového financování je nutno zajistit, aby neočekávaný výpadek některého ze zdrojů financování negativně neovlivnil chod agentury, tj. rozvíjet stávající zdroje (zejména členské příspěvky, které jsou nejstabilnějším zdrojem), případně hledat nové. Destinační agentura by také měla disponovat alespoň 1 až 2 zaměstnanci, kterým by zaručila dobré pracovní podmínky a motivaci rozvíjet činnost organizace. Samozřejmě by také měla být podpora zaměstnanců v účasti na vzdělávacích akcích. Podmínky pro vznik destinační agentury Berounsko byly mimo jiné vytvořeny na základě existence národní a krajské DMO a na základě normy Kategorizace organizací destinačního managementu. Spolupráce s oběma nadřazenými organizacemi a certifikace dle zmíněné normy je klíčová pro etablování destinační agentury Berounsko coby profesionální organizace cestovního ruchu.

Aktivita naplňující opatření:

- Rozvoj členské a partnerské základny – podpora vstupu nových subjektů.
 - Osobní jednání se subjekty cestovního ruchu (města a obce, podnikatelé, neziskové organizace).
 - Realizace a distribuce informačních karet pro jednotlivé druhy subjektů.
- Certifikace dle normy Kategorizace DMO a Českého systému kvality služeb.
- Spolupráce se Středočeskou centrálou cestovního ruchu a CzechTourism dle požadavků těchto organizací a dle kapacit DMO.
- Zajištění vícezdrojového financování činnosti DMO.
 - Vybírání členských příspěvků.
 - Účast v dotačních a grantových výzvách.
 - Realizace vlastní ziskové činnosti.
 - Inicie a rozvoj projektového financování.
- Tvorba podmínek pro rozvoj lidských zdrojů.
 - Tvorba stálého pracovního místa pro 1 až 2 zaměstnance.
 - Podpora účasti pracovníků DMO na vzdělávacích akcích.
 - Spolupráce s VŠ, VOŠ a SŠ se zaměřením na cestovní ruch.

Klíčové indikátory:

Počet členů a partnerů, certifikace DMO, výše ročních členských příspěvků, existence stálých pracovních míst.

Opatření 1. 2 Rozvoj 3K platformy

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

3K platforma je vhodná funkční platforma pro kooperaci, koordinaci a komunikaci subjektů cestovního ruchu, případně i návazných odvětví a složek veřejné správy v destinaci za účelem podpory rozvoje turismu a také rozvoje regionu. V rámci platformy dochází k výměně informací nezbytných pro koordinaci aktivit cestovního ruchu a platforma je základním pilířem úspěšného rozvoje destinace.

Destinační agentura se vzhledem ke své krátké existenci nachází na počátku rozvoje 3K platformy, je proto potřeba stanovit si základní principy a nastavit interní komunikaci jak se členy a partnery, tak s nezapojenými subjekty cestovního ruchu v destinaci.

Na základě 3K platformy vznikne prostor pro networking, díky němuž můžou zapojené subjekty získávat informace a zdroje, sdílet know how, uzavírat partnerství či vytvářet synergické efekty a projekty.

Aktivity naplňující opatření:

- Konání pravidelných setkávání mezi členy a partnery – představenstvo, pracovní skupiny, valná hromada a dozorčí rada.
- Rozesílání zápisů z jednání všem členům a partnerům, uveřejňování zápisů na webových stránkách.
- Realizace pravidelných a nepravidelných interních newsletterů pro členy, partnery a subjekty cestovního ruchu v destinaci.
- Vznik nových specializovaných pracovních skupin.
- Pořádání neformálních networkingových akcí.
- Prezentace DMO Berounska na akcích s vysokou mírou koncentrace subjektů cestovního ruchu (potenciálních členů či partnerů).

Klíčové indikátory:

Počet uskutečněných jednání orgánů a skupin, počet členů jednotlivých orgánů a skupin (bez VH).

Opatření 1. 3 Sběr, analýza a využití dat

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

Rozvoj destinace, jejího destinačního managementu a destinačního marketingu závisí na dostatku dat, která tvoří hlavní podklad pro navrhování jednotlivých opatření a současně představují důležitou zpětnou vazbu ke stávajícímu stavu destinace a účinnosti dříve zavedených opatření.

Způsob sběru jednotlivých ukazatelů je stanoven v Metodickém postupu pro systém sledování ukazatelů o vývoji destinace, který je nedílnou součástí Kategorizace organizací destinačního managementu.

Destinační agentura Berounsko nemá zavedený ucelený systém sběru dat o destinaci, stejně tak postrádá databázi, do které by bylo možné získané informace vkládat.

Aktivity naplňující opatření:

- Založení databáze dat, jejich sběr a pravidelná aktualizace na základě Metodického postupu pro systém sledování ukazatelů o vývoji destinace.
- Stanovení standardizovaného systému sběru dat mezi členy, partnery a dalšími subjekty cestovního ruchu v destinaci.
- Monitoring statistických dat vydávaných ČSÚ, CzechTourism a Středočeskou centrálou cestovního ruchu.
- Monitoring realizovaných výzkumů CzechTourism a Středočeskou centrálou cestovního ruchu.
- Realizace vlastních výzkumů zejména mezi návštěvníky, online i offline.
- Pravidelné vyhodnocování plnění Programu rozvoje cestovního ruchu v turistické destinaci Berounsko 2020–2025 na základě databáze.

Klíčové indikátory:

Existence aktualizované databáze dat, roční počet realizovaných výzkumů.

Priorita 2 Nabídka cestovního ruchu

Opatření 2.1 Péče o přírodní a kulturní dědictví a rozvoj veřejné infrastruktury

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

Hlavním pilířem nabídky cestovního ruchu je přírodní a kulturní dědictví, které v destinaci vytváří primární turistické cíle a kvalitní životní prostředí. Jeho využití pro účely turismu tak musí probíhat v souladu s jeho ochranou, a nikoli pouze účelovým využitím. Péče a uchování přírodního a kulturního dědictví zvyšují atraktivitu destinace.

Nástroje, kterými může destinační agentura Berounsko přispět k plnění opatření, jsou však omezené vzhledem k majetkovým a vlastnickým právům k památkám, pozemkům atd. Úkolem agentury je tedy spolupracovat především s odbornými organizacemi, podporovat je a snažit se o osvětu ochrany přírodního a kulturního dědictví.

Veřejná infrastruktura cestovního ruchu je důležitým prvkem, který navazuje na přírodní a kulturní dědictví. Základem jsou turistické stezky, jejich značení a vybavení. Neméně důležité jsou však odpočívadla, značení, hygienické zázemí a další prvky, které využívají nejen návštěvníci, ale i rezidenti. Veřejná infrastruktura dotváří celkový dojem z návštěvy destinace, pomáhá usměřňovat chování návštěvníků, nabízí jim zpestření a někdy je i primárním cílem návštěvy, proto je neopomenutelným faktorem rozvoje cestovního ruchu.

Aktivity naplňující opatření:

- Péče o přírodní a kulturní dědictví.
 - Spolupráce s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (správa CHKO Český kras a CHKO Křivoklátsko) a dalšími odbornými organizacemi.
 - Spolupráce s Národním památkovým ústavem, Ústavem archeologické památkové péče středních Čech a dalšími odbornými organizacemi.
 - Propagace osvětových akcí zaměřených na ochranu přírodního a kulturního dědictví.
 - Reflexe témat ochrany přírody, ekologie, památkové péče a udržitelnosti v rámci marketingové komunikace.
 - Tvorba „Desatera návštěvníka Berounska“ – zásady ohleduplného návštěvníka.
- Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu.
 - Spolupráce s Klubem českých turistů a podpora koncepčního rozvoje sítě značených turistických stezek.
 - Podpora rozvoje navigačních a informačních systémů, realizace jednotných venkovních map Berounska pro jednotlivé města a obce.

- Podpora vzniku nových naučných stezek (ve vizuálním stylu destinační agentury).
- Podpora vzniku nových místních muzeí a památníků ve městech a obcích či podpora revitalizace stávajících expozic.
- Podpora výstavby a budování odpočívadel a hygienického zázemí na turistických stezkách, cyklostezkách a cyklotrasách.
- Podpora budování infrastruktury pro vodní turistiku na řece Berounce.

Klíčové indikátory:

Existence „Desatera návštěvníka Berounska“, počet venkovních map Berounska, počet naučných stezek s vizuálním stylem Berounska.

Opatření 2. 2 Rozvoj kvality a různorodosti služeb

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

Významnou složku nabídky cestovního ruchu tvoří služby. Služby jsou obvykle čerpány doprovodně, v některých případech však samostatná služba může být primární atraktivitou cestovního ruchu. Na území Berounska se nacházejí služby různé kvality, současným trendem jsou rostoucí a individualizované nároky návštěvníků, z tohoto důvodu je nutno podporovat rozvoj kvality a různorodosti služeb v destinaci.

Klíčovou službu v destinaci představují (certifikovaná) turistická informační centra, která jsou často to první, co návštěvník po příjezdu do destinace vyhledá. Jejich informační role má sílu ovlivnit podobu chování návštěvníků, kteří se v destinaci již nacházejí. Bohužel na území Berounska se oproti jiným vyvinutým destinacím nalézá menší množství turistických informačních center, z nichž pouze dvě jsou certifikována (k 31. 10. 2020).

Kvalita služeb se také odvíjí od lidských zdrojů.

Orientaci v kvalitních službách návštěvníkům mimo jiné poskytují různé značky kvality, které subjekty cestovního ruchu získávají certifikací. Tou hlavní, která je v České republice zaváděna po vzoru západních zemí, je značka Q Českého systému kvality služeb, existuje však větší počet sektorových značek kvality, např. pro hotely, ubytování v soukromí, infocentra, průvodce a další.

Aktivity naplňující opatření:

- Rozvoj turistických informačních center.
 - Podpora zřizování nových turistických informačních center.
 - Podpora certifikace turistických informačních center s ohledem na jejich výchozí stav (ATIC, ČSKS, Cyklisté vítání aj.).
 - Podpora vzdělávání pracovníků turistických informačních center.
 - Propojování turistických informačních center a jejich pracovníků (sdílení zkušeností a know how).
 - Pravidelná distribuce tištěných materiálů do turistických informačních center a jiných zařízení, která jejich funkci supluje (např. muzea, památky aj.).
 - Přeprodej vlastních suvenýrů a propagačních materiálů turistickým informačním centrům (v případě zájmu).
- Evidence investičních a projektových záměrů.
 - Založení a průběžné plnění databáze investičních a projektových záměrů, které se vztahují k cestovnímu ruchu (za účelem propojování subjektů při realizaci).
- Rozvoj kvality služeb prostřednictvím lidských zdrojů a certifikací.
 - Pořádání vzdělávacích akcí (workshopy, školení, kulaté stoly aj.) pro pracovníky cestovního ruchu v destinaci.
 - Propagace možností certifikovat služby v cestovním ruchu (Český systém kvality služeb, hotelnictví, ubytování v soukromí, kempy, průvodci, turistická informační centra aj.).
 - Uspořádání školení Českého systému kvality služeb pouze pro Berounsko a přímo v destinaci.
 - Metodická podpora subjektů, které se rozhodnout certifikovat.
 - Tvorba vlastní značky kvality Berounska.
- Podpora sjednocení místního poplatku z pobytu v destinaci.
- Podpora sdílení zpětné vazby návštěvníků.
 - Podnícení návštěvníků ve využívání hodnotících platforem (Google recenze, Tripadvisor, Facebook aj.).
 - Zavedení možnosti přímé zpětné vazby na webových stránkách DMO.

Klíčové indikátory:

Počet certifikovaných turistických informačních center, počet uspořádaných vzdělávacích akcí, existence značky kvality Berounska.

Opatření 2. 3 Podpora dostupnosti atraktivit v kontextu šetrných forem dopravy

Popis situace a problémů, na které opatření reaguje:

Vzhledem ke své geografické poloze poblíž Prahy je turistická destinace Berounsko dobře dostupná veřejnou dopravou. Na druhou stranu blízkost Prahy s sebou přináší mnoho jednodenních výletníků, kteří destinaci navštěvují automobilem. V hlavní sezóně (a někdy i mimo ni) tak dochází k přetěžování kapacity v populárních lokalitách a ohrožení peších turistů a cyklistů zvýšenou automobilovou dopravou.

Je nezbytné navýšit kapacity tzv. dopravy v klidu a zároveň najít alternativní dopravní spoje, které budou respektovat udržitelný rozvoj. Příkladem mohou být ekovláčky či ekobusy spojující hůře dostupné lokality, či cyklobusy nebo cyklovlaky s napojením na hlavní výchozí body turistických cest.

Významným projektem s rozvojovým potenciálem jsou sdílená elektrokola Nextbike (podpořeno Nadací Tipsport), jejichž provoz byl spuštěn v létě 2020.

Aktivity naplňující opatření:

- Podpora zavedení cyklovlaků a cyklobusů.
- Podpora rozvoje sdílených elektrokol Nextbike a Nadace Tipsport.
- Podpora rozvoje vzniku cyklotras a cyklostezek vč. odpovídající infrastruktury.
- Podpora rozvoje cyklostezky Po stopách českých králů jako páteřní trasy destinace.
- Propagace šetrných forem dopravy.

Klíčové indikátory:

Počet dokovacích stanic elektrokol, existence spojů cyklovlaků či cyklobusů.

Priorita 3 Destinační marketing – marketingová strategie

Destinační marketing je nadstavbou individuálních marketingových aktivit jednotlivých subjektů cestovního ruchu v destinaci, ať už jde o města a obce, podnikatele či neziskové organizace. Představuje marketingové zastřešení destinace (tzv. umbrella brand).

Na základě destinačního marketingu dochází zejména k budování značky (brand) destinace a k tvorbě a rozvoji komplexních produktů cestovního ruchu.

Opatření 3.1 Budování silné značky destinace

Nezvratnou potřebou každé organizace destinačního managementu je, aby si přítomní či potenciální návštěvníci dokázali pod názvem destinace představit konkrétní území, jeho polohu a charakteristiku, hlavní turistické cíle či dokonce významné poskytovatele služeb.

Z tohoto důvodu je důležité věnovat se **brandingu**, tedy procesu budování značky. Brand totiž představuje klíčové charakteristiky destinace, které jí činí osobitou a nezapomenutelnou. Je to vlastně taková DNA, která probíhá vším, co destinace dělá – destinaci odlišuje od ostatních míst (konkurence), posiluje o ní povědomí, vyvolává sympatie a emoce, vytváří užitnou hodnotu a představuje míru přístupnosti (ať už hmotné, či nehmotné).

S budováním značky souvisí **positioning**, který slouží k vytvoření image destinace (vjemy, názory, postoje) v myslích cílových skupin, tak aby došlo k odlišení od konkurence. Nicméně většina destinací v České republice si je v jádru velice podobná. Využití jasně strukturovaného systému archetypů proto může pomoci brand destinace ozvláštnit a ještě lépe odlišit od konkurence. Je-li komunikace brandu konzistentní s konkrétním archetypem, návštěvník pak nemá problém si brand zapamatovat, rozeznat od ostatních a následně k němu být loajální.

Zvoleným archetypem pro turistickou destinaci Berounsko je **OBJEVITEL**.⁸ Objevitel nestanovuje hranice a limity, příslibem pro návštěvníka je svoboda. Berounsko by tak mělo být synonymem pro hledání zážitků, zapomenutých míst, odkrývání tajemství, útěku z nudy a civilizace či poznání, že i cesta je cíl. Přání a potřeby návštěvníků budou splněny prostřednictvím nových objevů a zkušeností.

⁸ Zvoleno na základě jednání pracovní skupiny pro marketingové aktivity. Více k archetypům značek: <https://www.jsemnaznacky.cz/blog/teoriepomaha/archetypy-znacky/>

Aktivity naplňující opatření:

- Nastavení tonality komunikace v souladu s archetypem objevitele.
- Sjednocení marketingové komunikace mezi členy a partnery.
 - Šíření značky členy a partnery – tvorba a distribuce komunikačního manuálu pro členy a partnery (umístění propagačních prvků jak v online prostředí, tak v offline prostředí).
 - Propůjčování jednotného vizuálního stylu členům a partnerům, např. za účelem tvorby letáku, informačního panelu, panelu naučné stezky a jiné turistické prezentace.
- Využití on-line prostředí a nástrojů.
 - Rozvoj webových stránek jako hlavní informační platformy destinace.
 - Zřízení blogu na webových stránkách, tvorba zajímavých článků a tematických sérií článků.
 - Rozvoj a využití sociálních sítí – Facebook, Instagram a další.
 - Realizace videospotu turistické destinace Berounska.
 - Pořádání soutěží s cílem šířit značku mezi širokou veřejnost.
- Inicie brandigových partnerství s již zavedenými značkami v destinaci.
- Branding turistických cílů, stravovacích a ubytovacích zařízení či dalších objektů pomocí cedulek či samolepek v duchu „*Tady jste na Berounsku*“.
- Šíření značky pomocí samolepek ve veřejném prostoru – turistické tabule a ukazatele aj. (za předpokladu souhlasu vlastníka).
- Placené PR články v celostátním tisku obecného charakteru o Berounsku, pokud možno připravené v jednotném vizuálním stylu a s logem.
- Pravidelné pořádání „*Zahájení turistické sezóny Berounska*“ s cílem vytvořit tradiční akci s programovou obměnou, která osloví jak rezidenty, tak návštěvníky.
- Rozvoj kvalitní fotobanky – naplňování, vyváženost témat a ročních období, systematizace.
- Realizace vlastních prodejních propagačních předmětů a suvenýrů.

Klíčové indikátory

Existence komunikačního manuálu pro členy a partnery, počet obrandovaných turistických cílů stravovacích a ubytovacích zařízení či dalších objektů, počet účastníků akce „*Zahájení turistické sezóny Berounska*.“

Opatření 3. 2 Stanovení cílových skupin a komunikačního mixu

CÍLOVÉ SKUPINY

K definici cílových skupin pro turistickou destinaci Berounsko byla využita analýza dat z průzkumů agentury CzechTourism, poznatky z realizovaných expertních rozhovorů, zjištění z anketního šetření mezi podnikatelskými subjekty v destinaci a na základě vlastního pozorování řešitelské týmu v destinaci.

Cílové skupiny jsou definovány ve třech okruzích, a to na základě: sociodemografického vymezení, vyhledávaných atraktivit a aktivit, archetypálního vymezení dle CzechTourism.

Tabulka 8, zdroj: vlastní zpracování, 2020

Sociodemografické vymezení	Vymezení dle vyhledávaných atraktivit	Archetypální vymezení
Rodiny s dětmi Aktivní staří Chataři a rezidenti	Cyklisté Pěší turisté (příroda) Aktivní sportovci Církevní turisté Milovníci historie a kultury Vodáci Pivaři Organizované skupiny	Rekreanti Požitkáři Poutníci Dobrodruzi

Rodiny s dětmi

Rodiny s dětmi si výběr své dovolenkové destinace vybírají zejména podle ceny pobytu, bezpečnosti, čistého prostředí a možnosti ubytování. Cestují hlavně za poznáním, relaxací, turistikou a zábavou. Základním kritériem je takový program, který bude vyhovovat každému členovi rodiny, nicméně pobyt je přizpůsoben dětem. Necestují na delší vzdálenosti, děti dlouhé cesty nebaví. Obvykle se vypraví na jedno místo, z něhož podnikají krátké výlety do okolí. Často prokazují věrnost destinacím, vrací se do míst, která již navštívili. Pravidelně cestující rodiče vychovávají další pravidelné účastníky cestovního ruchu (lidé, kteří cestovali v dětství, obvykle cestují více i v dospělosti a rádi se vrací na již navštívená místa, např. se svojí rodinou). Je nutno rozlišovat mezi rodinami s dětmi mladšího věku a s dětmi staršího věku (rodiny s dětmi mladšího – předškolního – věku vyhledávají méně aktivní dovolenou než rodiny s dětmi staršího věku).

Aktivní staří

Jedná se o lidi v předdůchodovém a důchodovém věku, kteří již nežijí se svými dětmi nebo přestávají pracovat, a tudíž disponují větším množstvím volného času. Z demografického hlediska představují perspektivní skupinu – počet lidí starších 60 let v Evropě neustále narůstá, jsou déle aktivní a zvyšuje se také průměrný věk dožití.

Odborníci odhadují, že tato skupina se bude stále více podílet na cestovním ruchu, proto se jí budou muset přizpůsobovat produkty. Velmi rádi cestují na ověřená místa či se rádi vrací na místa, která navštívili v mládí. Rádi si připlatí za kvalitnější službu, velmi důležitý je pro ně komfort. V poslední době vyžadují aktivnější dovolenou než dříve – bazény, pěší turistika, cykloturistika. Cestují také z důvodů nostalgie, potřeby fyzické aktivity či péče o zdraví. Jedná se o často zkušené cestovatele – vědí, co chtějí, a poznají kvalitu. S infrastrukturou cestovního ruchu zacházejí ohleduplněji než jiné cílové skupiny.

Chataři a rezidenti

Chataři a rezidenti mají jednoho společného jmenovatele a tím je jejich fyzická přítomnost v destinaci. Chataření a chalupaření je v České republice fenoménem, od ostatních forem cestovního ruchu však zůstává v pozadí pozornosti. Nicméně jak chataři, tak rezidenti mohou být zajímavou cílovou skupinou, neboť i oni hledají způsoby trávení volného času. Jejich přítomnost v destinaci je umožňuje vybídnout k šetrnější formě dopravy. Jejich potenciál tkví v přísloví „pod svícem je největší tma“, lze předpokládat, že jsou v destinaci obeznámeni s notoricky atraktivními místy, avšak nová již nevyhledávají. Vzhledem k tomu, že sledují místní a regionální média, lze je oslovit snadnějším a nízkonákladovým způsobem.

Cyklisté

Z průzkumu v roce 2017 vyplynulo, že téměř tři čtvrtiny populace jezdí alespoň někdy na cyklovýlety, většina z nich preferuje pohodovou cykloturistiku. Cyklisté požadují levné, dostupné a rychlé služby v blízkosti cyklotras a cyklostezek. Samozřejmě musí být i stojany na kola, případně další doplňkové služby. V případě ubytování je důležitá uzamykatelná úschovna pro kola. Cyklisté jsou pro destinaci vítanou skupinou, neboť využívají šetrnou formu dopravy.

Pěší turisté (příroda)

Motivací k účasti na cestovním ruchu pro tuto cílovou skupinu je čistá a nepoškozená příroda a aktivní pohyb. Pěší turisté preferují ubytování ve strategické lokalitě, kde se protínají turistické stezky. Cílem jejich výletů je nejen atraktivita, ale také samotná cesta.

Aktivní sportovci

Jedním ze současných trendů je péče o zdraví a zdravý životní styl, to se promítá i do způsobů trávení volného času. Aktivní sportovci jsou heterogenní skupinou z hlediska věku, obvykle se jedná o fyzicky zdatné páry či skupiny. Jejich příjmy jsou střední a vyšší, neboť jsou ochotni investovat do sportovního vybavení. Aktivní sportovci pro své aktivity požadují kvalitní sportovní infrastrukturu (tj. sportoviště i zázemí), levné, ale kvalitní ubytování. Ocení zázemí pro regeneraci – bazén, sauna, masáže aj.

Církevní turisté

Církevní turistika je součástí kulturního cestovního ruchu a nabízí možnost nezávazného setkávání s vírou ve veřejném prostoru. Motivací je návštěva míst, jež oplývají atraktivitami spojenými s určitým náboženstvím, duchovní rozměr návštěvy, potřeba duševního odpočinku či účast na náboženských obřadech. V českých

destinacích pak přispívá také k využití dosud často nedoceněného potenciálu sakrálních památek.

Milovníci historie a kultury

Jsou součástí kulturního cestovního ruchu, kterého se účastní všechny cílové skupiny (v textu zmíněné). Navštěvují zejména muzea, galerie, památky a historická místa a vyhledávají také kulturní události, festivaly či slavnosti. Obvykle mají vyšší vzdělání a nadprůměrné příjmy, takže utrácejí v průměru více za ubytování či stravování. Cílem je vhodná kombinace zábavy a poznání, chtějí se dále rozvíjet. Do této skupiny však také patří senioři a studenti, kteří využívají slev na vstupné.

Vodáci

Vodní turistika je chápána jako forma turistiky spjatá se specifickým prostředím, které z ní vytváří jednu z nejatraktivnějších pohybově rekreačních aktivit, která je vhodná pro většinu populace. V České republice je to velice oblíbený způsob trávení volného času. Vodáci jsou často organizováni ve skupinách – parta přátel, rodiny s dětmi. Při svém výběru hledají splavné úseky řek, které disponují dostatečnou infrastrukturou – především množstvím kempů. Obvykle jde o vícedenní pobyt.

Piváři

V České republice roste počet malých pivovarů a pivní turismus získává v posledních letech na velké oblibě, jedná se o typ gastronomického cestovního ruchu s přesahy k poznávání industriálních památek. Podle průzkumu z roku 2018 třetina návštěvníků vyhledává pivovary jako svůj primární cíl, zbylé dvě třetiny pivovar navštíví, pokud se nachází v blízkosti. Často jde o mladší účastníky cestující v partě přátel, či starší páry, nebo organizované skupiny. Touhou je nejenom ochutnat pivo, ale prohlédnout si výrobu, zakoupit si místní produkt, navštívit pivní stezky a expozice nebo akce spojené s pivem. Zájem mají také o atraktivitu v okolí. Pivní turismus není přímo závislý na sezóně.

Organizované skupiny

Organizované skupiny mohou být různého věku, často se lze v praxi setkat zejména se školními skupinami (výlety, školy v přírodě apod.) anebo se skupinami seniorů. Jejich pobyt v destinaci může být jednodenní či vícedenní. Skupině lze vytvářet program v destinaci šitý na míru, což pozitivně ovlivňuje celkový dojem a nadšení z pobytu. Organizované skupiny mají tu výhodu, že je možno při jejich návštěvě destinace plánovat program tak, aby dodržoval principy udržitelného cestovního ruchu. Skupiny také mohou využívat výhod plynoucích z početnosti skupiny jako je např. sleva na dopravu, jídlo, ubytování atp.

Dle **archetypálního členění** návštěvníků, které vytvořila agentura CzechTourism, je v rámci turistické destinace Berounsko vhodné cílit na následující archetypy, které se prolínají jak segmentací podle charakteru skupiny, tak podle vyhledávaných atraktivit:

- **Rekreanti** – touží po odpočinku, levné dovolené společně s rodinou, a to vše na doporučení známých či z televize;
- **Požitkáři** – požadují kvalitu služeb, navštěvují primárně přírodní atraktivity, ochutnávají místní speciality;
- **Poutníci** – rádi poznávají místní kulturu, tradice obyvatel a lokální jídla. Navštěvují hrady, zámky, historická města a památky.
- **Dobrodruzi** – rádi poznávají nová místa, upřednostňují autenticitu zážitku a svoji cestu si pečlivě připravují. Navštěvují místní kulturní akce a bývají i aktivními sportovci.

KOMUNIKAČNÍ MIX

Rostoucí množství informací a nové komunikační kanály vytváří nedostatek pozornosti a důvěry. Destinační agentura hraje roli hlavního poskytovatele důvěryhodných doporučení, která často hrají rozhodující roli při výběru.

Komunikační mix představuje veškeré nástroje, způsoby a prostředky, jimiž destinační agentura sděluje informace navenek, s cílem dosáhnout optimální úrovně poptávky po destinaci. Pro efektivní marketing cestovního ruchu v destinaci je důležité sestavení komunikačního mixu, který bude obsahovat kombinaci různých komunikačních nástrojů zaměřených na jednotlivé cílové skupiny, a přispěje tak k naplnění marketingové strategie. Konkrétní využití komunikačního mixu bude definováno v ročních akčních plánech s ohledem na zvolené produkty cestovního ruchu.

Webové stránky www.berounsko.net v současné době představují stěžejní prostředek komunikace s potenciálním i stávajícím návštěvníkem, pro kterého jsou hlavním zdrojem inspirace a informací o turistické nabídce destinace. Turistický webový portál představuje přehledně členěnou souhrnnou turistickou nabídku celé destinace s důrazem na důležitá fakta o území, hlavní turistické cíle, aktivity, akce, novinky, možnosti ubytování a stravování. Cílem je dosáhnout přehlednosti a vysokého uživatelského komfortu, kdy návštěvník snadno získá ucelený přehled o destinaci.

Kromě webových stránek budou v rámci marketingové strategie využity i další nástroje přehledně uvedené v následující tabulce.

Tabulka 9, zdroj: vlastní zpracování, 2020

Oblast komunikačních nástrojů	Konkrétní aktivity
On-line	▪ Rozvoj webových stránek jako hlavní informační platformy, pravidelná aktualizace ve spolupráci se subjekty cestovního ruchu a optimalizace webových stránek pro vyhledávače. ▪ Tvorba mobilní aplikace turistické destinace. ▪ Pravidelná správa sociálních sítí – Facebook, Instagram a dle potřeby další. ▪ On-line reklamní kampaně. ▪ Spolupráce s influencery. ▪ Analýza možnosti zavést podcast.
Tištěné materiály	▪ Tvorba propagačních letáků, brožur a plakátů a dalších materiálů a jejich distribuce k cílovým návštěvníkům. ▪ Vydávání turistických novin. ▪ Vydávání turistických map destinace.
Propagační akce	▪ Účast na veletrzích cestovního ruchu (v případě zahraničních v zastoupení nadřazených DMO). ▪ Realizace fam a press tripů. ▪ Propagace v rámci konaných kulturních a sportovních akcí v destinaci s velkou koncentrací návštěvníků.
Masová média a public relations	▪ Placená inzerce v tisku a rozhlasu. ▪ Spolupráce s televizními stanicemi v rámci zavedených pořadů zaměřených na cestovní ruch. ▪ Vydávání tiskových zpráv.
Venkovní reklama	▪ Realizace billboardových kampaní. ▪ Využívání bannerů a výlepových ploch. ▪ Reklama na dopravních prostředcích.
Přímý marketing	▪ Pravidelné návštěvnické newslettery – informace o novinkách v destinaci, tipy na výlety. (A podpora rozvoje

	databáze e-mailových kontaktů pro návštěvnícký newsletter).
Podpora prodeje	▪ Návštěvnícká karta Berounska (tištěná podoba, rozvoj do digitální podoby). ▪ Realizace tematických soutěží v návaznosti na návštěvu destinace.
Ostatní	▪ Využívání prostoru v městských a obecních zpravodajích, případně v aplikacích (Mobilní rozhlas, V obraze).

Klíčové indikátory:

Roční počet návštěvníků webových stránek, roční dosah sociálních sítí Facebook a Instagram, počet vydaných tištěných materiálů (druhy), počet propagačních akcí, počet slev a výhod v Návštěvnícké kartě Berounska.

Matice nástrojů komunikačního mixu

V tabulce níže jsou uvedeny matice nástrojů komunikačního mixu s vyznačením jejich vhodnosti vzhledem k jednotlivým cílovým skupinám v dělení dle sociodemografického vymezení a dle vyhledávaných atraktivit.

Tabulka 10, zdroj: vlastní zpracování, 2020

	On-line	Tištěné materiály	Propagační akce	Masová média a PR	Venkovní reklama	Přímý marketing	Podpora prodeje	Ostatní
Rodiny s dětmi	X	X		X		X	X	
Aktivní staří		X	X	X	X		X	
Chataři a rezidenti		X	X		X		X	X
Cyklisté	X	X		X	X	X	X	
Pěší turisté (příroda)	X	X		X		X	X	
Aktivní sportovci	X		X	X	X	X	X	
Církevní turisté	X	X				X	X	
Milovníci historie a kultury	X	X	X			X	X	
Vodáci	X			X		X	X	
Pívaři	X	X		X	X	X	X	
Organizované skupiny*	X	X	X	X	X	X	X	X

* Všechny nástroje vzhledem k různorodosti organizovaných skupin.

Opatření 3. 3 Rozvoj produktů cestovního ruchu

Turistická destinace Berounsko bude v tomto období podporovat především následující produkty cestovního ruchu. Tyto produkty cestovního ruchu vycházejí z analýzy předpokladů cestovního ruchu, z turistického potenciálu destinace při zohlednění cílových skupin (dle sociodemografického vymezení, dle vyhledávaných atraktivit či archetypů) a také možností destinačního managementu jakožto hlavního realizačního subjektu.

PRODUKTOVÉ PORTFOLIO

Produktové portfolio představuje veškeré produkty, které jsou rozpracovány do tzv. produktových karet kromě Návštěvnické karty Berounska. Produkty budou rozvíjeny na základě ročních akčních plánů, které vždy stanoví, s kterými produkty se v daném roce bude pracovat.

Návštěvnická karta Berounska

Návštěvnická karta Berounska je specifickým typem produktu propojující celou destinaci – **celodestinační produkt**, který není tematicky zaměřený jako ostatní produkty. Princip fungování návštěvnické karty je založen na poskytování řady slev a výhod z oblasti ubytování, stravování, dopravy, místních atraktivit, trávení volného času atp. Karta tak podporuje vyšší nákup různých turistických služeb a produktů, které jsou v tomto systému zapojeny.

Návštěvnická karta slouží jako prostředek pro finanční úsporu jejích uživatelů a jako motivační faktor pro turisty, kteří čerpají více služeb a produktů, než kdyby kartou nedisponovali. V souvislosti s tím dochází i k časoprostorovému rozložení turistů, které je ovlivněno místy, v nichž jsou nabízeny slevy a výhody. Karta může také návštěvníka dodatečně motivovat k opakovanému návratu do destinace z důvodu dočerpání slev a výhod. Karta vhodná i pro místní obyvatele.

Obrázek, 7, zdroj: Berounsko, z. s., 2020

Název produktu	Krajem Berounky dětskýma očima
Přínos/obsah produktu:	Produkt Krajem Berounky dětskýma očima je zaměřený především na segment rodin s dětmi. Hlavním cílem produktu je propojit atraktivity (historické i přírodní), události a poskytovatele služeb s dětskou tematikou, tak aby si společně trávený čas užila celá rodina. Záměrem je také vytvořit k produktu poznávací hru, která by podpořila návštěvu méně známých míst a svým charakterem by rodiny s dětmi motivovala k delšímu pobytu. Možnost vytvořit maskota – průvodce pro produkt.
Komponenty/skladba produktu:	Památky s prohlídkovými okruhy (spíše kratší doba prohlídky), expozice muzeí (ideálně s interaktivitou či dětskou tematikou), naučné stezky, lesoparky, naučný areál Křivoklát, koupaliště a aquapark, minigolfová hřiště (pohádkový minigolf v Berouně), únikové hry, lanové parky, zooparky a farmy, medvědárium v Berouně, jezdecké stáje, kids friendly podniky (např. s hernou a jiným vybavením pro děti), rozhledny, akce s dětskou tematikou (např. promítání v kině, divadlo aj.), cyklostezky (bez provozu motorových vozidel) a další.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Společně jako rodina Zábava a poznání pro malé i velké
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická informační centra Provozovatelé vybraných atraktivit Kids friendly podniky

Název produktu	Berounsko všemi smysly
Přínos/obsah produktu:	Produkt Berounsko všemi smysly se soustředí na pět základních lidských smyslů – zrak, čich, sluch, hmat a chuť. Bude zaměřen na přírodu, která poskytuje ideální prostředí pro zostření vjemů – zahledět se do krajiny, vnímat vůni květiny, poslouchat zvuky lesa atp. Využita také bude oblast gastronomie a místních produktů ve spojení s tradicemi, kde bude hrát hlavní roli čich a chuť – potěšit chuťové pohárky, ochutnat místní speciality, užít si vůni jídla. Důraz bude kladen na oproštění od moderních technologií a rozptýlení, na relaxaci a na spojení s přírodou. Produkt bude také profilován jako slow-travel a bude upřednostňovat šetrné formy dopravy.
Komponenty/skladba produktu:	Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko a Český kras, příroda obecně – turistické stezky, atraktivní cíle v přírodě (např. zříceniny, památné stromy, studánky, vodopády aj.), pěší výlety – putování (delší), duchovní místa, podniky nabízející gastronomické zážitky, tradiční a lokální produkty. Eventuelně možno zapojit ubytovací možnosti v přírodě – kempování nadivoko.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Objevuj/te pomalu a všemi smysly Uteč/te od civilizace a zpomal/te
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická informační centra Správa CHKO Křivoklátsko, Český kras Podniky nabízející gastronomické zážitky, tradiční a lokální produkty Kempy nadivoko a obdobné

Název produktu	Po proudu Berounky
Přínos/obsah produktu:	Produkt bude zaměřen na řeku Berounku, která je oblíbená pro svou nenáročnost a celoroční splavnost. Vymezeným územím Berounska protéká téměř polovina celkové délky Berounky. Hlavní cílovou skupinou tohoto produktu jsou vodáci. V rámci produktu dojde k propojení půjčoven lodí, atraktivit a služeb nacházejících se podél toku Berounky, zejména pak budou zmapovány kempy coby hlavní záchytné body. Akcentována bude také Vodácká naučná stezka Berounka, která je na území Čech jedinečná. Produkt bude zaměřen na vícedenní pobyty na Berounce.
Komponenty/skladba produktu:	Řeka Berounka a její blízké okolí, kempy a restaurace u řeky, příp. v její blízkosti, turisticky atraktivní místa v okolí řeky, půjčovny lodí a lodního vybavení, akce pořádané na březích Berounky.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Aktivní odpočinek na Berounce Krajinou Berounky a Oty Pavla Ahooj Berounko, už jsme tady
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Středočeská centrála cestovního ruchu a Středočeské vodní cesty Povodí Vltavy Turistická informační centra Kempy a restaurace u řeky Půjčovny lodí Pořadatelé akcí

Název produktu	Po stopách industriálního dědictví Berounska
Přínos/obsah produktu:	Produkt Po stopách industriálního dědictví Berounska představí spojení méně známých industriálních a technických atraktivit, které stojí za návštěvu a jsou velice zajímavé nejen pro nadšence v oboru. Produkt bude vycházet jednak z tradice těžby vápence v Českém krasu, ale také z tradice těžby železné rudy na Krušné hoře a v dalších lokalitách. Doplnkově pak budou představeny další technické objekty, jako jsou mlýny, pivovary, vodárny aj. Cílem bude představit méně známé lokality a rozprostřít tak návštěvníky po dalších místech v destinaci. Možnost zapojit fungující technické provozy v případě zájmu.
Komponenty/skladba produktu:	Památky a objekty technického a industriálního charakteru, technicky zaměřené expozice v muzeích a skanzenech, exkurze a vycházky po zaniklé těžbě, stopy po technických provozech v krajině, služby v objektech bývalých technických provozů.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Objevte technickou krajinu Berounska Po stopách industriálního dědictví Berounska
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická informační centra Muzea a expozice pod širým nebem Průvodci Služby v objektech bývalých technických provozů Fungující technické provozy v destinaci

Název produktu	Kamera, klapka, jedem!
Přínos/obsah produktu:	V rámci produktu „Kamera, klapka, jedem“ dojde k podpoře zatím ne příliš využitého potenciálu filmových lokalit v destinaci. Cílem je představit návštěvníkům známé i neznámé lokality, kde se odehrávaly různé filmové scény. Produkt využije promítání v kinech či letní projekce pod širým nebem. Lze také propojit s produktem Krajem Berounky dětskýma očima a zaměřit se na lokality, které se objevily v pohádkách. Poznávání méně známých filmových lokalit pomůže k rovnoměrnějšímu rozprostření návštěvníků v destinaci.
Komponenty/skladba produktu:	Filmové lokality, služby a atraktivita v okolí. Promítání v kinech, letní kina ve městech a obcích, filmové osobnosti Berounska, filmově zaměřené výstavy v muzeích (pokud se konají).
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Známá i neznámá místa z filmového plátna Tam, kde točily hvězdy Jako ve filmu
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Středočeská centrála cestovního ruchu – Středočeská filmová kancelář CzechTourism – Země filmů Akademie múzických umění v Praze (středisko Beroun) Turistická informační centra Města a obce – kina, letní promítání

Název produktu	Berounsko jako ráj pivařů
Přínos/obsah produktu:	Produkt Berounsko ráj pivařů reaguje na popularitu pivní turistiky a tradici českého pivovarnictví. Představuje v destinaci pivovary, které poskytují gastronomický a doprovodný zážitek svým návštěvníkům. Do produktu lze zapojit stravovací zařízení, která místní piva v destinaci nabízejí. Motivace navštívit všechny pivovary v destinaci podpoří vydání tematického pivního podtáčku, na který budou návštěvníci sbírat razítka z jednotlivých pivovarů. Možnost navázat sbírání razítek na soutěž. Sbíráání razítek pomůže prodloužit délku pobytu v destinaci či motivovat k opakované návštěvě.
Komponenty/skladba produktu:	Pivovary v destinaci, zážitky spojené s pivem a atraktivita v blízkosti pivovarů, stravovací zařízení nabízející místní pivo. Akce spojené s pivem a pivovarnictvím.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Poznej/te chuť piv na Berounsku Objev/te tekuté zlato na Berounsku
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická informační centra Pivovary v destinaci Stravovací zařízení nabízející místní pivo Atraktivita a ubytovací zařízení u pivovarů Pořadatelé akcí

Název produktu	Berounsko jako na dlani
Přínos/obsah produktu:	Produkt Berounsko jako na dlani propojí rozhledny, vyhlídky a vyhlídková místa v krajině a u Berounky. Produkt bude zaměřen na cestování pěšky, neboť většina míst není přímo přístupná autem. K produktu by mohla být vydána obrazová publikace s působivými leteckými fotografiemi. Lze také zapojit populární vyhlídkové lety balónem.
Komponenty/skladba produktu:	Rozhledny, vyhlídky a vyhlídková místa, vyhlídky ze staveb (např. historické věže v Berouně), poskytovatelé služeb a atraktivita v okolí těchto míst, výstava leteckých fotografií (realizace destinační agentura Berounsko).
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Berounsko jako na dlani Nedržte se při zemi a užijte si úchvatné výhledy
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická informační centra Provozovatelé rozhleden Správa CHKO Křivoklátsko, Český kras Poskytovatelé služeb a atraktivita v okolí těchto míst

Název produktu	Po stopách českých králů
Přínos/obsah produktu:	Produkt Po stopách českých králů je zaměřen na stejnojmennou páteřní cyklostezku/trasu, která se nachází převážně v destinaci Berounsko, částečně v turistické oblasti Brdy a Podbrdsko. Ideou stezky je propojení hradů a zámků západně od Prahy, stezka tak propojuje zámek Dobřichovice s hradem Karlštejn, dále pokračuje do Berouna, kde se větví na trasu k zámku Nižbor a na trasu přes zámek Králův Dvůr k hradům Točnick a Žebrák. Část trasy z Dobřichovic do Berouna a Nižboru vede podél Berounky. Cílem produktu je oslovit cyklisty a pěší turisty a propojit služby a atraktivitu na trase s ohledem na královskou tematiku. Produkt je v souladu se značkou Střední Čechy královské, kterou buduje Středočeská centrála cestovního ruchu.
Komponenty/skladba produktu:	Cyklostezka/trasa Po stopách českých králů, stejnojmenná naučná stezka, hrady a zámky na trase, atraktivita s královskou tematikou poblíž trasy (např. zříceniny a jiné památky), poskytovatelé služeb v okolí trasy.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	Po stopách českých králů západně od Prahy Na kole i pěšky podél Berounky
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Turistická oblast Brdy a Podbrdsko Středočeská centrála cestovního ruchu – Střední Čechy královské Turistická informační centra Hrady a zámky na trase Poskytovatelé služeb v okolí trasy

Název produktu	Poutní turismus Berounska
Přínos/obsah produktu:	Produkt poutního turismu vychází zejména z lokalizačních předpokladů destinace, kde se nachází dvě celorepublikově významná poutní místa, která jsou spojená se sv. Ludmilou a sv. Ivanem. Zaměření produktu je především na pěší turisty – poutníky a obecně na poutnictví jako fenomén, který má v naší civilizaci staletou tradici. Důraz bude kladen na soulad s krajinou a kulturou, vnitřní prožitek a udržitelné formy cestování. Produkt není výlučně zaměřen na věřící.
Komponenty/skladba produktu:	Poutní místa Svatý Jan pod Skalou a Tetín, církevní historie, Svatojakubská cesta (část Železná trasa), sakrální památky klasické i drobné (např. křížky, boží muka atp.), duchovní aktivity místních organizací.
Komunikační témata – hodnota pro návštěvníka	2021: Rok sv. Ludmily Cestujte pěšky jako kdysi naši předkové Cesta je cíl
Spolupráce na rozvoji produktu	Destinační agentura Berounsko Středočeská centrála cestovního ruchu Obce Svatý Jan pod Skalou a Tetín vč. místních organizací Portál Církevní turistika Ultreia

2. 3 Klíčové indikátory

Č.	Priorita	Indikátor	Výchozí stav*
1	Destinační management	Počet členů a partnerů	43
2		Certifikace DMO	X
3		Výše ročních členských příspěvků	305 tis. Kč
4		Existence stálých pracovních míst	X
5		Počet uskutečněných jednání orgánů a skupin	10
6		Počet členů jednotlivých orgánů a skupin (bez VH)	16
7		Existence aktualizované databáze dat	X
8		Roční počet realizovaných výzkumů	0
9	Nabídka cestovního ruchu	Existence „Desatera návštěvníka Berounska“	X
10		Počet venkovních map Berounska	0
11		Počet naučných stezek s vizuálním stylem Berounska	0
12		Počet certifikovaných tur. informačních center	2
13		Počet uspořádaných vzdělávacích akcí	0
14		Existence značky kvality Berounska	X
15		Počet dokovacích stanic elektrokol	15
16		Existence spojů cyklovlaků či cyklobusů	X
17	Destinační marketing	Existence komunikačního manuálu (členové, partneři)	X
18		Počet účastníků akce „Zahájení turistické sezóny...“	0
19		Počet obrandovaných turistických cílů a služeb	0
20		Roční počet návštěvníků webových stránek	1 483
21		Roční dosah sociálních sítí FB a IG	19 778 a 2 261
22		Počet vydaných tištěných materiálů (druhy)	7
23		Počet propagačních akcí	4
24		Počet slev a výhod v návštěvnické kartě	28

* Výchozí stav k 31. 12. 2020.